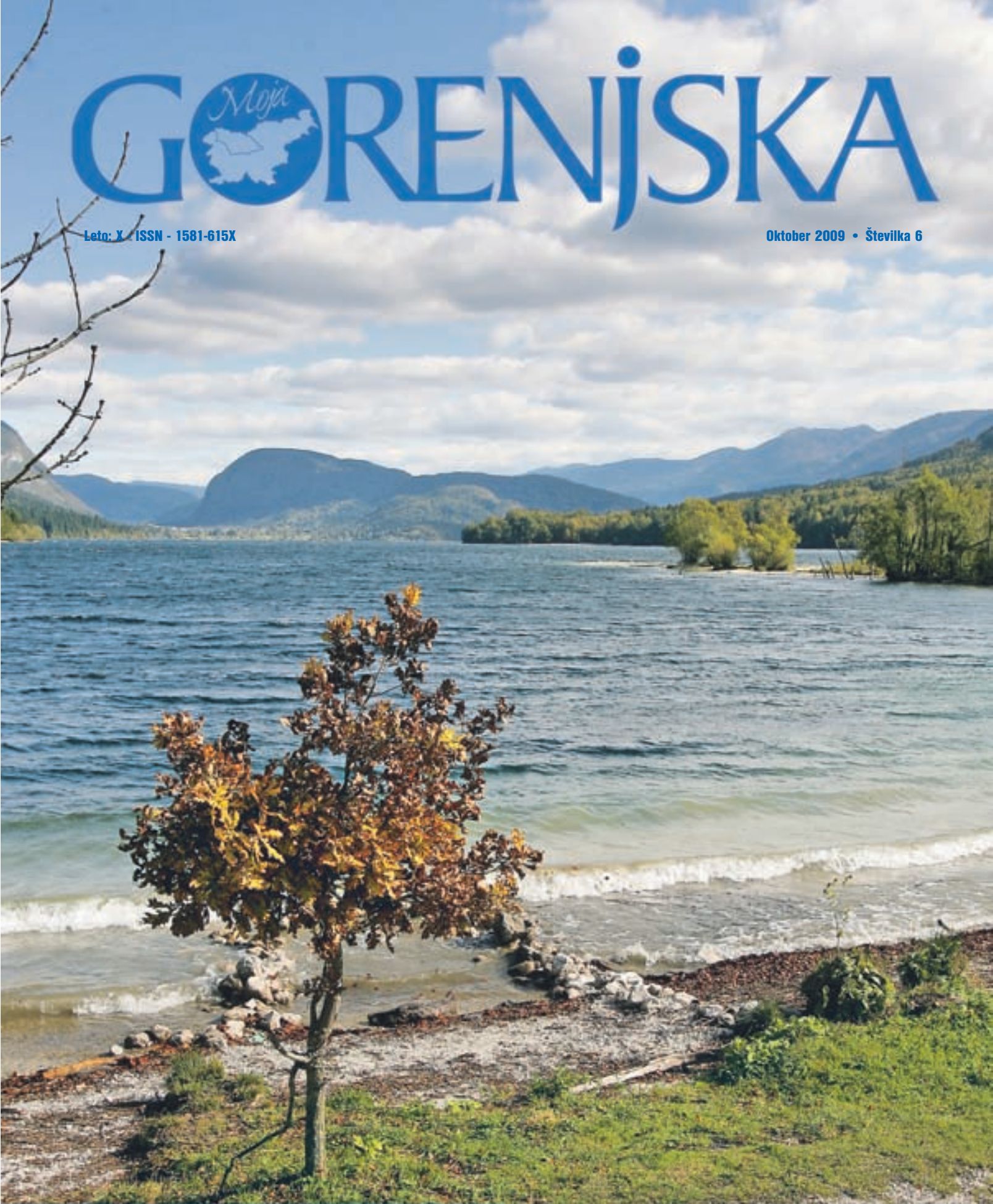

GORENJSKA

Leto: X • ISSN - 1581-615X

Oktober 2009 • Številka 6

Za vas beležimo čas

Gorenjski Glas

PAKET ZA MLADE

regal **COM 08**
dimenzije: D/V/G: 305 x 185 x 50 cm,
barva: črno steklo/bela, lakirano

italstyle[®]
Design &
Kakovost
za vsak dan

€ **579⁹⁰**

lesnina

praznuje

Sledite rumeni!

LESNINA Kranj
Staneta Žagarja 67
LESNINA Jesenice
Cesta železarjev 4b

posebno udobje sedenja
povzroča zgornja plast
sedišča iz spominske oz. memory pene

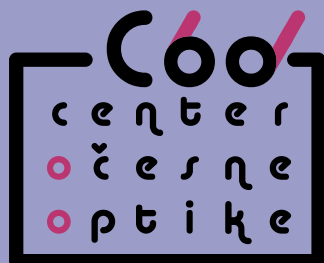
možnost vgraditve
ležišča

sedežna garnitura
DREAM

€ **659⁹⁰** že od

pregledi in kontrola vida

Obiščite nas še danes! Vabljeni!

C.O.O. d.o.o., KRANJSKA CESTA 24, 4202 NAKLO

- KOREKCIJSKA OČALA
- SONČNA OČALA
- ŠPORTNA OČALA
- KONTAKTNE LEČE IN
TEKOČINE ZA LEČE

**Novi modeli
korekcijskih očal
2010 za vse
generacije!**

Obiščite nas ob krožnem
križišču v Naklem

Kranjska cesta 24, Naklo,
tel.: 04/595 13 14
GSM:040/ 87 37 20

DELOVNI ČAS:

med tednom 9.00 - 18.30,
sobota 9.00 - 12.00,
nedelje in prazniki zaprto

Vabljeni!

* BREZPLAČNI PREGLEDI
VIDA OB NAKUPU
KOREKCIJSKIH OČAL

* IZDELUJEMO ŠPORTNA IN
SONČNA OČALA Z
DIOPTRIJO

* POSEBNE UGODNOSTI
ZA UPOKOJENCE

* PONUDBA OČAL NA
RECEPT BREZ DOPLAČILA

Nova linija očal
že v naši optiki!

Designer: Ted Ligety

Obiščite nas in zadovoljni boste nad našo bogato ponudbo!

Naslovnica: V Bohinju
Foto: Tina Dokl

MOJA GORENJSKA JE
PRILOGA ČASOPISA

Gorenjski Glas

Gorenjski glas je osrednji gorenjski časopis, ki pokriva širše območje Gorenjske. Je časopis z bogato tradicijo, saj neprekinjeno izhaja že od leta 1947, njegovi zametki pa segajo v daljše leto 1900. Kot poltednik izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 22 tisoč izvodov. Je neodvisen, politično uravnotežen časopis z novicami, predvsem z vseh področij življenja in dela Gorenjcev, pa tudi širše. Pišemo o vsem, kar ljudi zanima, ali kot pravimo: Gorenjski glas za vas beleži čas. V dobrem in slabem. V veselju in žalosti. Za vas sprašujemo, kaj je novega. Zaradi vas zastavljamo tudi neprijetna vprašanja. Morda vas kdaj kaj naučimo. In seveda poskrbimo za sprostitev in zabavo. Samo zaradi vas predem misli. Naglas. Časopis dopolnjujemo z brezplačnimi prilogami, kot so Moja Gorenjska, Kranjčanka in Ločanka, ter ob koncu leta z letopisom GORENJSKA - darilom pred božično-novoletnimi prazniki.

Če vas poleg branja Moje Gorenjske zanimajo tudi novice z vse Gorenjske, vas vabimo k naročilu na časopis Gorenjski glas. Kot novemu naročniku vam bomo prve tri mesece časopis prinašali brezplačno (če boste naš naročnik vsaj eno leto) in vas presenetili z darilom ter z drugimi ugodnostmi.

Dobrodošli v družbi naročnikov Gorenjskega glasa.

MOJA GORENJSKA, ISSN 1581-615X, izhaja kot priloga poltednika Gorenjski glas, v nakladi 100.000 izvodov. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Odgovorna urednica: Marija Volčjak, uredništvo: Gorenjski glas, vodja oglasnega trženja Mateja Žvižaj. Priprava za tisk Gorenjski glas, d. o. o., Kranj. Tisk: Druck Carinthia GmbH & CoKG, St. Veit/Glan (Št. Vid na Glini), Avstrija. Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o., Maribor. Uredništvo, naročnine, oglasno trženje: Bleiweisova cesta 4, Kranj, telefon: 04/201-42-00, telefax: 04/201-42-13. E-pošta: info@g-glas.si, mali oglasi: telefon 04/201-42-47. Delovni čas: ponedeljek, torek in četrtek od 8. do 17. ure, sreda od 8. do 18. ure, petek od 8. do 14. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. MOJA GORENJSKA, številka 6, oktober 2009, je priloga 84. številke Gorenjskega glasa, ki je izšla 23. oktobra 2009.

Privoščite si nekaj trenutkov
in v miru preberite Gorenjski glas,
ki za vas izhaja
vsak torek in petek.

Naj vas prijazno povabimo k naročilu.

Tel.: 04/201 42 41 ali e-pošta: narocnine@g-glas.si.

Z veseljem pričakujemo vaš odziv!

Gorenjski Glas

”Mati je samo ena ...”

Ob 95-letnici rojstva Ivane Cvetek, zveste varuhinje bohinjskega ljudskega izročila

Vsako še tako dolgo človeško življenje se po večnih zakonih nekoč izteče; sveto pismo nas uči, da ima *vsaka stvar svojo uro* ... Tako se je 8. junija letos izteklo tudi naši mami Ivani Cvetek, odlični pripovedovalki in ustvarjalki folklornega slovstva. Ta dan goduje sv. Medard, na katerega se je mama v šali vsako leto jezila, saj naj bi uravnaval vreme še štirideset dni po svojem godu. Za delo na veliki kmetiji se je bilo prepotrebno ozirati tudi na vremenske razmere.

Mama se je poslednjič vrnila domov na praznik sv. rešnjega telesa, ki mu v Zg. Bohinjski dolini pravimo *svet teles*. Zelo rada je imela ta praznik na pragu poletja in ga je štela za zelo velikega in slovesnega. Neštetokrat nam je pripovedovala, kako sta se v otroštvu nanj pripravljali s sošolko in prijateljico, kako sta nabirali cvetove, ki sta jih *nacufali* (scefrali, natrgali) za v košarico, kajti te pisane cvetne lističe po stari šegi še dandanašnji deklice pri telovski procesiji *posipajo* pred kapelicami. Ljudje ta cvetni ”posip” pobirajo in prinašajo živini za zdravje, odnašajo pa ga tudi na polje in ga potresejo po njivah za dobro letino. Spominjala se je svoje *lušne korbe* (lične košarice) in prazničnih oblekic ter svoje prijateljice, s katero sta hodili več let skupaj *za par* v procesiji. Tudi mi smo mami Ivani take cvetove pripravili v košarico, da so lahko vsi, ki so se želeli ob grobu posloviti od nje, posuli njeno poslednje počivališče s peščico dišečih in pisanih cvetnih lističev. Taki ”razstavljeni” cvetovi so se mi vseskozi zdeli omamno lepi, skrivnostni, a spominja-

Edina mamina fotografija iz mladosti, ki je ni uničil požar (30. leta pred 2. svet. vojno).

li so me tudi na minljivost in žrtvovanje. Pa saj ima cvet že od pradavnine bogato simboliko v vseh religijah in kulturah človeštva. Predstavljal naj bi vez med nebom in zemljo, med nadnaravnim in zemeljskim. V neštetihih bajkah odpira pota tudi k dušam umrlih in zemeljskim zakladom. Taka pota je znala ubirati tudi naša mama ... S svojim izjemnim pripovednim darom nam je pričarala veliko zgodb, mnoge so bile objavljene in tudi predstavljene širši javnosti doma in v tujini. Prešle so že v slovensko in še posebej v bohinjsko kulturno in duhovno zavest. Kdor je poznal našo mamo, je občudoval ta njen izjemni dar, njeno bistrino duha in smisel za humor, ki je ni zapustil vse do zadnjega dne, dokler

je ni zadela usodna možganska kap. Prav ta dan, to je bil 29. maj, rojstni dan njene matere, smo bili deležni še mnogih lepih spominov nanjo; še posebej pri našem zadnjem skupnem kosilu, za katerega je še vse pripravila. Vseskozi nas bodo spremljale njene globoke misli in izreki o materi nasploh, ki je samo ena na tem ljubem svetu, ki se nikoli ne postara in vedno odide prezgodaj ... Prav kakor bi prisluhnili verzom Antona Medveda, ki smo jih tudi zapisali na njeno spominško kartico:

*Spomin na mater pokopano
komu ni drag, komu ni svet,
umrje mati vsem prerano,
naj tudi sto užije let.*

Mama je sklenila svoje zemeljske dni v častitljivih letih, saj bi 27. avgusta letos praznovala že 95. rojstni dan, a s svojo nenavadno živahnostjo in s svežo zunanostjo še zdaleč ni kazala svojih let. Bila je naravnost sodobna; rada je brala, grajala starokopitne rešitve in se zavzemala za praktične novosti. Kljub svojemu velikemu daru za pristno in domačo slovensko besedo ni marala velikih besed. Zato tudi ni bila navdušena nad tem, da bi se pojavljala v časopisih. Ob njenih okroglih obletnicah mi je bilo kar žal, da sem napisala več o drugih kot pa o njej. Za devetdesetletnico sem ji posvetila obsežno razpravo *Bajeslovno izročilo v bohinjskem folklornem pripovedništvu*, ki je izšla v narodopisnem zborniku *Traditiones*. Ostala dva avgustovska slavljenja, o katerih sem vedno pisala, sta tudi privekala na svet v prvem mese-

cu I. svetovne vojne leta 1914. To sta bila: mamin sošolec Janez Odar, ki se je rodil v Stari Fužini le dan pred njo, živel pa je v Mengšu in tudi kot prava bohinjska grča umrl v 91. letu starosti. Drugi pa se je rodil na Bohinjski Bistrici 31. avgusta; bil je mamin sorodnik, duhovnik, pisatelj in pesnik Franc Sodja; umrl je v 93. letu v Torontu. Tudi naša mama je kot dekle nosila ta stari bohinjski priimek, ki v praslovanščini pomeni vaškega sodnika.

Na poslednjo pot smo mamu spremljali iz rojstne hiše pri Zg. Švicu v Srednji vasi. Tu se je rodila očetu Jakobu in materi Mariji roj. Smukavec kot zadnji, deveti otrok in edina deklica med osmimi brati. Ko je moral oče kot avstro-ogrski rezervist v vojsko, je pozabil, kako je hčerki ime, zato je pisal, da pozdravlja Minco, ker so ji sprva res mislili dati materino ime. Kasneje so si premislili zaradi njene botre Johane, ki je domnevala, da si je deklica *prinesla* to ime, kajti 21. avgusta je gođovala njena zavetnica Ivana Šantalska. Mamina starša sta bila doma iz Češnjice, oče iz znane družine vozarjev, pri Vožbaču, ki jih omenja tudi Janez Jalen v svojih Vozarjih. Oče je bil lesni trgovec, mati pa na roke izučena šivilja; to se pravi, da ni uporabljala šivalnega stroja. S svojima dotama in predvsem z Jakobovim trgovskim zaslužkom sta počasi odplačala veliko hišo in trdno kmetijo. Najbrž sta imela prednost pri nakupu, ker je v tej koseški hiši živel materina teta Jera Globočnik, doma iz Mošenj, poročena Hkavec. Pri Švicu se je v srednjem veku rodil tudi Andrej Skočir, briksenški vikar, ki mu je oče na zgornji strani doma zgradil - danes bi rekli vikend - da bo imel streho nad glavo, kadar bi prišel iz Briksna. Vanjo je postavil oskrbnika Lužmana in še danes se pri hiši po domače reče pri Vužmanu. Za briksenškim vikarjem je izginila vsaka sled, a stari ljudje so še vedeli šepetati, da so pri neki drugi hiši ubili duhovnika. Najbrž so mislili, da ima veliko denarja. Še v maminem otroštvu je marsikdo rekel, da je pri nas *pri farju*. Nekoč ta izraz ni bil žaljiv; tudi Valentina Vodnika so imenovali koprivniški far.

V folklorni povedki pa izvemo, zakaj se pri nas reče pri Švicu. Bohinjce je

učil siriti švicarski sirar Hitz, ki so mu rekli kar Švic. Pri naši hiši pa so bili dobri živinorejci, ki so izdelovali sir, zato v povedki izvemo, da so tudi oni dobili to ime. Vendar se je že prej reklo pri Švicu, preden je prišel slavni švicarski sirar v Bohinj. A vseeno se je zdelo sila zanimivo naše domače ime nekemu švicarskemu županu, kajti povezal ga je s švicarskim prakantonom Schwitz, po katerem nosi Švica svoje ime. Janez Jalen pa je ob tem domačem imenu imel aluzijo na znoj, zato je v Tropu brez zvoncev svojega junaka, rojenega pri Švicu, poimenoval Znojev Martinč. Res da so se morali Švicovi pošteno potiti pri delu, a v resnici se je to domače ime ohranilo po priimku enega izmed lastnikov domačije. To veliko hubo je gospodar že v srednjem veku razdelil med dva sinova.

Mati Mina in oče Jaka sta se poročila leta 1894 in se naselila v svojem novem domu v Srednji vasi; naslednje leto se jima je rodil prvi sin Jožef, ki so ga klicali za Joza; bil je močan deček in že zgodaj je očetu začel pomagati v gozdu. Nekoč je jokal pred materjo, ker so mu pozimi pri delu v gozdu primrznil mokre hlače. Tako je staknil pljučnico in zaradi nje umrl v desetem letu. V otroštvu je umrl tudi mamin brat Ferjan, ki se je rodil in čez dve leti tudi umrl na dan sv. Florijana. Bil je šibek deček, ker je mati preveč trpela; oče je šel po trgovskih poteh, mati pa je še zadnji dan pred porodom do polnoči sekala drva, popolnoči pa je rodila. Vseskozi je bila prepričana, da ji je pred smrtjo podal roko. Po vsej verjetnosti pa je v smrtnem boju stegoval ročico in iskal pomoči pri njej. Sin Fronc je umrl med prvo svetovno vojno; dobil je že poziv za na vojsko, a ga je devetnajstletnega pobrala španska bolezen. Mama se ga je vedno spominjala, čeprav je bila stara šele štiri leta, kako je mrtev ležal pri peči; pred smrtjo so ga še zavili v mrzle bele rjuhe, da bi mu zbili visoko vročino. Tako je svetoval župnik, a je bilo prepozno. Preden je izdihnil, se je še priporočil Bogu s kratko molitvico, ki so jo molili pred spanjem: "*V imenu Jezusa Križanga gremo ležat, On, ki nas je na križu odrešov, naj nas varje vsega hudega. Amen.*" Brat Vorenc je bil šele se-

demnajstleten vpoklican v vojsko. Ko je ranjen ležal v Judenburgu v bolnišnici, so ga šli mati z enim izmed sinov obiskat. Zato ju je vprašal: "*Zakaj oba cerata?*" To se pravi, zakaj sta oba zapravljala denar za vožnjo in druge stroške v zvezi s potjo. Sin Vorenc je živel najdlje, a še njemu je bilo samo 57 let. Ko so ga napravljali za v krsto, so mati rekli: "*Ta zadnjega mi napravljate.*" Tršat možakar iz vasi je odšel iz sobe, ker ni mogel poslušati uboge žene v njenem bridkem trpljenju. Mamin najljubši brat Bavant (Valentin), ki so ga imeli tudi vsi bratje najrajši, je padel v Gorjah kot nemški orožnik. Pred tem je hotel pobegniti v partizane, a se je bal, da bi Nemci izselili mater, ki je prestala že toliko hudega. Ustrelil ga je celo njegov znanec, ker ga ni prepoznal v uniformi, ko je pešočil na železniško postajo, da bi se odpeljal v Bohinj za botra svoji nečakinji. Brat Tonej je padel pred koncem vojne v partizanih. Mati so še enemu izmed sinov dali ime Jožef in tudi ta je umrl pri dvainštiridesetih letih. Ker slabe novice potujejo hitreje kot dobre, je napačno izvedel, da so v velikem požaru l. 1949 pogoreli naša mati, v resnici pa je pogorela bratova tašča. Ker je bil rekonvalescent po težki operaciji, mu je ta pretres tako škodoval, da je čez dva meseca umrl. Brata Janka so zverinsko ubili domačini. Prava tako kot oče je bil lesni trgovec; bil je izredno bister, sposoben, velik humorist in samozavesten možakar. Vojsko je služil pri kraljevi gardi, kjer se je prikupil kraljici, ki je želela spoznati celo njegovo mater. Tudi na manevre v Pariz so ga vzeli s seboj; od tam je prinesel fotografije, ki so bile skupaj uokvirjene velike kot vrata. Žena mu je umrla mlada že pred vojno, tako da je ostal sam s tremi otroki. Najbrž so mu škodovala take izjave, kot je na primer tale o komunistih: "*Kdor si je zmisлил komunizem, če so ga že pokopali, bi ga bilo dobro še enkrat odkopati in dati na mravljišče, kjer bi ga ta rdeče mravlje do kosti ožrle.*" Tako se je že pred vojno šalil v gostilni, a njegova prisposodba z rdečimi mravljami je preveč naravnost zadela bistvene prvine rdečega totalitarizma. Med vojno pa so človeka take izjave lahko stale življenje.

Po njegovi smrti so otroci ostali sami; najstarejši je padel šestnajstleten kot partizanski kurirček. Naša mama je pomagala babici skrbeti za bratove otroke. A kasneje se je potrdil pregovor, da je nehvaležnost plačilo tega sveta.

Mama Ivana še ni dopolnila osem let, ko je izgubila očeta. Spominjala se ga je, kako je bil v *desetih dneh zdrav in mrtev*. Zbolel je prav ob sv. Jakobu, takrat je največ dela s košnjo in najbolj vroče, tako da sprva niti ni vedel, da ga kuha pljučnica. Takrat še niso uporabljali antibiotikov, čeprav jih je Fleming že "izumil". Mama se je spominjala, kako mu je s svežo vejico odganjala muhe, ko je ležal v postelji in ni več mogel dvigniti rok. Pripovedovala je, da pri svojih 55-ih letih ni imel niti enega sivega lasu in nobenega gnilega zoba. Ko so kopali grob za drugega pokojnika, so mu dva zoba odkrušili s krampom. Tudi mama je po njem podedovala lepe zobe in vranje črne lase, ki niso hoteli povsem posiveti še v tako visoki starosti. Vsi so občudovali njeno debelo kito, a ker je bila rada moderna in praktična, se je na razočaranje vseh ostrigla, kar ji je zameril celo župnik. Tudi k vojakom so pisali fantom to novico. Neka stara žena ji je rekla, da je polovico manj vredna brez tako čudovite kite. Celo frizer jo je večkrat vprašal: "*Ali naj jo zares odrežem?*" Ona pa mu je odvrnila: "*Odreži, če ti rečem!*" Lase je nazadnje rada spenjala v rep, in ko sem ji prigovarjala, naj se za 95-letnico ostriže in si morda *da malo trajne*, pa mi je hitro odvrnila, da je "*trajna za stare babe*." To se pravi, da ne zanjo.

Njena mati se je po moževi smrti z otroki sama ubijala na veliki kmetiji. Čeprav so veljali za premožne, ni bilo denarja na pretek, jesti jim pa res nikoli ni manjkalo. Mama je večkrat rekla, da so pri kaki hiši šele vstali, ko so se njeni bratje že vračali s hlodi ali drvimi iz gozda. Babica je bila izredna žena; pokončna, resnicoljubna in kar precej stroga; v hiši je morala vladati disciplina, če je hotela "ukrotiti" toliko otrok. V mladosti je šivala tudi narodne noše; kroje je urezovala kar na pamet in do visoke starosti smo občudovali njene drobcene in lepe šive. Do smrti je do-

bro videla brez očal; kar pomnim, pa je slabše slišala. Mama je na stara leta po operaciji sive mreže morala nositi očala z visoko dioptrijo; vedno je pripominjala - ker pri nas ženske govorijo na moškega: "*Sem mislov, da bom vid poverbov po materi.*" Je pa tanko slišala tja do devetdesetega leta. Tudi mamu je veselilo postati šivilja; sošolka ji je prigovarjala, da bi se šli učiti na Jesenice. Ko je to zaupala svoji materi, je ta začela jokati: "*Komaj sem te pričakala, da si zrasla.*" Ker sta bili z materjo zelo navezani druga na drugo, je opustila to namero. Je pa v mladosti

Mama Ivana okoli l. 1990 / Foto: Alojz Korošec

rada vezla; tudi v šoli so jih vzpodbujali k temu. Kontesa Marija Auersperg, ki jo je učila v šoli, jim je risala lepe vzorce na kontenino. Tudi v naši hiši so stanovale učiteljice in o vsaki je mama vedela povedati kaj zanimivega. Z revnejšimi dekletki vred je nabirala borovnice, *pušpen* (brusnice), sadila *brince* (smrečice), da si je prislužila kak dinar za obleko. Ko je postala polnoletna, pa je lahko iz *kase* dvignila denar, ki ga je oče vsem otrokom zapustil za obleko; seveda hčeri Ivani še enkrat več. Prvi dan polnoletnosti je odšla v Radovljico in si kupila blago za pet oblek. Do konca življenja je vedela povedati, kakšni materiali so bili to, kakšne barve in kako ji je šivilja naredila te obleke. Neka vrstnica ji je rekla: "*Jest nisem biv nič pri maši, jest sem le tebe gledov.*" Imela je izostren čut za vse lepo okrog sebe.

Doma so imeli vedno kako deklo, ki je poleti planšarila, a to delo so morali prevzeti tudi domači otroci. Mama je še kot deklca zelo nesrečna planšarila na samem v Praprotnici in zvečer hodila spat k sorodnici v bolj strnjeno naseljen del praprotniške planine.

Družina je veliko pretrpela med obema svetovnjima vojnama. Bohinj je bil etapno območje soške fronte, tako da so bile med I. svetovno vojno vse velike hiše zasedene z vojaki. Pri nas je bilo v prvem nadstropju cel vod vojakov, bilo je pet in petdeset Poljakov, ki so se tako *basali* na veliko belo kmečko peč, da so jo naravnost uničili. Pri hiši je ostalo veliko skledo vojaških gumbov, ki so jih kasneje "zapravili" z otroško igro, ko so se šli v *jamco*. Tomaž Budkovič, pisec knjige o prvi svetovni vojni, je mami v zahvalo za njene pripovedi prinesel nekaj sivih vojaških gumbov za spomin, a je rekla, da so se njihovi svetili. Vojaki so imeli za na fronto drugačne gumbe kot za "parado". Starejši brat Vorenc in oče sta bila oba v vojski. Slednji je ob vrnitvi pripeljal domov štirinajst konj, privezanih k vojaškemu trenu, tako da je mater skoraj zadela kap, ko je skozi okno zagledala ta prizor. Predolga bi bila zgodba, če bi hotela zapisati vse, kar se je dogajalo s temi konji. Enega izmed njih je ubila celo strela.

Druga svetovna vojna je bila še mnogo hujša; za mamino družino je bil to čas velikih preizkušenj in trpljenja. Mama je, kot že rečeno, izgubila tri brate, padla pa sta tudi dva nečaka. Med vojno so pomagali partizanom; težki biki in krave so romali od hiše, pa tudi živež in obleka. Veliko so jim pobrali kar sami; naši so jih prosili, naj jim vsaj za seme pustijo nekaj fižola in krompirja. Med vojno bi mamu skoraj ustrelili, ker se je morala naravnost s planine zagovarjat na gestapo zaradi tobačne karte. To je bilo strogo prepovedano prodajati, ona pa jo je tako ali tako samo podarila oziroma zamenjala za kos blaga. Rešil jo je *en ta viši*, doma iz Sorice, ki je sodeloval s partizani. Sicer pa so med vojno morali vsak večer domov prignati čredo s planine, tako da so krave imele že vse krvave parklje. Mama mi je povedala mnogo pretresljivih zgodb iz tega obdobja. A življenje

Mama praznuje 80. rojstni dan, poleg nje ata Franc in hčerkе: Slavica, Minka, Nada. / Foto: Polona Leskovec

ima vedno prednost pred smrtjo. Na to kaže že mučna zgodba ob smrti njenega brata. Ko je župnik začel s pogrebni obredom pri domači hiši, je začela teliti krava in vsi pogrebci so morali počakati na razplet njenega poroda. Brat Tonej je odhitel v hlev pomagat kravi, in ko je z vso silo vlekel telička na svet, je v praznični obleki priletel na kup gnoja, tako da se je moral ponovno v naglici preobleči. Babica je z našo mamο ostala sama po vojni. Včasih sta se kar zaklenili in jokali v hiši; te rane se jima niso nikoli zacelile. Spominjam se naših kosil iz otroštva in kasnejših let. Pri mnogih je tekla beseda o njenih bratih in o kruti vojni. Tudi ogenj se je držal naše vasi, še posebej naše hiše, kot grozljiva stalnica, saj je naša hiša dvakrat pogorela; drugič je l. 1949 pogorela skoraj vsa vas. Na planini Praprotnica so hlev in stan požgali Nemci, na Šeh je hlev zažgala neka ženska, ki se je na starost hotela maščevati nezakonskemu očetu svojega otroka, a je pozimi zgrešila in prižgala kar našega. V dolini pa je gorel tudi kozolec in takrat je babica od strahu precej oglušela. Mama me je iz goreče hiše rešila še kot dojenča in tekla z menoj iz vasi ter nemo strmela na goreče domačije. Izgubili smo velik in lep dom, gospodarsko poslopje itd., skratka: naenkrat smo bili ob vse ...

Mama se je poročila l. 1947 z našim atom Francem, ki je prišel - kot je večkrat sam dejal - ves uničen iz taborišč

in partizanov. Nemci so ga ujeli že 13. aprila 1941, ko je bežal proti domu iz Gorskega Kotarja, kjer je bil pri vojakih. Ujeli so ga v Kandiji pri Novem mestu. Mnogi so na poti domov vojaške uniforme zamenjali za civilno obleko, on pa je bil precej velik in čevljev s št. 47 tudi ni mogel zamenjati za vsakim vlogom. Tako so ga zajeli in začela se je njegova kalvarija v nemška taborišča pri Severnem morju, od koder je zbežal in odšel najprej v Gradnikovo brigado in nato v Prešernovo. V Grahovem v Baški grapi so ga ujeli in si je moral skupaj s svojim sotrpinom skopati jamo. Po poti na zaslišanje je gledal, kam bi skočil, ker bi bilo manj okrutno, da bi ga ubili na begu kot pa pred jamo. Tja je vklenjenega gnal skupaj z njegovim rojakom dobrohotni nemški študent, ki je zasliševalcem pojasnil, da ne rabi nobenega tolmača, ker zna dobro nemško. Usoda je odločila, da so ga odpeljali v goriški zapor, on pa je vseskozi bil prepričan, da se je to zgodilo po čudežu, ker sta sotrpina srečala duhovnika z ministrantom, ki je šel obhajati bolnika. Oba sta pokleknila kar v lužo, a duhovnik jima javno ni dal blagoslova, najbrž se je bal. Naš ata je bil prepričan, da se je to zgodilo "v duhovnikovem srcu" in tu je iskal tudi odgovor na svojo rešitev. Sicer je v goriškem zaporu veliko prestal, kasneje pa so ga odpeljali na Katschberg, kjer so gradili cesto. Domov se je vrnil šele po vojni. Tudi on je izhajal iz obrtniško kmečke

družine; babica je imela velik mlin in žago, njegova mama pa je bila *žnidarica* (krojačica). Njega je prav tako veselil ta poklic, rad pa bi bil tudi električar, a mu starša nista mogla tega omogočiti. Znal je tudi kaj zašiti na materin šivalni stroj s ta dolgim čolničkom. Po ognju pa je doma sam *napeljal vso elektriko*. Bil je drugi otrok in prvi sin v družini z osmimi otroki, zato je moral kmalu prijeti za najtežja dela. Že pred petnajstim letom si je začel služiti kruh na Rudnici, kjer je kopal železovo rudo; gradil pa je tudi cesto iz Jereke na Koprivnik. Še kot otrok je pomagal planšariti, po vojni pa je tudi služboval v elektrarni v Ukancu, kamor je pozimi hodil v službo s smučmi ali peš, poleti pa s kolesom. Njegove brat Janez je kot nemški vojak padel še ne dvajsetleten na ruski fronti, pokopan je v Ukrajini na vojaškem pokopališču. Tam blizu je bil tudi ded, njegov oče, v I. svetovni vojni. Večkrat je pripomnil, kako je bil srečen, da se je vrnil iz vojske in dodal: "*Kdo bi si bil mislil, da bo pa moj sin ostal tam!*" Mlajši brat Martin pa je bil še otrok, radoveden je tolkel po *patronu*, ki mu je odtrgal tri prste na desni roki. Medtem ko je naša mama ostala od 1954. leta sama izmed devetih otrok, ima oče žive še tri sestre in dva brata; sam je umrl l. 2003 in mama ga je, kljub temu da je bil pet let mlajši od nje, preživela za več kot šest let.

Marija Cvetek

Zakaj smo raje živi kot mrtvi

Spet je tisti čas v letu, ko več kot navadno hodimo na pokopališča, na grobove svojih najbližjih, da vsak zase in vsi skupaj počastimo spomin na mrtve, kristjani pa še posebej na vse svete in verne duše. To je že stara navada, nekako samoumevna je, večina se sploh ne sprašuje, zakaj to pravzaprav počnemo?

Miha Naglič

Gre le za obujanje spomina na tiste, ki jih ni več? Ali še za kaj več, morda za poskus, da bi jih priklicali, stopili z njimi v stik in mogoče celo izvedeli, ali so še kje - če sploh kje - in če so, kako je tam? Predvsem pa: se bomo še kdaj srečali? To bi bila res sreča ... Toda: ali ni največja sreča biti rojen? Že če gledamo čisto biološko: vsaka moška semenčica in vsako žensko jajčece sta ob potencialni združitvi novo življenje. A velika večina jih propade, združitev in oploditev ter novo rojstvo se posreči le redkim. Uspešna oploditev je kakor dobitek na žrebanju lota. Jaz ne verjamem, da je bilo moje ali katerokoli drugo rojstvo v nekem Načrtu. Ali da bi Bog sam odločal o tem, ali naj se rodi taka podrobnost, kot sem jaz? Saj ne, da ne bi bilo v njegovi moči, nekako ne pristoji njegovi vsemogočnosti, da bi se spuščala v take malenkosti. Moja starša sta si gotovo želela, da se rodim in sta v ta namen počela tiste reči. A iz njih bi se lahko v istem času posrečila povsem druga kombinacija, ki bi bila čisto druga enkratna oseba. Predlagam biološko-teološki kompromis: Nekdo se v nebesih kratkočasi tako, da igra loto, izžrebane številke pa odločajo o tem, katera od možnih kombinacij bo postala človek, nebeskemu igralcu podobna oseba ...

Drugače rečeno: v vprašanju, zakaj si bil za rojstvo izbran ravno ti in ne kdo drug, je res velika skrivnost ali pa čisto naključje. Smrt osebe, ki ji je bilo podarjeno življenje, pa v nasprotju z

rojstvom ni nobena skrivnost in nikaršno naključje. Je največja gotovost tega sveta, vsak mora umreti. Rodil se je, čeprav je bila veliko večja verjetnost, da se ne bo, umreti pa mora, ta gotovost je stoddstotna. A ljudje smo kljub temu nepopoljšljivi verniki, tudi če smo ateisti. Pristajamo na biološko smrt telesa, saj druge možnosti ob temu dejstvu tudi nimamo. Hkrati pa verujemo, da je po smrti še nekaj in ne nič. Tudi tisti, ki nima pojma, kaj je to filozofija, si nevede postavlja eno temeljnih metafizičnih vprašanj: Zakaj je nekaj boljše kot nič? Jaz ne verjamem, da tisti, ki izrekajo prepričanje, da po smrti ni nič, v to resnično verujejo. Verjamejo morda, verujejo ne. Na trditev, da je nekaj boljše kot nič, pristaja že zdrava kmečka pamet, vera jo le še okrepi. Kdo pa bi postavljaj spomenike in hodil na pokopališča, če bi iskreno verjel, da so tam in onkraj le plasti trohnečih kosti in prgišča pepela?

Spoznanje, da je nekaj boljše kot nič, lahko izrečemo tudi drugače: da je življenje boljše od smrti. Kak verski fanatik se s tem ne bi strinjal, trdil bi, da je to življenje, ki ga poznamo, le zemeljska preizkušnja, tisto "pravo", večno življenje, pa pride šele po smrti, po vstajenju od mrtvih. No, saj ni treba, da je fanatik, to je tisto, v kar veruje vsak kristjan. A ljudje smo najprej zemeljska bitja in se krčevito oklepamo tega, kar je tu. Pesnik in vernik Edward Kocbek ima v pesmi Smrtne ure,

napisani v spomin padlih soborcev partizanov, tudi tele verze: "In ko se je tema zgostila do kraja, / sem jih zagledal in prepoznal: / prvi mi je zapustil nerojenega otroka, / drugi vzpon na Jalovec, tretji znamke, / četrti vinograd, peti pustne šeme, / trinajsti pot okoli sveta, stoti silobran / in poslednji veselo polko in žalostno mater." Na te verze se je spomnila Spomenka Hribar, sredi groze, ki jo je doživela ob svojem letošnjem obisku v Hudi jami. "Ja, vse to bi pobiti imeli, če se njihova pot ne bi bila končala tukaj, globoko pod zemljo, prikrito in skrito očem! Če bi ostali živi, bi nekdo doživel rojstvo svojega otroka, drugi bi se povzpel na Jalovec ali še kam višje, tretji bi še naprej zbiral znamke, četrti bi obdeloval svoj vinograd ali sejal pšenico, peti bi potoval, mama bi pela uspavanko svojemu otročku, aja tutaja, punčka moja, nina nana, sinek moj, da sinov, zarod nov, iz vas bo strah sovražnikov, če se ne bomo onemogočali in pobijali med seboj - vsakdo pa bi se veselil koga, ki bi ga imel rad in ki bi njega ali njo imel rad: mama, oče, žena, otroci, prijatelji ... Vse to, kar imamo mi, danes in tukaj! Mrtvi pa nima ničesar več ..." Ja, to je tisto, za kar nam najbolj gre: za življenje, človeka vredno, izpolnjeno življenje. Vprašanje, kaj je onstran njega, pa presega naše moči.

Miha Naglič

V rimskih cerkvah ne prižigajo več sveč, namesto tega vržejo kovanec in prižge se žarnica. Tako ravnajo, ker sveče onesnažujejo okolje. Foto: Marija Volčjak

Prezrta pestrost Venezuele

Z Blažem in Dejanom smo se v Caracasu, ki razen nekaj nevarnih predelov, kjer te lahko oropajo, nima kaj prida ponudbe za popotnike s plitvim žepom, zadržali samo toliko, da smo na črnem trgu zamenjali denar, saj je neuradni tečaj kar dva - do trikrat višji od uradnega. Prav slednje dejstvo postavi Venezuelo v domet nizkopračunskega potovanja, kajti glede na uradne kazalce država sploh ni poceni.

Črni trg in črno zlato

Da bi se izognili izsiljevanjem tipa: "Pri meni ste pravkar nelegalno menjali dolarje, plačajte ali vas zatožim policiji," smo si kontakt Arnalda prikrbeli že pred odhodom. Cvetoče črno borzijanstvo z devizami je posledica nesrečne odločitve političnega vrha, da uradno vsakemu državljanu dovoli nakup pičlih štiristotih dolarjev tuje valute na leto. Kljub zaupanju v verodostojnost Arnalda je celoten postopek deloval kot mafijski film z okleščnim proračunom. Posedli smo se v njegov kombi, ki je bil znotraj podoben mini dnevni sobi, nato je vstopil možakar, domenili smo se za tečaj, izmenjali in naslednji trenutek ga že ni bilo več.

Stil kombija je spominjal na proizvod ameriške avtomobilske industrije v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Kmalu smo ugotovili, da tovrstnih vozil mrgoli - ogromne ladje, spredaj kar klop namesto dveh sedežev. Novejša vozila po velikosti in prostornini motorjev v večini primerov ne zaostajajo in takoj ti je jasno, da ne morejo biti prav varčni. To niti ni težava, saj je cena bencina en bolivar fuerte (uradno približno šestdeset centov) za deset litrov. Venezuela namreč zaenkrat še kipi od nafte in črpanje je paradni konj

Kaktus kaže svoje atribute. (Los Nevados)

gospodarstva, ki galopira daleč pred drugimi branžami. Posledično večino proizvodov uvažajo, čeprav so se razmere precej izboljšale od dvajsetih let prejšnjega stoletja, ko so se dejansko ukvarjali zgolj z izkoriščanjem črnega zlata in ničimer drugim.

Še isti dan smo ujeli buscama (spalni avtobus) na severozahod države in se sredi noči prebudili v Coru. Prikupno staro kolonialno mestno jedro nakazuje prisotnost bogatih trgovcev v preteklosti in je kot tako v Venezueli izjema. Pod špansko oblastjo se v tej

provinci namreč niso razvila bogotna mesta, kot se je to dogajalo drugod po latinski Ameriki. Venezueli je bil pridržan status plantaž z majhnimi naselbinami in Coro je z očem prijetno nostalgijo arhitekturne zapuščine kolonialistov prej izjema kot pravilo.

Casanove

Ande, kjer smo opravili priložnostno hribolazništvo, smo po prelazu na skoraj štiri tisoč metrih pustili daleč za seboj. Obzorje se je zne bilo skalnih gmot. Horizonta ni kazilo nič, razen dreves. Ravnina, do koder seže pogled. Polna luna je ponoči razkrila širjavo neba, posejanega z malimi oblaki na platnu zvezd v vsej njegovi veličini in zapečatila njegovo razsežnost.

V Los Llanosu prostrano savano obvladajo le venezuelski kavboji llanerosi s svojimi čredami goveda. Noč je prijetno hladna, vendar jutro neusmiljeno prinese vročino in vlago. Ujeli smo deževno obdobje, zato je bilo vode in močvirnatega sveta na pretek. Živali se je trlo: kajmani, želve, raznotere kače, igvane, neomejeno ptic, obilica komarjev, rečni delfini, piranhe ... Riba zloglasnega slovesa je v resnici krotka in se sramežljivo skriva, če oseba v vodi nima poštene krvavitve, ki bi ji vzbudila apetit. Kadar se znajdejo na krožniku, so ena najbolj slastnih rib, kar

Majhen, ampak lep (Canaima)

V dolini kristalov (Roraima)

sem jih okusil. Še ena specialiteta teka po savani. Glodavčeva glava spominja na tisto morskega prašička, samo večja je okoli devetkrat. Kapibare tehtajo od šestdeset do sedemdeset kilogramov in so največji živeči glodavci na svetu.

Nevšečnostim podnebja Los Llanosa smo ušli nazaj proti gorovju in zajahali iztekanje Andov. Mogoče je umik v blagi hlad razvezal jezik Carlosu, ali pa je bilo krivo pivo, in zvečer se je razgovoril o ljubezenskem življenju venezuelskih moških: "Z Venezuelkami moraš biti potrpežljiv. Če ti je všeč, moraš počakati na namig, potem se lahko približaš, kajti ženska izbere. Samo na namig moraš počakati." Pokazal je na lastnico posade (tako se tu imenujejo hiše, kjer oddajajo sobe): "Ona mi je že trikrat povedala, da je ločena. Mislim, da je to kar dober namig." Vprašal sem ga, ali ni poročen. "To ni problem. Moški v Venezueli imajo tudi druge ženske, ampak žena je ves čas najvišje, druge so za zabavo. Vendar žena ne ve, kaj se dogaja. Moški vedo, saj si med sabo vse povejo. Ženske ne vedo ničesar, ker jim ne povemo." Na komentar, da je težko obdržati več partneric naenkrat, je odvrnil: "Če imaš pri petdesetih še ženo, je čas, da se umiriš, kajti potem imata res močno zvezo."

Dolga je cesta

Za sedemnajst ur ždenja na avtobusu se je obetalo med Barinasom v Los Llanos in Ciudad Bolívarjem, zato

smo se spet ob mraku vkrcali na buscama. Kontrolnih točk guardie nacional, ki je nekakšen križanec med vojsko in policijo, smo bili vajeni že od prej. Zaradi bližine Kolumbije in posledično živahnih trgovskih poti za droge so tovrstna preverjanja kar pogosta, toda tokrat so se nam v eni vožnji zgodila kar štiri. Na prvi so nam pregledali nahrbtnike in odkrili, da pri sebi nosimo devize. Eden od vojakov nas je izčrpno zaslíšal, koliko denarja imamo pri sebi, in na koncu smo jim morali pustiti pet evrov na glavo za "zbirko bankovcev", sicer nas ne bi spustili nazaj na avtobus. Ko sem se vrnil nazaj v vozilo, me je sopotnik takoj vprašal, koliko smo morali dati za podkupnino. Baje se tovrstna izsiljevanja dogajajo precej pogosto, saj so plače vojakov in policistov borne.

Ko so nas drugič ustavili, odpeljali iz avtobusa ter začeli pregledovati nahrbtnike, sem pomislil, da bom moral na novo zastaviti proračun potovanja, če se bo tako nadaljevalo. K sreči tokrat niso hoteli nobenih prispevkov v zbirke, vendar je res tudi to, da smo oboroženi s predhodno izkušnjo vse spravili v žepe, ki jih očitno nikoli ne pregledajo. Ob tretjem postanku smo jo odnesli le s preverjanjem potnega lista, četrtič pa smo spet zapustili vozilo. Postrojili so nas ob avtobusu, postaviti smo se morali z rokami na pločevino in razkročiti noge, da so nas pretipali. Na koncu so izločili tri domačine in avtobus je pot zaključil brez njih. Ciudad Bolívar je uporabil svoj šarm z

lepo ohranjenim in ozaljšanim starim mestnim jedrom. Stavbe okoli osrednjega trga, ki ga čuva vsaka naselbina, in se imenuje Plaza Bolívar, prekipevajo od zgodovinskosti. V eni od njih je bil zaprt pomemben general v boju za venezuelsko osamosvojitve izpod kolonialnega jarma. Druga je nudila prostore prvemu Angosturškemu kongresu, ki je osnoval samostojno vlado. Predsedoval ji je Simon Bolívar in vodil Veliko Kolumbijo. Sestavljale so jo današnje Kolumbija, Ekvador in Venezuela, vendar ni vzdržala niti desetletje, preden je razpadla na posamezne dele. Dokončni razkroj države je Simon Bolívar poskusil obrniti z diktatorstvom, kar ni ugodno vplivalo na njegovo priljubljenost, zato so ga izgnali iz rodne grude. Vseeno so mu po smrti kmalu vrnil status glavnega heroja revolucije, ki je znal spretno izkoristiti konec Napoleonovega sprehoda čez Evropo in tam nabral orožje ter veterane za upor. Poleg držav Velike Kolumbije je z vojskovanjem osvobodil še Peru in Bolivijo. Danes o njegovi pomembnosti ni dvoma in njegovo ime nosijo država, gora, mesto, vsi osrednji trgi v rodni Venezueli, denarna enota, za dobro mero pa Venezuelci sebi rečejo Bolívarci.

Miza ali gora

Ker je dostop do Canaime možen le po zraku, smo poleteli nad Ciudad Bolívar, nato prek ogromnega jezera Embalse de Guri. Kmalu zatem se je začel pragozd, ki so ga kazili posamezni

Oče in sin (Los Llanos)

Modra terantela (polotok Parguana)

Cvet kakavovca (delta reke Orinoco)

Dolbenje kanuja (delta reke Orinoco)

poseki in nakazovali, da človek počasi, a vztrajno prodira v odmaknjene predele. Zaenkrat prostrane gozdove varuje oznaka narodni park, toda samo vprašanje časa je, kdaj bodo ostala nahajališča surovin dovolj pičila, da bodo padle legalne ovire. Območje je bogato z naravnimi viri, od katerih izstopa zlato. Pemonski Indijanec Jorge je okusil življenje svobodnjaških iskalcev žlahtne kovine, ki srečo preizkušajo na obronkih zaščitenega območja. Leta ročnega precejanja rečnega proda so mimo in dandanašnji postopek, ki ga je razodel Jorge, je precej hitrejši: "Divji iskalci zlata s stroji filtrirajo reke. Z ogromnimi cevmi srkajo rečno dno in ga izvržejo na tresalnike, ki izločijo zlata zrna. V enem dnevu lahko naberejo tudi do tri pesti čistega zlata. Zaslужijo bajne vsote, ampak delo je zelo naporno. Toda z denarjem niso varčni, hitro ga porabijo za pijačo, droge in ženske."

Povsem drugačne narave je delo s turisti in skupnost v Canaimi ima srečo, da je izhodišče do najvišjega slapa na svetu. Slap Angel smo dosegli z vožnjo proti toku reke Currao. Voda je črna, proti bregu z dviganjem dna počasi preide v rjave odtenke rdeče in nazadnje rumene. Za neobičajno obarvanost je kriv tanin. Sestavino v evropskih razmerah najbolj poznamo iz vina, tu pa jo za zaščito proizvaja večina rastlin, saj povzroča prelahkotno prebavo.

Resda slap Angel pada uglednih 979 metrov, toda brez etikete bi bil povsem povprečen slap, le eden izmed mnogih, ki hitijo prek robov mizastih gora. V enem od trenutkov, ko smo se po obilnem deževju vračali vzdolž reke, jih je bilo moč z enim samim pogledom zaobjeti kar petnajst. Precej bolj presunljiva je laguna v Canaimi, kjer so slapovi bolj široki kot visoki in sprehod za njimi razgrne spoštljivo moč padajoče vode.

Skalne gmote, ki se dvigajo nad pokrajino juga Venezuele, so posebne nravi. Vrhovi so ravni platoji z odsekanimi previsnimi stenami na vseh straneh. Geološko spadajo med najstarejše zaplate zemlje, saj naj se ne bi kaj prida spremenile že od časov praelce Pan-gee, ki so jo tlačili prvi dinosavri. Ver-

jetno je ta navezava vodila literarno pero Arthurja Conana Doylea, ko je spisal novelo Izgubljeni svet, kjer odprava na Roraimo odkrije preživele orjaške plazilce in plemena praljudi.

Lekarna za hišo

Takoj po vrnitvi s pohoda na Roraimo nas je čakala stalnica dolgih razdalj - spalni avtobus v smeri Tucupite. Minil je že več kot teden, odkar smo zadnjič videli posteljo. Vsakdanje prenočišče Indijancev Guarao v delti reke Orinoco ni obetalo spremembe. Viseča mreža je bila vseeno boljša kot šotor ali avtobus, kjer vozniki brez izjeme ponoči preizkušajo, katera je najnižja temperatura, ki jo lahko dosežejo v kabini. Topla obleka je nuja na nočnih avtobusih, toda zunaj, v viseči mreži je odeja koristna samo drugo polovico noči. Bil sem prepričan, da že obvladam skrivnost krepčilnega spanca v tovrstnem ležišču. Smuknil sem pod mrežo proti komarjem in se ulegel diagonalno. Zjutraj sem se zbudil z okoli sto (prešteto) piki na kolenu, saj sem ga imel vso noč prislonjenega na mrežo, ki načeloma ščiti pred komarji, in bil glavna menza za kri sesajoče žuželke. Guarao sebe ne imenujejo zaman ljudstvo kanujev. Kanuji so njihovo tradicionalno prevozno sredstvo po razvejanih kanalih, saj bujni pragozd z razmnoženimi tlemi v ozadju njihovih domovanj ne omogoča potovanja po zemlji. Po drugi strani pa lekarna za hišo pri naša paleta naravnih zdravil v bogati flori, ki vsebuje vse od antiseptikov do kontracepcijskih sredstev. Tudi glavni gradbeni material - palma, raste vsepovsod. Iz nje med drugim delajo kakovostne viseče mreže in večnamenske stebre. Včasih je zaradi v delto prodirajoče bibavice domovanje potrebno zgraditi v koliščarskem stilu. Toda stebri ne držijo samo tal pod nogami, ampak tudi streho. Prekrita je s palmovimi listi, kar predstavlja vso zaščito pred vremenom. Sten ni, zato ni prostorov, niti vrat ali oken. Vsak mimoidoči ima pregled nad celotnim dogajanjem v domovanju in zasebnost je v delti gotovo tuj pojem. Starodavna gradnja še vedno prevladuje, čeprav se med novejšimi hišami in predvsem javnimi zgradbami, kot je šola, širi ideja zaprtega doma.

Plažne nežnosti (Choroni)

Poznavalka (Canaima)

Kaj pa Chavez?

Za poslednji teden potovanja smo prihranili oddih na karibskih plažah, zadnja postaja je bil med Venezuelci izjemno priljubljeni Choroni. Umeščen v srce narodnega parka ima vse atribute za prikupnost. Tik ob obali se dvigajo hribi, ki nadrobijo peščene zalive turkiznega karibskega morja, ne bi se jih branil noben pirat. Najlažji dostop do večine je s čolni, najbližja plaža pa le streljaj od naselja. Prostran palmov gozd v ozadju nudi celodnevno senco, ki je ob našem obisku nudila zatočišče šotorskemu naselju.

Zaradi praznika in vikenda, ki mu je sledil, je bilo gostovanje masovno. Presenetila nas je številčnost slokih deklet, saj jih med dotedanjjo potjo nismo bili vajeni, kar glede na običajno dieto, kjer prevladuje mastna in sladkana hrana, niti ni čudno. Vseeno je Venezuela država z največ naslovi z lepoteh tekmovanj v zadnjih petdesetih letih, vendar skrivnost tiči drugje. Za bodoče misice obstajajo posebne šole, kjer jih od malega pripravljajo na prevzem lente, vse skupaj pa financira televizijska postaja, ki je svoje delovanje posvetila izkoriščanju in vzdrževanju vročičnega spremljanja slovesnih prireditev ob izborih za lepote naslove. Svojo skodelico so v Caracasu pristavili tudi ponudniki lepoteh popravkov,

ki naj bi delovali v najbolj donosni industriji na kontinentu. Mnogo bujnih referenc smo videli na plaži v Choroniju. "Včasih so otroci premožnih venezuelskih družin za petnajsti rojstni dan dobili križarjenje po Karibih. Danes si hčerke velikokrat raje zaželejo novo oprsje," je povedal David.

Zvečer se je dogajanje prestavilo na bulvar. Rajanje so ogrevali ulični umetniki. Ljudje so se opajali na različne načine in v igri je bilo veliko piva, ruma in guarapite, lokalne mešanice janeževga žganja, pasijonke ali kokosa in sladkorja. Kasneje so v akcijo stopili igralci afriških bobnov tamburas. Plesalci istoimenskega plesa, ki so ga s seboj prinesli sužnji, prepeljani čez ocean za delo na plantažah, so se samohotno pojavljali med zbrano množico. Ampak niso bili edini. Salsa in njena venezuelska različica merenge sta odzvanjali in nekdo nam je zaupal, da pri Venezuelki najuspešneje prebiješ led, če rečeš: "Quiero aprender salsa. (Rad bi se naučil salso.)" Zmogljivi zvočniki avtomobilov so delali s polno paro. Zavidljiv odstotek je imel najnovejšo zvočno opremo, nekateri celo ekrane za DVD predvajalnike na hrbtišču sprednjih sedežev. Pri najbolj glasnih so se spontano tvorile skupine in tudi mi smo se ustavili pri vozilu, katerega lastnik je imel v prtljažniku mešalno mizo in je na ulico postavil zvočnik.

Okrog treh zjutraj je na balkon za mir prišla prosit mama s hčerko, toda nič se ni spremenilo, dokler prekrokane noči ni pregnalo bližanje dneva.

Venezuelci si ne jemljejo časa zgolj pri zabavi. Tudi prodajalka v pekarni pogosto najprej konča klepet s sodelavcem, preden postreže, čeprav si edina stranka in je že nekaj minut prej nakazala, da te je opazila. To je samo ilustracija ležernega odnosa, ki ga imajo domačini do sveta, in ne delajo nikršnih razlik do tujcev. Barantanje ne obstaja, cene so, kakršne so. Pogosto nenavadno visoke, kar je posledica uvoza večine izdelkov. Nihče se ne meni na zanemarjenost vseh vej gospodarstva, razen naftne industrije. Po državi, ki se kiti s toliko pristne narave, potuje izredno malo turistov in razglednico vidiš le izjemoma. Številna delovna mesta bi lahko ustvarili, toda zaenkrat ni potrebe, saj zaloge črnega zlata še niso pošle. Zjasni se, zakaj je v takem sistemu toliko ljudi prikrajšanih za dobro življenje. Revščina na prvi pogled, v obliki beračev na cestah, ni očitna, vendar dnevno časopisje, ki v Caracasu v enem vikendu našteje več kot sto smrti zaradi streljanja, kaže slab trend. Kaj pa predsednik Chavez? "Ah, Chavez pa šteje denarce," jih veliko reče.

Gašper Kokot

VARČUJTE ZDAJ!

Nova KBM d.d., Ulica Vite Kraljice 4, 2500 Maribor, oktober 2009

Gorenjci nismo skopi, le preudarni

Oktober je mesec požarne varnostni in varčevanja. Ob slednjem največkrat pomislimo na denar in banko. Banka in denar gresta zelo lepo skupaj, a je varčevanje še marsikaj drugega. Na spodnjem Gorenjskem bodo od tega meseca naprej, na primer, bolj kot prej varčevali z vodo. Razlog so seveda podražitve. Varčevanje se lahko začne tudi pri nakupovanju, pa električni energiji, po drugi stani z naložbami, ...

Najenostavneje in med najbolj tradicionalnimi so naložbe v banki. Zato tudi ni čudno, da ob vpisu gesla 'varčevanje' v slovenski brskalnik dobimo ogromno zadetkov za vlaganje v finančne sklade ali ponudbo bank: Varna in dolgoročna naložba, Donosna rešitev za vaše prihranke, Varno in hitro do vaše zlate rezerve, Varčevanje je prvi korak k uresničitvi vaših ciljev in želja, Varčevanje prilagodite življenjski situaciji, ... Različna vabila, ponudba pa skorajda enaka. Banke ponujajo varno in (najbolj) zanesljivo naložbo.

Marsikdo je v zadnjih dveh letih pri vlaganju v delnice na Slovenski borzi povsem obupal, saj so ob puku balona posamezne vrednosti močno padle. Strah v ponovne zdrse in nezaupanje v delnice sicer še vedno hromita promet z vrednostnimi papirji, pa vendar 'spomladanskim' investitorjem v nekatere delnice danes igra srce. Poglejmo samo rast delnic nekaj gospodarskih družb, ki so bile v preteklosti zaradi javne prodaje delnic pod drobnogledom vlagateljev. Država kot lastnik Nove KBM je prva javno prodajo ocenila za uspešno. Za delnico KBMR so morali vlagatelji odšteti 27 evrov, po dveh mesecih je dosegla vrednost približno 44 evrov. Sledil je strm padec, letos pa: pred šestimi meseci je bila delnica vredna 8,20 evra, prejšnji teden 14,70. Rast skoraj 80 odstotkov!

Drugo javno prodajo delnic je država opravila v Pozavarovalnici Sava. Začetna cena 27 evrov, nato padec. Pred šestimi meseci vrednost delnice 9 evrov, danes dobrih 15 evrov. Rast za dve tretjini! Seveda vsi indeksi rasti niso takšni, nekateri papirji so tudi v tem času padli, trg je morda še vedno nestabilen, pa vendar - ob pravilnem izboru so lahko dobički veliko višji kot v bankah.

OKTOBER JE DOBER.

V oktobru izkoristite posebno ponudbo depozitov ter rentnega in stanovanjskega varčevanja!

- Odlični depoziti s **fiksno obrestno mero do 4,3 %** in dostopom do nadomestnih sredstev.
- Ob sklenitvi rentnega varčevanja vam podarimo **25 evrov**.
- Ob sklenitvi stanovanjskega varčevanja vam podarimo do **30 evrov**.

Oktober je dober za vse!

Sodelujte v **dobrodelnem nagradnem natečaju za "naj" predlog varčevanja!**

Za **1 vaš nasvet** podarimo **1 evro** Zvezi prijateljev mladine Slovenije. 3 srečneži boste nagrajeni s **500, 300 in 200 evri**, 50 ostalih pa s praktičnimi darili.

080 17 50

<http://oktober.nkbm.si>

Nova KBM

Tisoč zgodb, ena banka.

Varne naložbe v nepremičnine

Dobra naložba, le investitor mora imeti že lep kup denarja pod palcem, so nepremičnine. Cena vseh nepremičnin je v zadnjem letu občutno padla, zato je morda prav sedaj čas za nakup. Nekateri sicer menijo, da še ni pravi čas, da cene še niso dosegle dna. Tako je župan prestolnice Zoran Jančič investitorje pozval, naj počakajo, saj da bodo cene okoli novega leta še padle. Kako bo v prihodnosti s cenami nepremičnin, ve le vedeževalka, jasno pa je, da so v letu in pol cene rabljenih večjih stanovanj padle za okoli 20 odstotkov, manjših za približno pet odstotkov (in se padec še pričakuje), cene hiš (okoli 150 kvadratnih metrov) za okoli 10 do 15 odstotkov, za nekaj odstotkov tudi cene zemljišč.

Geodetska uprava RS ugotavlja, da so za 13 odstotkov le v prvem letošnjem polletju padle tudi cene novih stanovanj, a je to v realnosti težje izmerljivo, saj investitorji uradno cen ne spuščajo.

Izjema je bil ta mesec (in zaenkrat zgolj ta mesec) Lokainvest, ki je v Kranju pri nakupu stanovanja v njihovem projektu Planina jug ponudil sedemodstotni popust pri nakupu stanovanja in v sodelovanju s partnerji še nekaj popustov pri opremljanju stanovanja.

Sončne elektrarne dajejo mesečno rento

Odlična naložba, za katero mora imeti investitor pripravljenega veliko denarja (ali ima možnost zadolžitve pri banki), so tudi naložbe v fotovoltaične elektrarne. Te investitor postavi na streho, v streho ali samostojne na stavbno zemljišče (obstajajo tudi druge možnosti), se dogovori z elektro distributerjem in državo in mesečni zaslužek je zagotovljen. Nobenih sitnosti, nam zagotavljajo dosednji investitorji, nobenega dela, le mesečna renta. Pred kratkim nam je investitor iz Zg. Pirnič pri Medvodah, ki ima največjo sončno elektrarno na Gorenjskem, povedal, da je investicija v 100 kilovat-

no sončno elektrarno stala dobrega pol milijona evrov (približno polovico bo povrnila država prek ukrepa spodbujanja podjetništva na podeželju), ki naj bi se povrnila že v šestih letih. "Ženo sva računala, da se bova ob predaji kmetije naslednikom lahko upokojila in živela od elektrarne," je povedal Tomaž Mis. Mesečni zaslužek iz naslova proizvodnje elektrarne (premija države, ki jo zagotavlja 15 let, bo zaradi subvencij sicer manjša) naj bi znašal okoli 3.500 evrov.

Depoziti z obrestno mero **4,4 %**

Izjemna ponudba dolgoročnih depozitov z obrestno mero 4,4 %

Dolgoročni depoziti predstavljajo najvarnejši način plemenitenja denarja. Če ste uporabnik vsaj 4 vrst storitev Abanke, **izkoristite posebno ponudbo depozitov z obrestno mero 4,4 % za obdobje vezave 4 let in povečajte svoje prihranke. Ponudba velja od 1. 10. 2009 do vključno 30. 11. 2009** oziroma do preklica ali podaljšanja ponudbe. Vabimo vas, da obiščete našo poslovalnico, kjer vam nudimo tudi kratkoročne depozite.

Pri uporabi 4 različnih bančnih storitev je obvezen osebni račun z rednim prilivom, ostale tri storitve so poljubne. Najmanjši znesek depozita je 250 EUR. Če potrebujete sredstva pred iztekom vezave, lahko na podlagi sklenjenega depozita zaprosite za kratkoročni premostitveni kredit. Kadar vrednost kredita ne presega 50 % vrednosti dolgoročnega depozita, bo obrestna mera za kredit izenačena z obrestno mero depozita. Če potrebujete kredit v višini do 90 % vrednosti depozita, pa bo obrestna mera za 1 odstotno točko višja od obrestne mere depozita.

OBLIKUJEMO
DOBRE PRILOŽNOSTI

ABANKA

www.abanka.si | info@abanka.si | Abafon 080 1 360

BANKA PRIJAZNIH LJUDI

energogolar^{d.o.o.}

Vaša streha lahko reši podnebje, ob tem pa vam omogoča še odličen zaslužek!

Sončne elektrarne

Ponujamo vam ugodne izvedbe na ključ!

Borza streh št.1 v Evropi

Oddajte svojo streho v najem!

Čista energija
energogolar^{d.o.o.}

Vec informacij na: www.energogolar.si, tel. 041 730 949

Varčevanje za vsakogar

Prej našete naložbe v nepremičnine in sončne elektrarne zahtevajo večji vložek posameznika ali investitorjev, nadalje navedeni postopki pa so povsem enostavni, pa vendar bo vsak pri tem prihranil nekaj energije, surovine in hkrati naredil še nekaj dobrega za naš planet. Vsak dan v smeti roma milijarde plastičnih kozarcev, zato uporabljajte običajne, steklene kozarce. Imejte svojega in uporabljajte le tega. V trgovini ne kupujte vedno novih vrečk in ne jemljite ob vsakem nakupu sto brezplačnih vrečk, ampak (v korak s tem načelom gredo tudi nekateri trgovci) uporabljajte eno vrečko, najbolje iz blaga.

Ločevanje odpadkov ni le modna muha. Plastika, steklo, papir, ekološki odpadki in drugo najde svoje mesto v točno določenem zabojniku za smeti. Odpadke, ki jih je mogoče reciklirati, izvajalci odpeljejo zastonj, medtem ko moramo mešane odpadke iz meseca v mesec plačevati dražje. Na Gorenjskem so se župani med zadnjimi (in še to ne dokončno) dogovorili, kje bodo njihovi občani in občanke lahko trajno odlagali ostanke odpadkov. Tudi zato je danes cena odlaganja višja.

Ukrepa 'ugašajte luči' je marsikdo sit, saj je že izrabljena fraza, vendar varčevanje z elektriko ni velikega pomena le za družinsko položnico, ampak na ta način v naši soseščini ne bo zrasla še kaka velika predelovalka energije. Zato bomo ugašali luči, izključevali aparate, ki trošijo električno energijo, tudi ko so ugasnjeni, kupovali bomo le aparate energijskih razredov A++, sušilni stroj bomo skozi leto velikokrat poslali na dopust, pralni stroj vključili le, ko bo poln, posodo pa prali na roke in podobno.

Ta teden so se podražila pogonska goriva. Cena bencina je skočila le za nekaj centov, pa vendar, ali avto za prihod in odhod v službo sploh potrebujemo? Nekateri se vozijo zgolj na tej, ponavadi kratki relaciji, in za to (skupaj z vzdrževanjem, registracijo, zavarovanjem, polnjenjem bencinskega rezervoarja, ...) odštejejo okoli dve mesečni plači na leto, nam je pred časom povedala dr. Lučka Kajfež Bogataj. Zagotovo lahko veliko opravkov opravimo peš ali s kolesom, če je služba v drugem kraju, morda z javnim prevozom. Denarnica in Zemlja nam bosta hvaležni.

Boštjan Bogataj, foto: Gorazd Kavčič

KDOR VOZI S TELEFONOM V ROKI IN PIŠE SMS SPUKOČILA, JE SAMO NA POL PRI VOZINJI.

DAN VARNE VOŽNJE Z
ZAVAROVALNICO TRIGLAV V AMZS
CENTRU VARNE VOŽNJE VRANSKO

ZA MLADE
VOZNIKE SAMO
33 EUR

NAMESTO TELEFONA RAJE VZEMITE V SVOJE ROKE VARNOST IN SE ZAPELJITE NA DAN VARNE VOŽNJE Z ZAVAROVALNICO TRIGLAV. SEZNANILI SE BOSTE S KORISTNIMI INFORMACIJAMI O PROMETU IN PRIDOBILI ZNANJA, KI SO POTREBNA ZA OBVLADOVANJE VOZILA V RAZLIČNIH SITUACIJAH. PRIDRUŽITE SE NAM NA DNEVU VARNE VOŽNJE IN DODAJTE SVOJ DELEŽ K VEČJI VARNOSTI V PROMETU! Z UDELEŽBO NA DNEVU VARNE VOŽNJE BOSTE OPROŠČENI DOPLAČILA ZA MLADEGA VOZNIKA PRI AVTOMOBILSKIH ZAVAROVANJH ZAVAROVALNICE TRIGLAV. **POGOJI UDELEŽBE IN PRIJAVA NA WWW.VOZIM.SE.**

PAMETNO JE VOZITI VARNO.

PONUDBA VELJA ZA MLADE VOZNIKE - ZAVAROVANCE ALI UPORABNIKE VOZIL, ZAVAROVANIH PRI ZAVAROVALNICI TRIGLAV, ZA KATERE JE BILA PLAČANA DODATNA PREMIIJA PRI AVTOMOBILSKIH ZAVAROVANJH.

Zmanjšati moramo porabo energije

Pred kratkim je Mestna občina Kranj v sklopu evropskega programa IEE (Intelligent Energy Europe), ki je sofinanciran s strani EU, ustanovila Lokalno energetska agencija Gorenjske (LEAG) z namenom spodbujanja učinkovite rabe energije (URE) in uporabe obnovljivih virov energije (OVE) v celotni gorenjski regiji.

"Na Gorenjskem opažamo precej razdrobljenih aktivnostih v smeri izkoriščanja alternativnih virov energije, vendar to še zdaleč ni dovolj. Zato bo Lokalna energetska agencija Gorenjske (LEAG) postala gonilni motor večjega izkoriščanja alternativnih virov," namen in cilje agencije opredeljuje direktor Žiga Lebar, ki mu pri delu zaenkrat pomaga še svetovalec Črtomir Kurnik. Cilj agencije je, da bi dosegli čim večje sinergijske učinke med potencialnimi proizvajalci in uporabniki alternativnih virov, torej ponudniki opreme OVE, ponudniki energetskega menedžmenta in distributerji oziroma upravljavci omrežij energentov na eni strani, ter javnega sektorja (občine, šole, ustanove), industrije in gospodinjstev na drugi strani.

LEAG bo za vse občine na njenem območju spodbujala implementacijo njihovih lokalnih energetskega konceptov v realnost, sodelovala pri pripravi energetskega ocen za javni sektor, podjetja in gospodinjstva, pomemben del dela agencije pa je tudi vzpostavitev mreže stikov na lokalni, regionalni in državni ravni za zvišanje ozaveščenosti in promocijo obnovljivih virov energije in energijske učinkovitosti. "Glavnim članom bomo pomagali tudi pri energetskega projektih, predvsem pri iskanju sredstev za investicije v konkretne projekte, torej pri prijavi na javne razpise na državni in evropski ravni," pravi direktor Lebar.

Poudarek uporabe obnovljivih virov energije na Gorenjskem bo slonel na izkoriščanju biomase, sončni energiji, vodni energiji ter ostalih obnovljivih virih v skladu z zmožnostmi (bioplin, vetrna, geotermalna energija, ...). "Pričakujemo, da bomo skozi naše delo pripomogli k višji ozaveščenosti in promociji o nujnem varovanju virov energije in posledično k pozitivnemu učinku izrabe energije na okolje," pa pojasnjuje Črtomir Kurnik. Sčasoma naj bi bila LEAG udeležena pri vseh odločitvah o projektih na temo energije s ciljem, da se njena poraba v regiji zmanjša, poveča uporaba obnovljivih virov energije in zviša ozaveščenost občanov pa tudi ustvari nova delovna mesta. Z vsemi zgoraj naštetimi dejavnostmi naj bi se odstranile investicijske ovire, zato bo vlaganj v alternativne vire več, s tem pa tudi več dela na tem področju.

"Naš cilj je povezati potencialne sodelujoče partnerje, torej industrijo, javni sektor in gospodinjstva, da bi prepoznali svoje priložnosti v vlaganje v obnovljive vire energije. To nam nenazadnje nalaga tudi evropska direktiva za doseganje zavez Kjotskega

Žiga Lebar, direktor

Črtomir Kurnik, svetovalec

Z malo truda do velikih prihrankov

Prva naloga Gorenjnk in Gorenjcev je izpeljava t. i. mehkih ukrepov za zmanjševanje porabe energije (kasneje so na vrsti tudi investicije). Te lahko delimo v več sklopov: razsvetljava in električni aparati (uporabimo varčne žarnice, izklaplajmo električne aparate tudi iz stanja pripravljenosti), zamrzovalnik (vrata aparata naj bodo odprta čim krajši čas, hrano pred dajanjem v zamrzovalnik ohladimo, preprečujemo nastajanje ledu, redno preverjamo brezhibno tesnjenje, ...), pralni, sušilni, pomivalni stroj, kuhanje (izbirajmo prave, varčne programe, sušimo perilo na prostem, uporabljajmo posode, ki pokrijejo grelno ploščo, uporabimo pokrovke, pri nakupu novih aparatov izberimo aparate z energijskim razredom A, A+ ali A++), topla sanitarna voda (ogrevajmo le zadostne količine vode, redno pregledujemo nastajanje vodnega kamna, uporabimo vodo ogreto na 60 stopinj, se tuširajmo in ne kopamo) in ogrevanje (stanovanje ogrevamo 30 minut pred prihodom in izklopimo 30 minut pred odhodom, radiatorji ne smejo biti zakriti, dosledno uporabimo termostatske ventile, zmanjšajmo temperaturo za stopinjo Celzija, ...).

Energetsko varčno prezračevanje prostorov

V mrzlih dneh, ki so že tu, pa LEAG izpostavlja problem prezračevanja v bivalnih prostorih. V njih je potrebno zagotoviti zadostno izmenjavo zraka, saj se v nasprotnem primeru lahko pojavijo najrazličnejše zdravstvene motnje (povzročajo jih neustrezne koncentracije CO₂ iz notranjih virov bivalnega okolja ter človekove dejavnosti, kot tudi koncentracije organskih spojin, mikroorganizmi, radon, ...) ter vlaga (vir je prav tako človek, ki jo oddaja z dihanjem in skozi kožo, vlaga nastaja pri kuhanju, v sanitarnih prostorih, oddajajo jo rože in okrasno rastline), ki se na hladnih površinah izloči iz zraka. Posledica je pojav plesni. Starejši objekti so energetsko zelo potratni, zato se nekateri investitorji že odločajo za prenovo ovojne stavbe, to je prenovo fasade, strehe (debelejša izolacija) in zamenjavo stavbnega pohištva (okna z nizko toplotno prehodnostjo in znatno boljšim tesnjenjem). Žal pa investitorji velikokrat pozabijo na prezračevanje. Naravno (nekontrolirano) prezračevanje skozi špranje okenskih okvirov je nezadostno. Zadostno izmenjavo zraka lahko pravilno zagotovimo na naslednje načine: naravno prezračevanje s kratkotrajnim odpiranjem oken na stežaj v enakomernih časovnih obdobjih čez dan (10 minut vsakih nekaj ur) oz. prepih. (nikakor ne prezračujemo prostorov z odpiranjem oken "na kip", ki je energetsko zelo potratno, ne prezračujemo prostorov, kjer se ne zadržujemo daljši čas); Prisilno prezračevanje z vračanjem toplote preko rekuperatorja. Pri tem ločimo: centralno prezračevanje, ki je primerno pri novogradnjah in adaptacijah (kjer je to mogoče) za celoten objekt. Rekuperator je vgrajen v centralni prezračevalni napravi, dovod svežega zraka je v čiste bivalne prostore (npr. dnevna soba), odvod pa preko nebivalnih prostorov (npr. sanitarije) in na lokalno prezračevanje posameznega prostora z lokalno prezračevalno napravo, ki ima vgrajen rekuperator. Izvedba je primerna, ko za centralno prezračevanje obstajajo določene ovire (tehnične, ekonomske, pravne, ...). Cene lokalnih rekuperatorjev se gibljejo okoli 1000 evrov. Njihov pretok zraka znaša do 100 m³/h, kar pomeni zadovoljivo izmenjavo zraka za povprečen dnevno bivalni prostor stanovanja. Rekuperator je naprava, ki je sestavljena iz prenosnika, ki zagotovi prenos dela toplote z odpadnega (izstopnega) zraka na svež (vstopajoč) zrak (pri tem se zračna tokova masno ne mešata), dveh ventilatorjev ter zračnih filtrov, skozi katere potujeta oba zračna tokova. Več si lahko preberete v članku na spletni strani <http://gcs.gi-zrmk.si/Svetovanje/Publikacije.URE/URE1-11.htm>, katerega avtorja sta priznana strokovnjaka Matjaž Malovrh, univ. dipl. inž. str., in Miha Praznik, univ. dipl. inž. str., iz Gradbenega inštituta ZRMK.

protokola," pove Žiga Lebar. Vse občine morajo izdelati lokalne energetske koncepte (nekateri jih že imajo, druge pripravljajo), kjer je opredeljeno trenutno stanje na področju energetike in tudi pot, po kateri naj bi prišli do ustreznega rezultata pri doseganju prej omenjenih zahtev.

"Gorenjska je z uporabo alternativnih virov energije in gospodarnim ravnanjem z energijo na dobri poti, vendar še vedno ne v zadostni meri. Po poročilu o napredku Evropske komisije pri razvoju in rabi obnovljivih virov energije je na tem področju Slovenija žal ena najmanj uspešnih članic EU. Razlogi so v birokratskih ovirah, ekonomičnosti, razdrobljenosti znanja, premajhnem subvencioniranju in davčnih olajšavah," o dosedanjem napredku pravi direktor. Že s t. i. mehкими ukrepi lahko Gorenjke in Gorenjci dosežejo precejšnje učinke, šele po uporabi teh pa so smiselne tudi investicije. Gre za investicije v ovojne stavbe (javni objekti in družinske hiše, ki so iz 80-tih let prejšnjega stoletja ali starejše, so večinoma brez prave izolacije), po drugi strani pa je na pohodu gradnja in adaptacija v nizkoenergijskem in pasivnem standardu.

V LEAG poznajo ukrepe, ki bi jih morali izpeljati prve. V javnem sektorju so možni veliki prihranki energije, pa naj gre za šole ali javno razsvetljavo, z uvedbo obnovljivih virov energije bi lahko ti služili kot model tudi za ostale. Na območjih, kjer je razširjena lesna biomasa (podeželje), se vse preveč uporabljajo fosilna goriva, zato bi morali z izobraževanjem in promocijo obnovljivih virov energije to spremeniti. Možni so tudi veliki prihranki v industriji. Agencija bo sodelovala pri pripravi študij za realizacijo konkretnih projektov in rezultate posredovala javnosti.

V agenciji bodo v kratkem postavili lastno spletno stran (www.leag.si), kjer bodo predstavljene vsebine o učinkoviti rabi energije in obnovljivih virov energije, informacije o razpisih o

energetskih temah, o dogodkih, seminarjih in ekskurzijah v njihovi organizaciji, predstavljene bodo tudi novosti na področju zakonodaje (energetska izkaznica) in podobno. Poleg tega se bo agencija postopoma kadrovsko okrepila (aktualen razpis za novo delovno mesto na Zavodu RS za zaposlovanje). Od septembra delujejo v pisarni na Mohorjevem klancu v Kranju.

Lokalna energetska agencija Gorenjske ima prostore na Mohorjevem klancu (Vodopivčeva ulica 8) v Kranju.

Za udobnost in varnost

V športni trgovini **TADEJA BRANKOVIČ ŠPORT** svetujejo, na kaj moramo biti pozorni pri izbiri oblačil in opreme za šport v zimskih mesecih.

Bliža se zimska sezona in sedaj je pravi čas za nakup športne opreme, s pomočjo katere bomo aktivni tudi v tem najhladnejšem letnem času. Kot svetuje **Domen Likozar** iz trgovine s športno opremo **TADEJA BRANKOVIČ ŠPORT**, je potrebno pri nakupu opreme upoštevati tako varnost kot tudi udobje. Izdelki, ki jih prodajajo, vam zagotavljajo oboje. **Torej, kako se obleči in kakšno opremo izbrati, če se na primer odpravimo na smučanje?**

Pozimi nas pogosto zebe, zato se moramo za aktivnost v naravi še posebej dobro obleči. Izjemno pomembna je že izbira spodnjega perila. "Bombaž je, kar se športnega perila tiče, preteklost. Najboljša izbira materiala za spodnje perilo je poliester in polipropilen, ki uravnava količino toplote v telesu. Koža tako ostane suha in nas ne zebe. V naši trgovini lahko izberete spodnje perilo in nogavice znanega proizvajalca **MICO**. Seveda pa je velikega pomena tudi pravilno vzdrževanje športnega perila. Paziti moramo, da ga peremo na primerni temperaturi in da ne dodajamo mehčalca, saj v tem primeru izgubi svojo funkcijo, čeprav na zunaj sprememb ni opaziti," pravi Likozar, ter nadaljuje: "Pri izbiri oblačil, ki jih nosimo nad spodnjih perilom, pa je pomembno, da pri nakupu pozornost namenimo tudi vodnemu stolpcu. Višji kot je, dlje časa bo oblačilo zadrževalo vodo. V naši trgovini lahko izberete oblačila italijanskega proizvajalca **VIST**, katerih glavni namen so

kakovost, udobje in dizajn. So prava izbira tudi za najbolj zahtevne smučarje."

Poleg pravilne izbire oblačil pa je seveda velikega pomena tudi varnost. Čeprav čelade na slovenskih smučiščih še niso obvezne, pa se vse več smučarjev zaveda, da je z vidika varnosti potrebna. V trgovini **TADEJA BRANKOVIČ ŠPORT** lahko izberete čelado priznanega nemškega proizvajalca **CASCO**, katerih značilnost je sistem ABS. Likozar pojasnjuje:

"To pomeni, da je čelada sestavljena iz treh med seboj spojenih delov, ki v primeru trka delujejo tako, da čelada po sredini počni in ne stisne glave, kar je bistveno. Te čelade so testirane po najzahtevnejših standardih." Poleg čelade na pozabimo tudi na očala, prav tako proizvajalca **CASCO**, kjer so kot novost na trg dali očala z vavtron stekli s sistemom samodejnega zatemnjevanja v izredno hitrem času. Vedno več smučarjev se odloča tudi za tako imenovane želve, ki ščitijo našo hrbtenico. V trgovini **TADEJA BRANKOVIČ ŠPORT** prisegajo na švedskega proizvajalca **POC**, enega najbolj znanih proizvajalcev varnostnih dodatkov, ki jih uporabljajo tudi smučarji v svetovnem pokalu.

Poleg opreme za smučanje imajo v trgovini **TADEJA BRANKOVIČ ŠPORT** tudi pester izbor opreme za tek na smučeh in pohodništvo. Stavijo na kakovost, varnost in udobnost, preizkušeno, seveda, s strani odlične slovenske biatlonke Tadeje Brankovič Likozar.

TADEJA BRANKOVIČ
ŠPORT

vist

pocito

sportful

Ob predložitvi tega oglasa Vam pripada popust v višini 10 %

Cesta Talcev 53 B, Kranj, T: 031 375 140, www.tadejabrankovic.si, e-pošta: tadeja.brankovic@siol.net

Na misijonu v Malaviju

Osem študentov, nekdanjih dijakov želimeljske gimnazije, se je po dvehletnih pripravah odpravilo na enomesečno delo v Don Boskovem centru v Malaviju, državi v osrčju Afrike, katere dve tretjini predstavlja Malavijsko jezero. Med njimi so bile tudi tri Gorenjke.

Vse se je začelo s tihimi pogovori, saj se v resnici noben od naših neuradnih voditeljev ni upal na glas pogovarjati o tako veliki skupini, ki bi se podala neznanim in mogoče nevarnim dogodivščinam naproti. Vendar je od tihih pogovorov pot vodila do uradnega vabila osmim bivšim dijakom Gimnazije Želimlje. Vsi smo se potovanja nekoliko bali. Vse bolezni, ki bi nam bile lahko nevarne, način življenja, ki so nam ga opisovali in je bil tako zelo druga-

čen od našega, so v nas vzbujali kakek strahu, vendar je bila želja, okusiti ta droben delček tujega nam sveta, ljudi, kulture, večja.

Celotna ideja projekta je bila, da bi pomagali v šoli, kjer bi učili različne predmete, in v mladinskem centru s športnimi in drugimi dejavnostmi. In prav zato smo že doma začeli projekt z zbiranjem vseh stvari, ki bi nam pri delu prišle prav. Zbirali smo zdravila, šolske potrebščine, športne rekvizite

in denar, ki smo ga darovali ljudem na območju misijona, ki nas je gostil. Kako presenečena sem bila, ko so v osnovni šoli v mojem domačem kraju - Smledniku, otroci nabrali veliko različnih potrebščin, ki so jih bili malavijski otroci tako zelo veseli. Ko si komu stisnil v roke reklamni svinčnik ali le frnikolo, so se mu zasvetile oči, kot da bi dobil pravi biser.

Ob prihodu so nas najprej peljali na tržnico, da smo spoznali utrip življenja.

Slovenski študenti so malavijskim otrokom prinesli veliko šolskih potrebščin, drugih uporabnih stvari in igrač, česar so se ti zelo razveselili.

Malavijcem otroci zelo veliko pomenijo - med njimi je najbogatejši tisti, ki ima največ otrok. Dolgolase Evropejke so bile med Malavijkami z največ pet centimetrov dolgimi lasmi taka posebnost, da je mamica dala svojega otročka dekletu v naročje, da jo je lahko pobožala po lasih.

Ljudje so zares prijazni in odprti. Prav zaradi te topline ljudi imenujejo Malavi vroče srce Afrike. Temu imenu pa ustrezajo tudi njihovi prečudoviti sončni zahodi.

Sprehajanje po tržnici je bilo zanimivo. Ljudje ne čakajo vsak za svojo stojnico kot pri nas, ampak se pogovarjajo s sosedom, obiskovalcem ali pa pri stojnici sploh ni nikogar. Na delo ne pridejo zaradi dela, ampak predvsem zaradi druženja, zaradi zabave, ki jo doživijo na delu, šele potem zaradi tega, da bi kaj prodali in s tem kaj zaslužili. Na tržnici prodajajo različne izdelke in pridelke: veliko je stojnic s sadjem in zelenjavo ter raznimi stročnicami, kot hrano pa najdeš še posušene ribe iz Malavijskega jezera, ki jih jedo s kostmi vred, ter žive kokoši in koze. Te tržnice so tudi najbližje cesti, za njimi pa majhne restavracije, velike kot naši kioski v Ljubljani. Zanimivi so bili nekateri napisi na njih, ki so nas spomnili na domače kraje: Take away chips and hot dog, Fresh food, Take away itd. Na tržnici so nas spravile v smeh stojnice, polne raznih tipov mobilnikov Nokie, in ljudje, ki so nam ponujali diskmene, zgoščenke z ameriško glasbo in druge tehnične stvari. Verjetno so mislili, da v Evropi ne poznamo mobilnikov. Navdušila nas je tudi ženska, ki je prodajala posušene korenine, od katerih naj bi vsaka pozdravila določeno bolezen ali rano. Nas, dekleta, so navdušile stojnice s četengami, tipičnimi oblačili za ženske, ki so nekakšna dolga krila. Tržnica se je nadaljevala na drugem bregu rečice. Ljudje tu so zelo iznajdljivi. Ker je državni most zelo daleč, drug poleg drugega gradijo lesene mostove in se preživljajo s pobiranjem mostnine. Res smo se odpravili na enega teh mostov in molili, da se pod nami ne bi podrl. Ko sem tako hodila po tržnici in videla, kaj vse najdeš tam, sem razmišljala, kakor mogoče marsikdo izmed vas, ki to berete, da imajo telefone in diskmene, namreč, kaj se pritožujejo, da nimajo ničesar, če pa imajo toliko. In v mesecu, ki sem ga preživela med njimi, sem našla odgovor. Na tržnici prodajajo marsikaj, le da si večina ne more privoščiti ničesar.

Ulica in ljudje

Prvič smo njihovo prijaznost in navdušenje nad življenjem in ljudmi okoli sebe srečali v centru, ko so nam

otroci zapeli v pozdrav. Kako lepo jih je bilo videti tako nasmejane. Tega se ne da opisati, to je treba doživeti: to pravo veselje, ki prihaja iz srca in ga pri naših razvajenih otrocih premalokrat vidimo.

Večkrat smo se odpravili na sprehod po cesti zunaj Don Boskovega centra. Dokler tega zares ne doživiš, si ne moreš predstavljati, tudi če si poslušal že ničkoliko zgodb tistih, ki so že obiskali Afriko. Ko se namreč pojavi belec, je tam množica otrok. Vsi tečejo za tabo, za tabo ponavljajo gibe, vpijejo "Azungu" (belec) in "Give me my money" ali "Give me my pen", kar pomeni, da ne poznajo nobene olike. Vendar kmalu spoznaš, da jih tako naučijo starejši in da naslednji trenutek že pozabijo na "pen" in "money" in se smeji s tabo, pojejo slovenske pesmi, se iz srca veselijo tega, da te lahko držijo za roko in ne nazadnje uživajo že v tem, da jim nameniš le pogled ali jih ogovoriš s toplim pozdravom - muli buandži.

Presenetilo nas je tudi, da jim lasje ne zrastejo več kot pet centimetrov in zato smo dekleta od fantov ločili le po oblačilih, saj so vsa dekleta nosila krila. Seveda so bili zato naši lasje v središču pozornosti. Vsakdo, ki nas je lahko pobožal po njih, je bil zelo srečen. In ko mi je ena od mater položila v naročje svoj največji zaklad, svojega otročička, da bi se lahko dotaknila mojih las, sem videla, da je to resnično nekaj posebnega. Da je otročiček njen največji zaklad, smo vedeli zato, ker oni bogastva ne merijo v denarju in lastnini, pač pa je najbolj bogat tisti, ki ima največ otrok.

Glasba in ples

V Malaviju se nismo mogli načuditi pravi afriški glasbi niti se je naposlušati. Bobni in njihovi glasovi so nas popeljali v svet brez skrbi, poln smeha, veselja in dobre volje - povsod, kjer je bilo le možno: na ulici, doma, v cerkvi ... Takšni so ljudje tukaj. Tako brezskrbni, vse lahko počaka, važno je le, da imajo čas drug za drugega. Življenje teče tako "pangono, pangono" (počasi, počasi). Glasba se je zdela pravljična - prav ta nas je med drugim tudi vabila v Afriko, zato smo med vsako pesmijo

Fantje so navajeni igrač, kakršne si naredijo sami, zato je bila čisto navadna skokica zanje nekaj posebnega.

Bistvo tržnice v Malaviju ni posel, ampak srečevanje med ljudmi. Razprostira se na obeh straneh reke, zato so čezno naredili preproste mostove, saj je državnih malo; nekateri se preživljajo s tem, da pobirajo mostnino.

zaprli oči in uživali. Plešejo izjemno dobro. Ko jih gledaš, ne moreš verjeti, da lahko tako dobro obvladajo telo. Plesa ne trenirajo, ampak vsak dan plešejo - že majhni otroci so zelo spretni. In ko se združita glasba in ples, se začne resnična zabava.

Delo v šoli

Delali smo v državni šoli blizu Don Boskovega centra, kjer smo otroke učili matematike, angleščine, vodili pa tudi športno in likovno vzgojo. Prvi obisk v šoli je bil zanimiv. Zjutraj smo se zbrali v ravnateljevi pisarni, ker je zbornica na prostem in je med gručo otrok sploh ni opaziti. Ko je zazvonil šolski zvonec (beri kovinsko kolo, po katerem tolčejo s kovinsko palico), so se otroci zbrali v ravni vrsti pred ravnateljevo pisarno. Učitelji so preverili, ali je črta res ravna, in začel se je jutranji vsakdan. Sami nismo mogli verjeti. "Left, left, left, right, left," je v ritmu odmevalo in otroci so začeli korakati. V čebeščini je sledila pesem O Suzana, nato ju-

tranja molitev, čeprav je šola javna, na koncu pa so ponosno z roko na srcu zapeli malavijsko himno. V razredu nato sledi prav vsak dan isti dialog:

Učiteljica: Good morning.

Učenci: Good morning, Madam. How are you, Madam?

Učiteljica: I am fine, thank you.

Učenci: Thank you, Madam.

Ker so njihovi postopki za množenje, deljenje, seštevanje in odštevanje drugačni kot naši, sem se seveda najprej morala naučiti to. Pa naj napišem še, kako sploh poteka pouk. Sedaj je tu sušna doba in višji trije razredi so v učilnicah, medtem ko imajo nižji razredi učilnice na dvorišču. Table so zunanaj, pritrjene na drevo ali zunanjo steno stavbe. V času deževne dobe: če je dež, ni pouka, razen za tri razrede, ki imajo učilnice, če ni dežja, pa imajo pouk, dokler ne začne deževati. Učenci se med uro kar sprehajajo po dvorišču. Evropejec bi torej lahko njihovo šolo opisal z eno samo besedo - kaos. V razredu jih je od 180 do 250. Stisnjeni so kot sardelice, učitelj pa ima pros-

tora pol metra pred tablo. Moje didaktično znanje o hoji po razredu, pregledovanju, kako jim gre pri pisanju v zvezke, o tem, da se moraš prilagoditi vsakemu posamezniku, glede na njegove sposobnosti itd., ni bilo uporabno. Treba se je bilo znajti po svoje. Otroci knjig sploh nimajo, zvezkov večinoma tudi ne, če pa že, je sreča, da imajo tudi svinčnik. Vsa šola temelji na tem, da ponavljajo za učiteljico. Ponavljajo stavke, izračune, postopke. Večina resnično ne razume ničesar. Ne vedo, kaj pomeni kakšen izračun. Kaj pomeni množenje, deljenje, seštevanje in odštevanje. Abstraktnega mišljenja večina ni zmožna. So pa zato zelo dobri za tehnične stvari. Iz zamaškov in žice naredijo otroci zelo lepe avtomobilčke.

V Malavi smo odšli, da bi ljudi tam česa naučili in jim kaj prinesli, pa smo se sami več naučili in veliko več prejeli od njih. Njihova ljubezen do življenja, veselje in navdušenje nas bodo spremljali skozi vse življenje.

Marta Žebovec

Šola je šestrazredna. Prvi trije razredi imajo pouk zunaj, table pa na drevesih ali na zunanji steni šolske stavbe, višji trije pa v stavbi.

Privatna klinika v Celovcu specializirana predvsem na venozno in estetično kirurgijo

Na severu Celovca je odprla svoja vrata nova privatna klinika Lisborg & Partner. Poudarek je na dnevni kirurgiji. Pacientom iz Slovenije svetujejo sodelavci z zelo dobrim znanjem slovenskega jezika. Klinika deluje pod vodstvom dr. Petra Lisborga. Vse operacije potekajo brez splošne narkoze.

Cilj te nove privatne klinike je, da bi dobili vsi pacienti zanje najprimernejšo in najboljšo medicinsko oskrbo. Kakovostni in varnostni standardi so v povezavi z modernimi medicinskimi postopki na vrhunski ravni. Kljub temu, da je poudarek na dnevni kirurgiji, lahko pacienti po potrebi v kliniki tudi prenočijo.

Dr. Peter Lisborg

**Privatna klinika
LISBORG & PARTNER**

Feldkirchnerstrasse 217
A-9020 Klagenfurt/Celovec

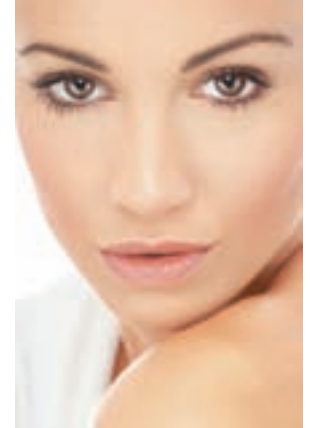
Izvoz z avtoceste za Klagenfurt-Nord /
Celovec-sever

Vse informacije o storitvah privatne klinike Lisborg dobite tudi v slovenskem jeziku na telefonski številki **0043/463/500 651** ali na spletni strani **www.pkllp.at**

PRIVATKLINIK
LISBORG & PARTNER
KLAGENFURT AM NÖRDBERG

Specialna področja privatne klinike Lisborg & Partner:

- facelift - pomlajevanje kože
- estetične operacije na prsih
- liposukcija in oblikovanje telesa
- ambulantno ravnanje oz. glajenje trebuha
- Posegi na obrazu, korekture obrvi
- Anti-Aging
- transplantacije las
- vbrizgavanje botoksa
- ginekološke operacije
- urološke operacije
- ortopedske operacije
- venozne operacije
- laserski posegi

GOVORIMO SLOVENSKO!

Goldeck - vrhunsko koroško smučišče

Veliko sonca, obilica snega, izjemno dobro pripravljene smučarske proge in zelo ugodne cene

Smučišče Goldeck leži v Ziljskih Alpah nad Spittalom ob Dravi. Goldeck je 2142 metrov visoka koroška gora, na kateri uživajo ljubitelji športa, še posebej smučanja. Na smučišča Goldecka še posebej radi prihajajo zahtevnejši smučarji. To znano smučišče ima osem žičnic in 30 km odlično urejenih smučarskih prog različnih težavnostnih stopenj. Za dovolj snega poskrbijo z napravami za umetno zasneževanje. Med smučarji je Goldeck še posebej znan zaradi 50 hektarov velikega smučišča v celcu in po vrhunsko urejenih smučarskih progah.

Informacije:
Goldeck Bergbahnen
Zur Seilbahn 10, A-9800 Spittal/Drau
www.goldeck-spittal.at
office@goldeck-spittal.at
telefon 0043/4762/2864
faks 0043/4762/5335
Informacije o snežnem stanju:
telefon 0043/4762/5335

Najdaljša „črna“ smučarska proga na področju Alp

Smučišče Goldeck se ponaša z najdaljšim spustom v Alpah, ki spada v najzahtevnejšo kategorijo. Ta „črni“ spust je dolg 8,5 km, višinska razlika pa meri kar 1500 m.

Novost smučarske sezone 2009/2010 je sedežnica za 6 oseb, ki popelje smučarje na sam vrh Goldecka. Od tu je enkratno razgled v dolino, na Spittal ob Dravi, na področje ob Milštatskem jezeru, na prelepe Krške Alpe in celo na zasnežene vrhove tritisočakov v regiji Dachstein Tauern.

Vinski turizem

Letos je narava skoraj pozabila na jesen in nas je že presenetila z zimskimi temperaturami. Bližajo se 'krompirjeve' počitnice, kot bi mignil, bomo praznovali martinovo. Pri promociji slovenske turistične ponudbe pa vse večkrat naletimo poleg stalnic tudi na termin vinski turizem oziroma združevanje turistične ponudbe nekega kraja z vinom.

Predvsem je dan sv. Martina za Slovence praznik vina. Po nekaterih razlagah se do tega dne mošt obravnava kot nečisto in grešno novo vino, ki se ob blagoslovu spremeni v pravo vino. V skladu s šegami in navadami lahko blagoslov opravi nekdo, ki se preobleče v škofa. Ob praznovanju potekajo v vinorodnih predelih tudi pojedine, pri katerih so najpogosteje na jedilniku gosi in mlinci.

Kreativne delavnice za najmlajše

Prihaja čas 'krompirjevih' počitnic in takrat se večina turističnih ponudb prilagodi šolarjem kot ciljni skupini. Tako v Radencih lahko naletite na Srčkov klub z veвериčko Muki. V dopoldanskih urah načrtujejo kreativne delavnice, popoldnevi so namenjeni

sprehodom in aerobiki za najmlajše, animatorji pa zvečer pripravijo tudi mini kino in disko. Pri njih turistični Martinov vikend vsebuje obisk tradicionalnega martinovanja in/ali kostonjev piknik.

Podobno je v Olimiji, čeprav tam že razmišljajo tudi o silvestrskih večerjah. Počitniško ponudbo krompirjevih počitnic pa so zelo aktualizirali. Maja so

THE BEST OF
CECCA

LJUBLJANA
GOSPODARSKO
RAZSTAVIŠČE

SOBOTA
28.
NOVEMBER
2009 ob 21h

Predprodaja vstopnic:
BIG BANG, PETROL servisi, KOMPAS,
EVENTIM.SI, VSTOPNICE.COM,
KONCERTI.NET, MOJAVSTOPNICA.COM
VIP VSTOPNICE INFO: 01 420 5000
(sedež v VIP loži, welcome drink)

GENERALNI POKRITELJ:
\$
MILLION
CLUB
Club

Pohitite, zagotovite si svojo vstopnico!

CON/LTD. D.O.O., MAISTROV TRG 6, KRANJ

Foto: A.B.

Vinska klet Krško

Vinska klet Krško deluje v okviru Kmečke zadruge Krško, z. o. o., kot največja organizacijsko proizvodna enota. Imamo lastne vinogradniške površine na Sremiču, kjer pridelujemo vrhunska vina, kot so modra frankinja, zeleni silvanec, beli pinot, chardonnay, sauvignon, laški rizling tako normalnih trgategov kot tudi predikate. Najpomembnejša blagovna znamka Vinske kleti Krško, pa je nedvomno cviček p. t. p. (priznana tradicionalno poimenovanje).

Smo največja cvičkova klet. Na leto pridelamo milijon in pol litrov slovenskega vinskega posebneža. Cviček p. t. p. z značilno rdečo etiketo z motivom stare grajske kleti je med Slovenci dobro poznan.

Tradicijo in podrobno poznavanje dolenskih značilnosti uspešno združujemo z uporabo sodobnih tehnologij v vinarstvu. Kakovost naših vin potrjuje tudi certifikat kakovosti ISO 9001/ 2000, ki smo ga pridobili novembra 2003 in ga redno obnavljamo. Vse postopke v kleti opravljamo skladno z mednarodno priznanim standardom v živilski industriji HACCP.

Cviček p.t.p. je suho vino z nizko alkoholno stopnjo (do 10,0 vol. %), z malo višjimi skupnimi kislinami.

Vino je svetlo rdečkaste barve z rubinastim odtenkom, sveže sadne arome, v okusu nežen, lahkoten, svež, živahen.

Očara nas s svojimi neobičajnimi lastnostmi, z lahkotnostjo, pitnostjo in vsebnostjo

sestavin, primerljivih s pestrostjo današnjega tempa življenja.

Cviček p.t.p. je vino za vse priložnosti, je spremljevalec preprostih krajevno značilni jedi v zidanici ali hramu na Dolenjskem, kakor tudi slavnostnih jedi in popotnice, ko nas osveži in z lahko glavo dolgo spominja na prijetna doživetja.

VINSKA KLET
KRŠKO

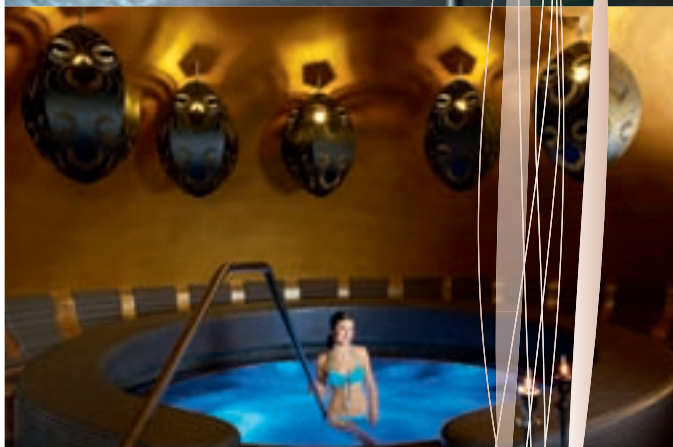
Kmečka zadruga Krško z.o.o.
Rostoharjeva 88
8270 Krško
Slovenija

www.kz-krsko.si
info@kz-krsko.si
tel.: + 386(0)7 48 82 500
faks: + 386(0)7 48 82 515

Smo največji pridelovalec dolenskega posebneža - cvička, vina priznanega tradicionalnega poimenovanja (P.T.P.)

MINISTER ZA ZDRAVJE OPOZARJA: PREKOMERNO PITJE ALKOHOLA ŠKODUJE ZDRAVJU

Podarimo vam 50% popust!

Ob rezervaciji kateregakoli zelenega paketa v Wellness hotelu Sotelia**** **PODARIMO drugi osebi 50% popust!**

Wellness hotel Sotelia **** že od **184 €**/2 x polpenzion za prvo osebo ter **92 €**/2x polpenzion za drugo osebo.

Ponudba velja po osebi v terminu od 2.11.2009 do 4.12.2009 in vključuje: 2 x polpenzion, kopanje, namestitve v klimatizirani sobi z balkonom, sveže sadje v sobi, kopalni plašč, gratis dostop do interneta, vstop v savna svet ter **1x vstop v Wellness Orhidelia – nov svet termalnih užitkov, kjer se boste v bazenih potopili v čudoviti vodni svet in se sprostil, ogreli telo in srce v savna centru.**

Že veste, kje boste preživel najdaljšo noč leta 2010? **Izkoristite hitre rezervacije in pridobite 20% prihranek!** Za rezervacije silvestrskega paketa do 15.11.2009 vam priznamo 20% popust za bivanje v Hotelu Breza ter 10% popust za bivanje v Hotelu Sotelia.

Terme Olimia d.d., Zdraviliška cesta 24, SI – 3254 Podčetrtek
T 03 829 78 36, info@terme-olimia.com, www.terme-olimia.com

odprli tudi Wellness Orhidelia, kjer lahko ogrejete svoje telo in srce v svetu savn in sprostite duha v objemu vodnih kapljic. Vaše najmlajše bo obiskal Mirko Krompirko, na noč čarovnic pa so se tudi dobro pripravili.

Pridih Prlekije in dežela Mure

V Banovcih se lahko razvijate do onemoglosti. Njihov svet savn ima pridih Prlekije. Protrol je ekstremna finska savna, Črna kühja so poimenovali običajno finsko savno, Zelhenca je sprostitvena finska savna, v Sopotu pa boste uživali v oblakih pare turške savne. V prijetnem in sproščenem okolju Term Banovci in bližnji okolici so možnosti za športne aktivnosti in raziskovanje pokrajine številne. Njihova posebnost je tradicija simpatičnih animacijskih programov, namenjenih družinam z majhnimi otroki. Tudi na pokušino vrhunskih vin in izvrstnih domačih jedi niso pozabili.

Wellness center Thermalium pa je za Terme 3000 že z odprtjem napovedoval novo ero v zgodovini skrbi za dobro počutje v deželi preko Mure. Ravno oktobra praznuje center peti rojstni dan in za njegove obiskovalce so pripravili posebne cenovne popuste.

Pregrešna pojedina in pečena raca

Bakhusova pojedina v Vinski kleti na Dobrni pa je dogodek, ki ni povezan samo s hrano in pijačo, ampak ponazarja veseljačenje starih Rimljanov že od leta 217 naprej - Saturnalije. Saturn je namreč vladal bučnim zabavam, popivanjem, krokanjem in orgijam, ki so bile značilne za to obdobje. Goste pričakajo v avli hotela Vita, kjer jim na njihovo željo ponudijo kozarec vina za dobrodošlico. Ob soju vrtnega ognja skupaj odidejo po grajskem hodniku v vinsko klet. Tam jih čaka umivanje rok, kronanje z lovorovim vencem, oblečejo vas v rimska oblačila, vam ponudijo aperitiv, sledi kratka predstavitev rimskih saturnalij in izvolitev kralja, ki bo vladal praznovanju. Hrana gostje uživajo brez pribora: kmečko pleče, kuhan krompir, veliko sadja, pečena krača. Postrežejo vam rdeče in belo vino iz rimske kleti.

V škrlatni jeseni pa lahko pri njih martinujete ob domači glasbi, hrani in kapljici mošta v Vinski kleti pod Vilo Higiea že 7. novembra zvečer. Postregli bodo s pečeno raco, mlinci, pečenimi jabolki in kislim zeljem, sestavljeno solato, vinsko sladico in moštom.

Vinski turizem vse bolj priljubljen

Združevanje turizma z vinom je vse bolj priljubljeno med turisti. Tako po svetu kot tudi pri nas. Določeni programi so za izletnike, obiskovalce, počitnikarje že zastavljeni tako, da se jim predstavi vinske ceste, ponudbo v obliki hrane in vina več ali določene turistične kmetije, pripravijo se posebni večeri ob hrani in izbranim vinu, vodi se jih po vinskih kleteh z različnimi tipi degustacij. Vse več se dogaja, da podjetni razmišljajo v tej smeri vse bolj glasno. V osnovi tako opažamo, da se z

Simbolična fotografija

Terme Topolšica

S tem oglasom
v oktobru in novembru
pri bivanju 2 dni ali več
polpenzion po osebi že od

38 €
na dan

KROMPIRJEVE POČITNICE

23. 10. DO 1. 11. 2009

En otrok do 14. leta in vsi
otroci do 6. leta v sobi z dvema
odraslima osebama

BREZPLAČNO

nočitev & zajtrk

Tel.: 03/896 31 00 ali 06
E.mail: info@t-topolsica.si
http://terme-topolsica.si

DOBRODOŠLI!

Terme Topolšica

Prepustite se šepetanju gozdov in žuborenju potokov, spočijte si pogled na zeleni simfoniji brstečega življenja in na živopisnih barvah zrelosti, zaupajte blagohotnim besedam in spretnim rokam osebja, ki spodbujajo tiste edinstvene občutke, ki so združeni v našem sloganu: **Nasmeh je nepozabna melodija srca!**

Topolšica z značilnimi naravnimi danostmi poseebja vse tisto, kar potrebujeta telo in duša sodobnega človeka. Naravna zdravilna faktorja sta termalna voda in blaga sredogorska klima. Vodo termalnega vrelca (32 stopinj Celzija), ki je primerna za zdravljenje bolezni hrbtenice in sklepov, stanj po poškodbah, postoperativnih stanj na gibalnih, boleznih dihal, lažjih oblik kroničnih obolenj srca in ožilja ter kroničnih nevroloških obolenj, smo ujeli v notranje - zunanji bazenski kompleks in letni vodni park Zora z atraktivnimi termalnimi vodnimi površinami. V sodobno opremljenih medicinskih prostorih nudimo številne balneoterapevtske in fizioterapevtske storitve, široko paleto wellness in medico wellness storitev. V restavraciji uživajte v naši bogati kulinarčni ponudbi, za krajša kramljanja sta kot nalašč aperitiv bar in kavarna z vrtom, ki poleg pijač ponuja obilo sladkih užitkov. V bližnjih domačih gostilnah si lahko privoščite okusno pojedino, pripravljeno po tradicionalnih preizkušenih receptih. Ljubitelji sproščene gibanja in merjenja športnega duha si dan popestrijo s športnimi aktivnostmi. Na sprehodu po gozdnati in travnati okolici odkrije človek prijetno zatočišče in sprostitve. V bližajoči zimi vas bomo povabili na smučarski center Golte, ki je od Topolšice oddaljen le slabih 20 kilometrov in ponuja 75 hektarjev urejenih smučišč. Za nemirne duše raziskovalcev najdemo v okolici številne kulturne, etnološke in zgodovinske znamenitosti.

Vse to omogoča polna doživetja vsem, ki prihajajo k nam, da bi bolje spoznali tudi sebe, da bi doživljali pomirjujočo spokojnost bližnjih gozdov in svežino parkov pod oknom, skozi katerega se prebujajo nov dan ...

vinskim turizmom združuje razmišljanje hotelirjev, lastnikov apartmajev, ponudnikov turizma in programov določenega okolja, gradijo se golf igrišča, širi se dodatna ponudba. Dogaja pa se tudi obratno - že izgrajeno turistično ponudbo dopolnijo z vinsko.

Ritoznojčan in poznana Lavantina

Zakaj je Ritoznojčan najbolj hudo-mušno vino? O tem vam razložijo v Kleti Bistrica, kjer se z vinogradništvom ukvarjajo že od leta 1996, čeprav je na mestu, kjer je sedež podjetja, že stoletja vinska klet, na Vinarski ulici. Vse to pa so zelo dobro povezali še z gostilno Emaus, kjer ponujajo izvirno domačo hrano, ki se odlično ujema z

njihovimi vini. Znani so po Pohorskem loncu, Furmanskem golažu, sladici hruški Lavantina.

Cviček je vino za vse priložnosti

Za Dolenjsko (pa tudi za Slovenijo) pa je sinonim cviček, ki predstavlja in dokazuje značilnosti svojega porekla, to je dolenjske pokrajine. Pridelujejo ga iz rdečkastih, rdečih in belih vinskih sort grozdja, ki zorijo v vinorodnem okolišu Dolenjske. Očara nas s svojimi neobičajnimi lastnostmi, z lahkotnostjo, pitnostjo in vsebnostjo sestavin, primerljivih s pestrostjo današnjega tempa življenja. Odlikujejo ga nizka alkoholna stopnja, prijetna kislina in zdravilnost.

Nastanek današnje Vinske kleti Krško sega v leto 1928, ko je bila ustanovljena Vinarska zadruga v Kostanjevici na Krki. Danes Vinska klet deluje v okviru Kmečke zadruge Krško, kot največja organizacijsko proizvodna enota. Najpomembnejša blagovna znamka Vinske kleti Krško pa je med pestro ponudbo drugih vin nedvomno Cviček, p. t. p. (priznanega tradicionalnega poimenovanja).

Cviček je torej dolenjski posebnost in je poleg toskanskega chiantija edino vino na svetu, sestavljeno iz rdečih in belih sort grozdja. In ko tuji turisti običneje Dolenjsko, verjemite, da se kaj kmalu naučijo slovenskih osnov kot prosim in hvala, takoj za tem pa osvojijo besedo 'cviček' ...

Klet Bistrica, d. o. o.
Vinarska ul. 3
2310 Slovenska Bistrica
www.klet-bistrica.com

Darja Bovha,
direktorica in enologinja

Vina so kot mavrica

Veselite do vinske trte in vina je Darja podedovala po svojih starših, že njen ded je bil znan vinski trgovec in dober, če ne kar najboljši degustator tistih časov.

Darja Bovha je direktorica in enologinja Kleti Bistrica. Je vrhunska strokovnjakinja na področju vin in Evropski red vitezov vina ji je pred sedmimi leti podelil trajni naziv vinska dama.

Njihova klet je ena najlepših obokanih vinskih klet v Sloveniji. Vinska klet je stara skoraj tristo let, najstarejši sod, ki ga še vedno uporabljajo, pa ima 150 let. V Kleti Bistrica vse vrhunske vino zori izključno v velikih hrastovih sodih, kar je v sodobnem vinarstvu že prava redkost, pravi Darja Bovha in doda: "Pri rdečih vinih vinarji še vztrajajo pri hrastovih sodih, pri belih pa toliko manj, saj je z belimi vini delo v hrastovih sodih težje. Vino skozi pore lesa diha. Težko uravnavamo njegovo temperaturo. Veliko težje ga na neki način držimo v oblasti, ga imamo pod kontrolo. Vendar vino, tako kot človek, potrebuje kanček svobode." Veliko pozornosti v kleti namenjajo naravi prijaznemu načinu

pridelave vin. Klasično in tradicionalno pridelavo nadgrajujejo s svežimi znanji zorenja vin, rezultat pa so številne nagrade, ki so jih prejela njihova vina: "Naša celotna linija in tehnologija bazirata na zrelem, zdravem grozdju. Zorenje v hrastovih sodih je le en del v celotnem procesu pridelave vin, kjer se na vsakem koraku trudimo, da je vino čimbolj naravno. Tako potem do ljubitelja vin pride res zdravo in naravno vino. To so tista pristna vina, kot so jih nekdaj pili naši predniki."

In kako je hudomušni ritoznojčan dobil ime? Vino najdemo tudi v Kleti Bistrica.

"V bližini Slovenske Bistrice je vinorodna lega in vas Ritoznoj. Ime vina je res hudomušno. Takšne so tudi razlage o nastanku imena. Veliko je navihanih zgodb in takšnih in drugačnih legend. Najbližje resnici je prav gotovo dejstvo, da je imel v nekem obdobju v teh krajih svoje vinograde grof Ritter von Snoj. In domačini so to enostavno poenostavili v Ritoznoj. Tako se je rodilo ime vasi in vinorodne lege, ki je izjemna. Daje čudovita vina in navsezadnje ime najbolj hudomušnega vina na svetu, ritoznojčana."

NOVEMBER - NAJBOLJŠI PAKET V LETU 2009

NAJ PAKET - NAMESTITEV: ZELENÍ GAJ* CENA: OD 39 EUR NA DAN**

Termin: NOVEMBER 1. 11. - 5. 11. in 8. 11. - 15. 11. 2009

Vključuje: NAJBOLJŠI PAKET

od mlina na Muri, kopanja v zdravilni vodi
do potepanja po vinogradih

Program: polpenzion-buffet, kopalni plašč v sobi,
jutranje prebujanje, neomejeno kopanje,
kmečke igre, obisk čebelarja v Termah
Banovci, 1 x savna.

	HOTEL ZELENÍ GAJ	HOT. NASELJE ZELENÍ GAJ
4 noči	181 EUR	170 EUR
5 noči	218 EUR	194 EUR
7 noči	315 EUR	249 EUR

Cena velja po osebi v dvoposteljni sobi. Turistična taksa ni vključena v ceno.

Tel.: 02/51 31 400, www.terme-banovci.si

ZDRAVILIŠČE RADENCI
1882 125 2007

SAVA HOTELS & RESORTS

*Naše življenje je sestavljeno iz majhnih trenutkov.
Ujemite trenutek zlate jeseni v Zdravilišču Radenci
do 22.11.2009 že od 89 € naprej.*

ŽLATA JESEN

2 x POLPENZION	1/2	1/1	fr.
H. RADIN****	99	119	89
H. IZVIR***	96	116	-

Cene so navedene za eno osebo v EUR in vključujejo DDV.

Program vključuje:

- namestitev v dvoposteljni sobi ali sobi s francoskim ležiščem
- neomejeno kopanje v termah
- jutranja gimnastika in vodna aerobika
- pitje radenske slatine v pitnem salonu
- uporaba kopalnega plašča
- razvedrilni program
- 1x dnevno vstop v svet savn

Legenda: 1/2 - dvoposteljna soba, 1/1 - enoposteljna soba;
fr. - soba s francoskim ležiščem, ko sta nastanjeni v sobi 2 osebi.
Vsi dodatni popusti so izključeni.

www.zdravilisce-radenci.si

info@zdravilisce-radenci.si

Tel.: 02 520 27 -20 ali 22 | Fax: 02 520 27 -23

NE SPREGLJTE:

- Vikendi za telo v novembru
- Vikendi za dušo v decembru

VAŠ KRAJ SPROSTITVE IN ENERGIJE

ŠKRLATNA JESEN

od 121 EUR dalje 4 dni/3 noči na osebo v dvoposteljni sobi prenovljenega hotela Park BREZ DOPLAČILA ZA ENOPOSTELJNO SOBO!

HURA, POČITNICE!

V DRUŽBI KOSTANJEVEGA ŠKRATA VITKA

od 41 EUR dalje polpenzion na osebo v dvoposteljni sobi, bivanje minimalno 2 noči.

PRI BIVANJU 6 DNI (5x polpenzion) 1 DAN PODARIMO!
SUPER UGODNOSTI IN ZABAVA ZA OTROKE!

SILVESTROVANJE 2009/10

FIRST MINUTE ugodnosti le še do 30. 10. 2009!

ČAROBNI BOŽIČ

Darila, razvajanja, Božični koncert, obisk Božička in nepozabni oddih.
BREZ DOPLAČILA ZA ENOPOSTELJNO SOBO!

BACHUSOVA POJEDINA

Jesen je čas zaključkov, srečanj, obletnic ... praznujte, kot so to počeli Rimljani.

MOŽNOST OBROČNEGA ODPLAČILA!

NIMATE IDEJE ZA DARILO?

Razveselite svoje najbližje z darilnimi boni Term Dobrna. Pošljemo vam jih lahko tudi po pošti.

Terme Dobrna

Informacije in rezervacije:

T: 03/78 08 110

info@terme-dobrna.si

www.terme-dobrna.si

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

Jesen
v hotelu Cerkno

OD 15. 10. DALJE "KOSTANJEVI DNEVI"

V "Kostanjevih dnevih" boste v hotelu Cerkno lahko pokušali različne jedi, ki jih iz kostanja znajo pričarati v naši kuhinji.

23. 10. bomo pripravili "Kostanjev ples", kjer boste lahko zaplesali ob živi glasbi, degustirali kostanjeve jedi in vino iz slovenske Istre

13. 11. bo v hotelu Cerkno "Martinov ples", pripravili bomo Martinove jedi, postregli z mladim vinom, prisostvovali pa boste lahko tudi vinskemu žegnu ...

BIOTERAPIJA

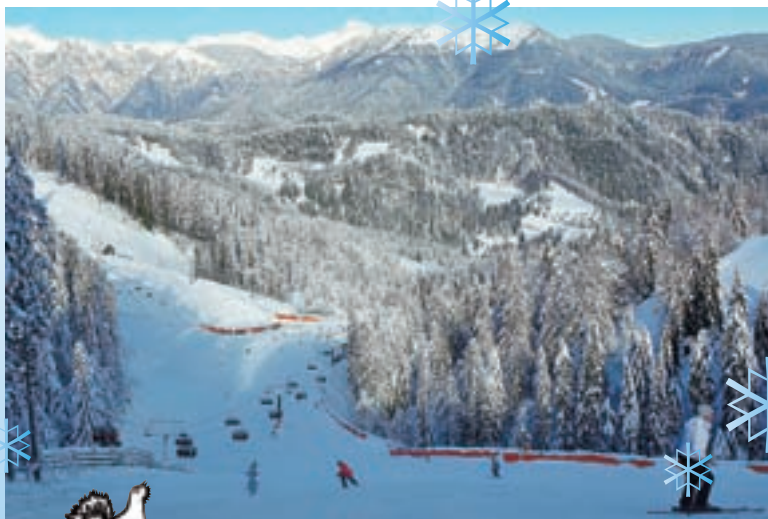
po metodi Zdenka Domančiča

TERMINI: 26.-29. 11. 2009

URAVNAVAJMO TELO

da bomo vitki in zdravi z Marijo Merljak

TERMINI: 13.-15. 11., 27.-29. 11. in od 11.-13. 12. 2009

PREDPRODAJA SMUČARSKIH VOZOVNIC ZA SC CERKNO

Smučarski center Cerkno svojim zvestim obiskovalcem tudi letos ponuja možnost nakupa smučarskih vozovnic v predprodaji.

Predprodaja vozovnic bo potekala v dveh delih in sicer od 1. - 31. 10. 2009 do 25% POPUSTA in od 1. - 30. 11. 2009 do 15% POPUSTA.

Vse informacije o načinu nakupa, cenah in vozovnicah v predprodaji dobite po tel. 05/37-43-400 ali pa nam pišite na e-naslov: info@hotel-cerkno.si

Hotel Cerkno, d. o. o.***, Sedejev trg 8, 5282 Cerkno, tel. 05/37-43-400, fax 05/37-43-433
www.ski-cerkno.com www.hotel-cerkno.si info@hotel-cerkno.si

...od temeljev do strehe in obnovo...

Gradbeni materiali

Kritine

Orodje in vrt

Fasade

Suha montaža

Keramika

Mešalnica barv

**PC Žabnica
PC Lesce**

PC Žabnica

Izris kopalnic

PRODAJNA MESTA:

PC Žabnica:
trgovina: 04 2319 200,
keramika: 04 2319 208,
fax: 04 2319 206,
e-mail: info@domtrade.si

PC Lesce:
trgovina: 04 5302 230,
keramika: 04 5302 238,
fax: 04 5302 231,
e-mail: info.lesce@domtrade.si

www.domtrade.si

Vzdržljivost naravnih talnih oblog

Izbira talnih oblog ni le stvar videza, pomembna je tudi izbira zdravega materiala. Obloge morajo biti vzdržljive in okolju prijazne, investitorji pa nikakor ne smejo pozabiti na ureditev balkona, terase in dvorišča.

Izbrati pravo talno oblogo je zahtevna naloga, pri odločitvi o izbiri prave pa mora investitor upoštevati še vrsto dejavnikov - od ujemanja s (stavbnim) pohištvom pa do vzdržljivosti v prostorih, ki jih bo družina veliko uporabljala, morajo biti vzdržljive, v kuhinji in kopalnici vodoodporne, v otroški sobi in spalnici pa mehke in tople. Čeprav je les že dolgo prisoten v domovih po vsem svetu, je s svojo toplino in odpornostjo še vedno eden najbolj iskanih materialov pri talnih oblogah.

Razen tega pa je naraven material in popolnoma razgradljiv ter zato med ekološko najbolj sprejemljivimi.

"Volna, kokos, sisal, bambus in papir so najpomembnejši naravni materiali za izdelavo talnih oblog in preprog z dekorativnimi obrobami," pravi Lučka Jenko iz podjetja Prehod in o pravilni izbiri talne obloge pravi: "Z ozaveščenostjo o prednostih naravnih materialov v bivalnih prostorih so talne obloge in preproge iz naravnih materialov znova postale cenjene in priljubljene.

Z nakupom talnih oblog in preprog iz naravnih materialov uredimo stanovanjski prostor v zdravo bivalno okolje. Tudi že dalj časa rabljene talne obloge in preproge iz naravnih materialov ohranjajo svojstven čar. Ko se odločimo, da jih zamenjamo in zavržemo, dodatno ne obremenjujemo okolja."

Če bo investitor izbral parket, se bo odločil za varčevanje z energijo, za dolgo življenjsko dobo talne obloge in ekologijo. Za parket se najpogosteje uporablja les hrasta, bora, macesna,

VABIMO VAS, DA SI V EKSPERIMENTALNEM STUDIO PREHOD OGLEDATE NOVE KOLEKCIJE 2010.

VRTNO POHIŠTVO · LESENE TERASE · TALNE OBLOGE · DODATKI ZA DOM

www.ladesign.si

TALNE OBLOGE IN PREPROGE IZ NARAVNIH MATERIALOV

VOLNA, KOKOS, SISAL, BAMBUS IN PAPIR SO NAJPOMEMBNEJŠI NARAVNI MATERIALI ZA IZDELAVO TALNIH OBLOG IN PREPROG Z DEKORATIVNIMI OBROBAMI. Z NAKUPOM TALNIH OBLOG IN PREPROG IZ NARAVNIH MATERIALOV UREDIMO STANOVANJSKI PROSTOR V ZDRAVO BIVALNO OKOLJE. KO SE ODLOČIMO, DA JIH ZAMENJAMO IN ZAVRŽEMO, DODATNO NE OBREMENJUJEMO OKOLJA.

WWW.PREHOD.SI · WWW.VRTNO-POHISTVO.SI · WWW.LESENE-TERASE.SI · WWW.EVA-SOLO.SI

PREHOD
EKSPERIMENTALNI STUDIO

PREHOD, D.O.O. / SMLEDNIŠKA CESTA 64A / 4000 KRANJ / SLOVENIJA
TEL.: (04) 281 03 00 / FAKS: (04) 281 03 04 / PREHOD@PREHOD.SI

breze, bukve, javorja, kostanja in češnje. Poznamo tri razrede parketa, ki se ločijo po barvi in vrsti vlaken. Hrastov parket prvega razreda je enakomerno obarvan, parket tretjega razreda pa ima živahno strukturo in je razbarvan. Polaganje parketa ponavadi prepuščamo strokovnjakom. Iz lesa je tudi ladijski pod, ki je sestavljen iz dolgih parketnic na pero ali utor. Narejen je iz masivnega lesa, tako kot parket iz hrastovega, pa tudi jelkovega, smrekovega ali borovega lesa. Debelina ladijskega poda znaša med enim in dvema centimetroma. Glavna značilnost te talne obloge (poleg prej naštetih pri parketu) je velika odpornost.

Tudi kamnite plošče so iz naravnega kamna, ponavadi iz marmorja in granita (poznamo tudi umetne žgane in nežgane ploščice, ki so iz različnih kamenin). Tudi ta talna obloga ima svoje prednosti, med njimi predvsem vzdržljivost in trpežnost, enostavne so za čiščenje. Še posebej so primerne za kuhinjo in kopalnico, po drugi strani pa so hladne, zato jih v bivalnih prostorih brez talnega ogrevanja investitorji ne vgrajujejo. Na voljo so v različnih velikostih, vzorcih in barvah, zato pa je treba paziti, da bodo izbrane skladne s prostorom in (stavbnim) pohištvom.

Lučka Jenko poudarja, da se morajo talne obloge in preproge dopolnjevati: "Preproge iz sisalovih vlaken in najtanjše preproge iz papirnatih niti so spremljevalke debelih volnenih preprog. Preproge iz papirnatih niti imajo gladko površino, so trpežne in odporne proti vlagi. Kokosove preproge se uporabljajo v modernih stanovanjih, zaradi izjemnih lastnosti pa so primerne tudi za stare kamnite prostore in stopnišča. Talne obloge in preproge iz kokosovih vlaken uravnavajo vlago v prostoru, ko jo je preveč, jo sprejmejo, ko jo je premalo, jo oddajo, zato jih lahko uporabljamo za prostore v starih hišah in stanovanjih v starih mestnih jedrih, kjer je več vlage. Uporabljajo se tudi pri bazenih, v savnah, masažnih bazenih in zunaj."

Kaj pa ureditev dvorišča, terase, lože ali balkona?

Po prevzemu družinske hiše, ki so jo zgradili na ključ oziroma so mojstri, ki

so zaključili z inštalacijskimi in slikopleskarskimi deli ter položili talne obloge, že odšli, je čas za ureditev okolice. Lepo urejena okolica ni samo estetskega pomena, ampak tudi povsem praktična rešitev. Ob selitvi v novo hišo, ki jo bo obdajala zemlja in pesek, bodo stanovalci v novi dom vsak dan nosili kup umazanije, zato bo imel nekdo še veliko dela s pospravljanjem. Tudi urejanje okolice je velika investicija, zato je potrebno na njo računati že pred gradnjo objekta (največkrat družinske hiše), koliko bo treba za

ureditev odšteti, pa je odvisno predvsem od terena in njegovih značilnosti ter tudi od izbire materiala.

Tudi na teraso, ložo ali balkon sodi les, pravi Lučka Jenko: "Ponudba lesenih tlakov, lesenih podov za terase je zelo široka. Že izbira primerne vrste lesa za leseno teraso je zaradi premalo poznanih lastnosti posameznih vrst lesa lahko težavna. Tikovina še vedno edina zagotavlja trajnost lesene terase in zaradi izjemne kakovosti tudi dolgoletno zadovoljstvo uporabnika. Paduk, ipe, afromozija jo v določenih pri-

salon parketov
KUTIN

BOEN PARKETI
PVC podi FLOOR DESIGN
Dobava in montaža ZUNANJIH TERAS
Čistila in premazi za parket,
laminat, pluto, linolej in TERASE

AKCIJA 2 in 3 – slojnih parketov vrhunskega proizvajalca BOEN:
jesen, hrast, doussie, bukev in oreh
10% popusta na vse PVC pode FLOOR DESIGN

Kutin d. o. o., Golniška c. 63, Mlaka pri Kranju, gsm: 040/316-816

merih lahko nadomestita. Kakovost lesa je namreč odločilna za dolgotrajno uporabnost terase.”

Na slovenskem trgu je ogromno ponudbe za ureditev okolice objekta. Cenovno ugodni naravni materiali, ki ne predstavljajo neugodnih vplivov na okolje in jih investitorji tudi največkrat uporabljajo, so prav gotovo tlakovci iz betona. Ponudba teh je izredno velika in pestra, vsekakor pa bodo investitorji izbirali med številnimi stili. Med najprivlačnejše še vedno sodi naraven, enostaven in preprost videz v sivi (kamniti) in rdeči barvi. Poleg tlakovanja dvorišča so tlakovci dobrodošli tudi pri urejanju poti, dohodov, parkirišč, urejanju ograj ...

Kaj odlikuje dobre tlakovce? Zgornja plast tlakovca mora biti iz najčistejšega kremenca, ki zagotavlja trdnost in odpornost proti mrazu in soli. Druga dobra lastnost je globinska zaščita tlakovcev. To pomeni, da so odporni proti vdorom vlage, z njih bomo z lahkoto tudi odstranili najrazličnejše madeže. Z nakupom takšnih tlakovcev bo investitor zelo poenostavil vzdrževanje dvorišča. Investitorji se odločajo tudi za tlakovanje z različnimi kamni ali kamnitimi ploščami, kjer pa je potrebno prej urediti betonsko ploščo, kar investicijo močno podraži. Betonske plošče lahko izdelujejo pri temperaturah od pet do 30 stopinj Celzija, v nasprotnem primeru lahko voda v betonu zmrzne in led poveča volumen. Ko se mraz loti betona med vezanji, je škoda nepopravljiva, saj se zrahljane strukture ne da več spremeniti.

Najcenejši material za ureditev dvorišča ali poti je asfalt, vendar mora biti podlaga predhodno urejena s peskom. Dela se lahko opravijo ročno ali strojno, na ceno pa močno vpliva predhod-

na priprava terena in tudi finost asfalta. Skorajda pri vseh oblikah urejanja okolice bomo morali urediti tudi robnike dvorišč, poti, dovozov ...

Kamnite plošče ali ploščice se izdelujejo iz naravnega kamna, navadno marmora in granita. Poznamo tudi umetne žgane in nežgane ploščice, ki so iz različnih kamenin ali umetnega kamna.

Kamnite ploščice kot talna obloga imajo veliko prednosti, ena glavnih pa je vzdržljivost in trpežnost. So tudi enostavne za čiščenje in vzdrževanje. Zato so še posebej primerne za kuhinjo in kopalnico. Slaba lastnost kamnitih ploščic je, da so na občutek hladne. Zaradi tega jih običajno ne polagamo v bivalne prostore.

Polaganje ploščic

Pred polaganjem mora biti podlaga ravna, čista in trdna. Vse stare talne obloge odstranimo in s pomočjo ustreznega kita popolnoma izravnamo površino s kitom. Na podlago s širokim čopičem nanesemo osnovni premaz ali emulzijo, kar je ključnega pomena, če bomo ploščice polagali na podlago, ki vpija vlago.

Zelo pomembno je, da glede na prostor izberemo pravo lepilo, ki ga po površini enakomerno razmažemo z zidarsko žlico in kasneje še z nazobčano lopatico. Na podlago istočasno nanesemo le toliko lepila, da se le-to ne bo prej posušilo, preden bomo ploščice položili. Če bomo polagali na teraso ali balkon, moramo uporabiti lepilo s posebnimi dodatki, ki je prilagojeno za zunanje razmere.

Preden začnemo s polaganjem ploščic, moramo prostor izmeriti in določiti

**KLJUČAVNIČARSTVO
JANEZ VREČEK s.p.**

ZG. BRNIK 143, 4207 CERKLJE,
tel.: **04/25-26-650**, GSM: **041/734-018**,
www.vreckek-peci.com

NA PEČI PET LET GARANCIJE

PEČ NA TRDA GORIVA

PEČ NA OLJE
IN PLIN

BOJLERJI

PEČI
NA
LESNO
BIOMASO

kombinacija drva - peleti

BOJLERJI IZ NERJAVEČE PLOČEVINE

sredino. Pred lepljenjem je priporočljivo, da ploščice na suho položimo po tleh. Za enakomerno polaganje si lahko pomagamo s plastičnimi križci, ki jih postavimo med ploščice.

Prostor med ploščicami zapolnimo z ustrezno fugirno maso, ki jo izberemo glede na prostor. Pred fugiranjem moramo iz fug očistiti ostanke lepila in prah. Priporočljivo je, da uporabljamo zaščitne rokavice in očala. Ko zaključimo s fugiranjem, očistimo ostanke fugirne mase.

Če sami nismo dovolj spretni, lahko za to delo najamemo profesionalca, ki nam bo ploščice položil natančno in brez napak. Kamnite plošče ali ploščice se izdelujejo iz naravnega kamna, navadno marmorja in granita. Poznamo tudi umetne žgane in nežgane ploščice, ki so iz različnih kamenin ali umetnega kamna.

Kamnite ploščice kot talna obloga imajo veliko prednosti, ena glavnih pa je vzdržljivost in trpežnost. So tudi enostavne za čiščenje in vzdrževanje. Zato so še posebej primerne za kuhinjo in kopalnico. Slaba lastnost kamnitih ploščic je, da so na občutek hladne. Zaradi tega jih običajno ne polagamo v bivalne prostore.

Za zunanje predele, kot so balkoni in terase so primerne ploščice, ki so odporne na mraz in druge zunanje vplive, v notranjih prostorih pa to ni potrebno.

Kot pri ostalih talnih oblogah, lahko tudi pri ploščicah izbiramo med različnimi velikostmi, vzorci in barvami. Iz obsežne ponudbe lahko izberemo take, ki bodo skladne s prostorom, kamor jih bomo položili. *Boštjan Bogataj*

T: 01/83 43 085, F: 01/83 43 080
E: info@juhant.com W: www.tlakovci.si

Za dobro počutje je ureditev okolice hiše ravno tako pomembna kot notranja ureditev vašega doma.

Pred dokončno izbiro se je priporočljivo posvetovati s strokovnjakom.

V podjetju JUHANT vam bomo z veseljem pomagali, saj imamo bogate izkušnje s tlakovanjem dovoznih poti, dvorišč, pločnikov, stez, mestnih trgov, parkirišč ...

AKCIJA NA NAŠE IZDELKE, - 15% V OKTOBRU!

ODKRITE VAŠE OSEBNE ŽELJE IN JIH URESNIČITE Z NAŠO POMOČJO! DVORIŠČE JE OBRAZ VAŠEGA DOMA

KAMEN ŠKRILJ

KAMEN KRAS

ELEKTRO maschinen®

...arbeitet mit Ihnen! ...works with you! ...dela z vami!

Batni kompresor E 221/8/24 Hobby Line

- tlak: 8 bar
- sesalni pretok: 195l/h
- moč motorja: 1,1kW
- prostornina tlačne posode: 24l

-31%

Redna cena: 145,51 €

Akcijska cena: 99,90€

**+ DARILO
nogometna
žoga**

Visokotlačni čistilnik HDEm 2000 Top Line

- max tlak: 135 bar
- pretok vode: 400-450l/h
- priklopna moč: 1,95kW
- indukcijski motor

-37%

Redna cena: 241,00€

Akcijska cena: 149,90€

**+ DARILO
nogometna
žoga**

Dilex d.o.o.
Dilex d.o.o., Žeje pri Komendi 110, 1218 Komenda, www.dilex.si, salon@dilex.si

telefon: 08 2000 940

Dilex d.o.o.

Zastopa in prodaja:
Žeje pri Komendi 110
SI 1218 Komenda
Tel.: 08 2000 940
e-pošta: info@dilex.si
www.dilex.si

Podjetje Dilex d.o.o. je zastopnik za priznano Nemško blagovno znamko Rheinland Elektro maschinen. V svojem prodajnem programu ponuja izdelke iz prodajnih skupin:

- visokotlačniki čistilniki z gretjem in brez
- batni in vijaki kompresorji
- industrijski in hišni sesalniki
- čistilni stroji
- inverterka varilna tehnika
- črpalke
- stroji za obdelavo lesa

Podjetje se nahaja v poslovni coni Komenda (Žeje pri Komendi 110), kjer ima tudi razstavno-prodajni center. Vabimo vas da obiščete največji salon čistilne in inustrijske tehnike **ELEKTRO maschinen** v Sloveniji, kjer lahko aparate tudi preizkusite!

Obiščite nas od ponedeljka do petka med 08.00 in 17.00 uro.

PRAVI NASLOV ZA NAKUP GOSPODINJSKIH APARATOV

SIEMENS

BOSCH

Miele

Whirlpool

Indesit

Electrolux

gorenje

LIEBHERR

elica

etis

CANDY

BLANCO

FRANKE

ETIS d.o.o., Ljubljana, Tržaška c. 333, Ljubljana

**6
LET
GARANCIJE**

PRODAJNI CENTRI ETIS:

LJUBLJANA - VIČ,	Tržaška 333;	Tel.: (01) 200 70 10
DOMŽALE - VELE,	Mestni trg 1;	Tel.: (01) 721 99 11
KRANJ - LABORE,	Ljubljanska 30;	Tel.: (04) 235 50 50
KOPER,	Staničev trg 1;	Tel.: (05) 627 63 79

SEJEMSKI POPUST -10%

Popust velja od 3. 11. do 21. 11. 2009 za vse vgradne gospodinjske aparate. **OBIŠČITE NAS NA POHIŠTVENEM SEJMU V LJUBLJANI DVORANA D, RAZSTAVNI PROSTOR ŠT.13**

V A R

Matjaž Hartman s.p.,
Hafnerjevo nas. 91, 4220 Škofja Loka
tel.: 04 513 88 30 ali 031 775 401

**PRODAJA, MONTAŽA
IN VZDRŽEVANJE:**
- GARAŽNIH
- vhodnih
- stranskih
- protipožarnih
- kletnih vrat

POOBlašČENI
PRODAJALEC
KVALITETA
V
U
B
O
J
E
L
E
P
I
Z
G
L
E
D

**AKCIJA
GARAŽNA VRATA**
na daljinsko upravljanje
z montažo in DDV
že od 929 EUR dalje

EUROKLIP
Oktobrska akcija

**brezplačna
prikolica
FORST 6000**
ob nakupu
dvigala XL 55

www.euroklip.at
T: 041/280-366

Privlačne nagrade!

**Zdaj je pravi čas za nakup
Prima kurilnega olja!**

Vse kupce Prima kurilnega olja nad 1.000 litri
čakajo privlačne nagrade!

Za več in informacij pokličite **080 22 66** ali obiščite www.petrol.si/primakurilnoolje

Promocijska akcija traja od 12.10. do 31.10.2009.

PETROL

PREVC

Saloni pohištva

www.prevc.si

NOVO Spalnica LUNA OREH

Akcije veljajo za gotovino do 30.11.09

- vse za spalnico na enem mestu: vzmetnice, vzglavniki, posteljni podi...
- letveno posteljno dno gratis ob nakupu spalnice nad 1.000 EUR
- 50 % popust za vzmetnico Ortopedico ob nakupu spalnice nad 1.000 EUR
- 15 % gotovinski popust za vgradne omare Akron
- dodatne ugodnosti v času pohištvenega sejma v Ljubljani od 3. do 8.11.

KRANJ Žabnica, tel.: (04) 502 19 00, e-pošta: info@prevc.si
LJUBLJANA BTC HALA 10, tel.: (01) 541 18 20, e-pošta: prevc@btc-city.si

VRHUNSKI MIZARSKI IZDELKI Z DUŠO

Vse na enem mestu od gradnje do opreme

Družba Saning, njeni glavni dejavnosti sta sanacija in gradnja objektov, je pred časom z namenom dopolnitve ponudbe prevzela tudi mizarско dejavnost z več kot 50-letno tradicijo. Mizarска dejavnost prerašča v vrhunsko blagovno znamko les-

ne proizvodnje. Poimenovali so jo Sans. Izdelki iz masivnega lesa in pohištvo so primerni za vse prostore v stanovanju ali hiši, tudi za poslovne prostore. Lični izdelki so prilagojeni željam in potrebam kupca, estetsko oblikovani pa tudi popihajo na dušo.

Proizvaja:
Mizarstvo Sans,
član skupine Saning
Ulica Mirka Vadnova 1
4000 Kranj, Slovenija
T: 04/28-14-810
G: 041/620-395
F: 04/20-42-323
E: saning.eu@siol.net
www.sans-pohistvo.si
Prodaja in vzorci na ogled vsak delovnik od 8.00 do 15.00.
Prodajna cona Primskovo Kranj

dekorativni paneli

Prednosti izdelka:

- otroka ščiti pred poškodbami
- ne zmanjšuje učinka ogrevanja, celo povečuje učinek konvekcije
- dimenzijsko prilagodljiv način pritrjevanja
- možna je unikatna izvedba
- pregrajuje prostore z različnimi nivoji zastiranja
- zagotavlja montažno vgradnjo
- prijazen do okolja in ljudi

Montaža in servis zagotovljena.

vrhunski izdelki iz masivnega lesa

Montažni paneli za lesene balkonske, stopniščne in vrhne ograje ter dekorativni fasadni elementi

Na voljo

- pestra izbira oblik
- najrazličnejše izvedbe
- dimenzije po želji
- vrhunska izdelava
- različne vrste masivnega lesa, tudi uvoženega
- samostojna mreža iz poljubno usmerjenih letvic
- mreža z okvirjem
- mreža z okvirjem in polico z vgrajeno kovinsko rešetko

Dekoratívni paneli so širše uporabni.

Primerni so tudi za naknadno vgrajevanje pregrad v stanovanju ali poslovnem prostoru. Montaža je enostavna, brez gradbenih in obrtniških posegov. Pri demontaži se ne poškodujejo.

Julija je samostojen, estetsko dovršen in funkcionalen element, ki polepša vsak prostor, primeren za shranjevanje perila, nakita, parfumov, dragocenih spominkov, pisem ...

omarice julija

- vrhunska izdelava
- visoko sijana površinska obdelava
- več oblikovnih različic
- številne barvne variante
- posebnost: omarica z ogledalom

vrhunsko pohištvo

www.postelja.com

Obiščite salone spalnih sistemov

LJUBLJANA

• Peričeva 21 –
Bežigraski dvor,
1000 Ljubljana,
Tel.: 01 280 67 90

• Prušnikova 95 (bivša
poslovna stavba
GALANT, poleg NLB)
1000 Ljubljana,
Tel.: 01 513 37 40

ZAPUŽE

• Zapuže 10b,
4275 Begunje
na Gorenjskem
(bivša tovarna SUKNO),
Tel.: 04 532 57 75

KRANJ

• Cesta talcev 67
(Poslovni center
LISJAK, I. nadstropje),
4000 Kranj,
Tel.: 04 231 67 61

DOMŽALE

• Ljubljanska ulica 81,
1230 Domžale,
Tel.: 01 722 00 28

ALI SLABO SPITE?! VAS ZJUTRAJ BOLI HRBTENICA?!

Žimnice, ki jih sanjate podnevi!

Največja izbira na enem mestu.

Ključ do prave izbire optimalnega ležišča.

Dovolite nam, da Vam pomagamo pri izbiri z nekaj napotki

1. **Opisi ležišč različnih proizvajalcev so običajno popolnoma enaki; 100% latex, žepkasto vzmetenje, hladno pihana / valjana pena, spominska pena ipd.**

Problem takih opisov je, da enak opis lahko pomeni različne materiale in lastnosti ležišč. Ko tako primerjamo med ležišči, ki so si po opisu zelo podobna, se ne zavedamo, da lahko primerjamo med ležiščem, ki nam bo odpravilo težave in ležiščem, ki nam jih lahko povzroči.

2. **Cena ležišča ni zagotovilo za dobro spanje.** Obstajajo materiali, ki so cenovno v samem vrhu, pa vendar niso primerni za vsakogar – nakup ležišča brez kvalitetnega svetovanja se lahko spremeni v nočno moro. Znamo vas tudi presenetiti z izbiro pravega ležišča po nižji ceni kot ste pričakovali. No, včasih pa je treba tudi malce doplačati. V vsakem primeru je to dolgoročna investicija v vaše zdravje in dobro počutje.

3. **Strokovni nasvet.** Vsako ležišče ima svoje lastnosti tako, da moramo biti pri izbiri pozorni na te specifikke. Izbira ležišča je tako kot zdravniški recept, ki nas pozdravi oz. nam odpravi težave. Lahko bi še malce nadaljevali v tej smeri, vendar pa naš namen ni povzročiti vam glavobola ali odvrniti vas od nakupa, ker je izbira pravega ležišča težka. Želimo vas le opozoriti, da bo nakup pravičen ob strokovni pomoči.

SLOVENSKO POSTELJO predstavljajo vrhunska ležišča in svetovalci, katerim ni vseeno za Vas in Vaše zdravo spanje. Zaupajte nam vaše želje in potrebe, da skupaj izberemo ležišče na katerem boste spoznali svet brez bolečin in neprespanih noči.

Raznolikost naše ponudbe, naša strokovnost in tradicija so ključ do prave izbire optimalnega ležišča.

Vodna postelja, kot jo poznate
je preteklost.

Spoznajte prihodnost –
HIDRA žimnica na kateri lebdiš!

Lateks kokos žimnica, ki je primerna za
hrbtenične bolnike. Žimnica se lahko prepogiba.

Jezerjan – tradicija s sodobnimi izboljšavami.

Kdor pomni spanje na ležišču, kot so jih nekoč uporabljali, ga gotovo pogreša. Presenečeni boste nad udobjem in okrepcilnim spancam na ležišču iz tradicionalnih materialov z izboljšavami.

Namesto greznic biološke čistilne naprave

Biološke čistilne naprave so nadomestek greznic in iz njih lahko spuščamo očiščeno vodo nazaj v okolje. "Nove greznice morajo biti zaprt sistem, to pa pomeni velike stroške praznjenja, pojasnjuje Zdravko Skubic iz Ivančne Gorice, direktor podjetja Armex Armature. To podjetje prodaja male biološke čistilne naprave in ponuja dva tipa: Wirbbell in SRB. "Te biološke čistilne naprave so različno velike oz. zmogljive in segajo od samo dveh uporabnikov - torej za manjšo stanovanjsko hišo, pa vse do priključka 220 enot, to pa je že cela vas."

V napravi gre za popolno biološko razgradnjo, pospešeno z dodatnim vpihovanjem zraka. Do 99 odstotkov

očiščena voda je z dodatno opremo za dezinficiranje uporabna za zalivanje itd.

Vzdrževanje bioloških čistilnih naprav je enostavno - enkrat na leto je treba izprazniti zbiralni prekat in jo servisirati. Stroški obratovanja (električna energija, praznjenje in servis) so na letni ravni na družino okoli 250 evrov.

Biološka čistilna naprava se vgradi v zemljo blizu stanovanjske hiše, povzorna izvedba pa omogoča celo vkop pod dovozno pot. Povprečna cena naprave je 3.500 evrov, življenjska doba rezervoarja pa je od 50 let.

Biološke naprave so prava rešitev za območja, kjer ni ustrezne komunalne ureditve. Tam se za to rešitev odloča-

jo tako rekoč vsi lastniki novih objektov, vse več pa je zanimanja tudi pri lastnikih starejših stavb.

3/15/25 let
Garancije

Sistemi za uporabo deževnice Biološke čistilne naprave

Bodite pametni in prihranite do 50 % pitne vode. Uporabite brezplačno deževnico.

ARMEX ARMATURE D.O.O. IVANČNA GORICA, Ljubljanska c. 2A

Biološke čistilne naprave
od 2 - 200 PE (prebivalcev)

Greznice zbiralne, dvoprekatne, troprekatne. Možnost kasnejše predelave v čistilno napravo.

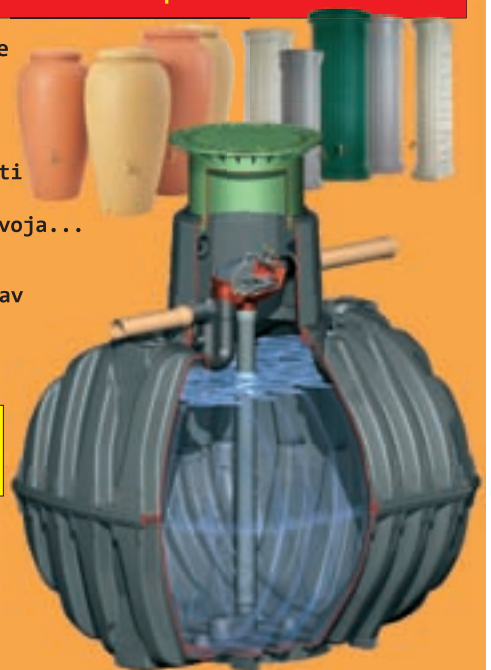
ARMEX ARMATURE D.O.O. IVANČNA GORICA, LJUBLJANSKA C. 2A
TEL. 01/78 69 270, 01/78 69 260 ali 051 / 652 - 192
E-mail: info.armex@siol.net www.cistilnenaprave-dezevnica.si

Posode za vodo - nadzemne
in podzemne izvedbe

- rezervoarji
- filtri za deževnico
- plavajoči sesalni kompleti
- črpališča
- digitalni pokazatelji nivoja...

- Ponikalni sistemi za :
- izpust iz čistilnih naprav
 - greznic
 - odvodnjavanje parkirišč
 - odvodnjavanje s streh...

Naročite brezplačen
katalog

Udobno, cenovno ugodno in okolju prijazno ogrevanje na lesno biomaso

Les kot ekološko prijazen energetska vir iz domačega okolja prinaša številne pozitivne socialno-ekonomske in okoljske rezultate, od stroškovne prednosti do zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, večje energetske neodvisnosti in povečanja interesa za upravljanje z gozdovi. Podjetje BIOMASA, d. o. o., zastopa avstrijsko podjetje Fröling, ki že več kot 40 let izdeluje najsodobnejše kotle na lesno biomaso. Preizkušena tehnologija Frölingovih kotlov zagotavlja maksimalne izkoristke ter kar največ toplote ob minimalnih emisijah CO₂. Kotli ob kurjenju proizvajajo enako količino CO₂, kot nastaja ob trohnenju lesa v gozdu, s tem pa izpolnjujejo najstrožje zahteve EU. Izbirate lahko med kotli na **polena, sekance in pelete**, ki vam v kombinaciji s hranilnikom toplote nudijo izjemno udobno, varno, okolju prijazno, predvsem pa varčno ogrevanje na les. Našo ponudbo si lahko ogledate na spletni strani www.biomasa.si, na vseh večjih sejnih ter pri številnih zadovoljnih strankah, naši strokovnjaki pa vam brezplačno svetujejo tudi na vašem domu.

S sodobnimi kotli na lesno biomaso je tudi ogrevanje na polena postalo enostavno. Prenovljeni Frölingov **kotel na polena S4 Turbo** je lahko biser vaše kurilnice. Nalaganje večkrat na dan je preteklost, ob velikem nalagalnem prostoru in v kombinaciji s hranilnikom toplote boste naložili le enkrat na dan. Čas gorenja brez dolaganja bo izredno dolg, nato pa se bo toplota za ogrevanje črpal za

zaloge v akumulatorju toplote. Ločeno primarno in sekundarno zgorevanje, nadzor z lambda sondo in posebaj razvita s šamotom obložena vrtničasta komora omogočajo maksimalen izkoristek toplote iz lesa. Pri tem boste lahko pozabili tudi na dim v prostoru, posebno sesanje dimnih plinov bo namreč preprečilo dimljenje ob dolaganju. Pepela bo zamenljivo malo, čiščenje pa je potrebno le enkrat na teden. Po novem vam Frölingov kotel na polena lahko omogoča tudi edinstven avtomatski vžig, vse za vaše udobje in prihranek.

Za vse brez svojega lesa zanimiv način ogrevanja predstavlja tudi novi Frölingov **P4 kotel na pelete**, ki omogoča odlično in stroškovno ugodnejšo alternativo ogrevanju na olje. Izjemno kompaktna zasnova omogoča preprosto postavitve v kurilnico, poseben sesalni sistem pa enostavno povezavo z zalogovnikom pelet. Kotel lahko zaradi dvojnega dna deluje tudi pri nizkih temperaturah in ne zahteva dviga temperature povratnega voda. Idealno se vklaplja v koncept nizkoenergijske hiše, zaradi širokega razpona moči pa z lahkoto zadovolji tudi hišam z velikimi toplotnimi potrebami. Nov Frölingov sistem BUS omogoča montažo razširjenih modulov z minimalno količino električnih kablov in ne glede na kraj. Povsem avtomatiziran sistem dovajanja pelet, samočistilna premična rešetka ter avtomatsko odvajanje pepela vam tako omogočajo proste roke.

Biomasa, d. o. o., Sašo Črešnik

Kotel na polena Fröling S4 z možnostjo avtomatskega vžiga

Nizkotemperaturni kotel na pelete Fröling P4

**Zastopnik za Fröling
Prodaja kotlov na lesno BIOMASO
Izdelava in prodaja lesnih
SEKANCEV**

BIOMASA

ROK SUHODOLNIK

*Biomasa d. o. o.
Krnica 52, 3334 Luče ob Savinji
tel.: 03 838 40 86
fax.: 03 838 40 87
gsm: 041 383 383*

BIOMASA,
Slovenski energent prihodnosti.

froiling
TOPLOTA IZ LESA

www.biomasa.si

Stavbno pohištvo s tradicijo

PA&CO Pačnik je mlado, družinsko in inovativno podjetje, ki so ga starši Grega Pačnika ustanovili leta 1991, tradicija obrtne dejavnosti družine pa sega v daljno leto 1908. Prvotni začetki družinskega podjetja segajo v manjšo domačo delavnico, največji razvojni preboj pa so zabeležili pred skoraj natanko letom dni (novembra 2008) s selitvijo v novo proizvodnjo halo s salonom za stavbno pohištvo.

Takrat je podjetje PA&CO, d. o. o., odprlo tudi največji gorenjski center za stavbno pohištvo, ki je na Spodnjem Plavžu oziroma na robu poslovno-trgovske cone. Z nenehnim razvojem se trudijo slediti smernicam na področju stavbnega pohištva in znajo zadovoljiti želje tudi najzahtevnejših kupcev (pri prenovi ali novogradnji objektov). To je mogoče tudi zaradi sodelovanja z njihovim dolgoletnim partnerjem, podjetjem FINSTRAL, ki je s svojo 40-letno tradicijo izdelovanja oken, vrat in zimskih vrtočev prepoznavno po vsem svetu, še posebej pa v Evropi. Na področju stavbnega pohištva iz aluminija uporabljajo profile SCHUCO in ALUK.

Kakovostno stavbno pohištvo je ključno za videz in delovanje vsakega objekta, hkrati pa pravilno izbrana okna ali vrata zagotavljajo tudi varnost. Ustrezno izbrana okna, vrata, ograje, zimski vrtovi, nadstreški in drugo stavbno pohištvo dajejo stav-

bam tudi unikaten videz. Izdelke podjetja PA&CO, d. o. o., zato naročajo tako velika gradbena podjetja, kot tudi manjši, zasebni kupci. Prvi bolj prisegajo na vrhunske izdelke iz aluminija, zasebniki pa se odločajo predvsem za PVC okna. Poleg zgoraj naštetega stavbnega pohištva v jeseniškem podjetju, ki je sicer prisotno po vsej Gorenjski, Ljubljani in tudi na avstrijskem Koroškem, ponujajo še rolete, senčila, komarnike, ...

Med njihovimi referencami najdemo opremljanje Vile Prešern (vrata, okna), Rondo Jesenice (steklena fasadna stena), Racers Caffè Beljak (zimski vrt), Rotomatika Jesenice (okna) in številne druge. Kljub temu, da bo certifikat CE (oznaka na izdelkih v Evropski uniji, ki standardizira osnovno zdravstveno, varnostno in okoljsko varstvo) obvezen šele 1. februarja prihodnje leto, ga podjetje PA&CO, d. o. o., že ima. V prihodnjem letu pripravljajo tudi druge novosti na področju stavbnega pohištva na področju kakovosti, dizajna in materialov. Že danes so njihovi aduti dolgoletna garancija (do 12 let), kakovostni proizvodi, poprodajni servis, profesionalna vgradnja in prihranki njihovih izdelkov pri energiji. Kupce od danes, 23., do nedelje, 25. oktobra, vabijo tudi na dneve odprtih vrat, ko bodo predstavili sodobno proizvodnjo, jim svetovali pred nakupom in ponudili tudi ugoden popust.

PA & CO, d. o. o., Spodnji Plavž 14h, Jesenice
04/5 861 680, e-pošta: Pa-co@s5.net, www.pa-co.si

Varna in trajna kritina METRAPAN!

PODJETJE MELTAL, D. O. O., PONUJA V OKVIRU PRODAJNEGA PROGRAMA METRAPAN STREŠNE KRITINE IN FASADNE PLOŠČE IZ POCINKANE BARVANE PLOČEVINE TER VES POTREBEN KROVSKO KLEPARSKI IN STRELOVODNI MATERIAL.

PREDNOSTI METRAPAN KRITIN:

Dolga življenjska doba - plošče Metrapan so narejene iz pocinkane barvane pločevine, ki ima najmanj 50-letno življenjsko dobo.

Protipotresna varnost - plošče so lahke in samonosilne, zato bistveno manj obremenjujejo ostrešje in celoten objekt. Primerne so za objekte, kjer obstoječa konstrukcija ne prenaša velike obremenitve.

Izvrstna toplotna in dobra zvočna izolacija - različne vrste izolacij (kot so

poliuretan, stiropor ali mineralna volna) na notranji strani plošč preprečujejo nastajanje kondenza in zadržujejo tako toploto kot hrup. Zagotavljajo toplotno stabilnost, majhne toplotne izgube v zimskem času in preprečevanje pregrevanje v poletnem času.

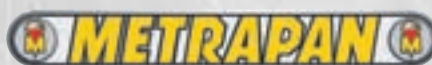
Odpornost proti vremenskim vplivom - zanesljivo varujejo objekt pred točo, dežjem, snegom, vetrom, soncem.

Hitra in enostavna montaža - zamenjava strehe ne zahteva posega v obstoječe ostrešje, saj strešna podkon-

strukcija lahko ostane enaka kot pri prvotni kritini. Kritina se montira na obstoječe ostrešje od slemena do žleba brez dodatnih slojev paroprepustne folije ali zračnega mostu.

Pestra ponudba - plošče so na voljo v obliki klasičnega strešnika ter v obliki trapeza. Izbirate lahko med različnimi vrstami in debelinami izolacije ter barvami, ki se lepo vklopijo v okolje.

Več informacij na:
02/788 01 70 ali **01/530 34 06**
www.meltal.si
www.metrapan.si

Strešne kritine in fasadne plošče iz pocinkane barvane pločevine z izolacijo ali brez

Za vsa vprašanja smo vam na voljo na:
Tel.: 02/78 80 170 ali 01/53 03 406
e-pošta: info@meltal.si
www.meltal.si; www.metrapan.si
Meltal, d. o. o.,
Gospodsvetska cesta 84, 2000 Maribor

Brezplačna info številka: 080 19 99

Vam elektrika spravlja lase pokonci?

Paket VEDNO PORABIM, KAR RABIM je najugodnejši paket oskrbe z električno energijo v Sloveniji, saj vam omogoča plačilo glede na dejansko porabo ter stalen nadzor nad porabljeno energijo. V paketu ne boste plačevali stroškov vodenja računa, niti ne dodatka na visoko porabo. Za vsa vaša vprašanja pa smo kot prvi distributer električne energije v Sloveniji uvedli še dodatno ugodnost - BREZPLAČNO TELEFONSKO ŠTEVILKO **080 22 04**.

Za več informacij kliknite na www.porabimkarrabim.si.

Pogoj za pristop k paketu VEDNO PORABIM, KAR RABIM je sklenjena osnovna pogodba za dobavo električne energije ter aneks k tej pogodbi za paket VEDNO PORABIM, KAR RABIM.

REENERGIJA

elektro
gorenjska

Cene padle, trg se popravlja

V prvi polovici leta je padal promet na nepremičninskem trgu, s tem pa je sledilo tudi postopno, a vztrajno padanje cen stanovanjskih in poslovnih nepremičnin. Tako v polletnem poročilu Geodetska uprava Republike Slovenije, medtem ko nepremičninski posredniki pravijo, da se promet z nepremičninami krepi.

Glavni vzrok mrtvila na nepremičninskem trgu v prvem polletju je bilo majhno povpraševanje. "Kot posledica kriznih gospodarskih razmer se med potencialnimi kupci nepremičnin že od začetka leta pogloblja negotovost glede njihove bodoče plačilne sposobnosti. Negotovosti glede zmožnosti odplačevanja dolgoročnih stanovanjskih kreditov zaenkrat ne odtehtajo niti rekordno nizke obrestne mere niti jamstvena shema za fizične osebe," pravijo v poročilu na Geodetski upravi. Po drugi strani ni nobenih indikatorjev, ki bi kazali na skorajšnji obrat nepremičninskih trendov, zato kupci odlagajo nakup in čakajo da bodo cene dosegle dno. To je seveda tvegano, saj je nemogoče ugotoviti, kdaj se bo to res zgodilo. In tako lahko

splava po vodi marsikatera prava priložnost za nakup nepremičnine. Tako geodeti, nepremičninska posrednica Tanja Cvetan iz podjetja Jur-Tan pa pravi, da je trg padel predvsem zaradi čakanja kupcev na padec cen nepremičnin: "V medijih ste objavljali, da bodo cene strmoglavile, zato je povsem normalno, da so čakali. V zadnjih mesecih pa se stanje na trgu znova popravlja, v primerjavi z jesenjo lani lahko rečem, da trg deluje." Tudi v bankah imajo v zadnjih mesecih več dela, velika večina pa že k nepremičninskemu agentu pride z informacijo, da je kreditno sposoben. "Res je, kupci zaradi krize niso upali najemati kreditov in tudi banke so deloma zaostriale pogoje financiranja, še danes pa jih je veliko, ki še čakajo na padec cen, če-

prav se trg postavlja na noge in večjih padcev cen ne moremo več pričakovati," pa meni Andreja Kern Egart iz nepremičninskega podjetja K3 Kern. Stanje na trgu nepremičnin se popravlja, čeprav zagotovljeno plačilo za delo ni stalnica, v zadnjih mesecih pa je znova več posojil namenjenih tudi nakupom zemljišč, česar banke pred letom niso več odobravale. Glede na število evidentiranih transakcij je za vse vrste nepremičnin značilen velik upad prometa. Padanje prometa so v Geodetski upravi zaznali že na začetku preteklega leta pri stanovanjskih in poslovnih nepremičninah, nadaljevalo se je z zemljišči za gradnjo in kmetijskimi zemljišči in nazadnje še z gozdnimi zemljišči. Promet je na polletni ravni v letošnjem prvem pol-

letju, ko je bilo zabeleženo najnižje število evidentiranih transakcij, za vse navedene vrste nepremičnin dosegel najnižjo raven. Kern Egartova pritrjuje, da je bil promet s stanovanji v prvi polovici leta najmanjši doslej, medtem ko je bil promet z nepremičninami lani še slabši. Enako pravi Cvetanova: "Proti dnu smo drveli že lansko jesen, mrtvilo pa je trajalo do marca. Trg je stagniral, reševali so nas najemi."

V tem času so se raje kot za nakup Gorenjci odločali za najem in čakali na padce cen. Danes je najema veliko manj, predvsem pa ni mogoče oddati vsakega stanovanja, še posebej ne za visoko ceno. Od letošnjega poletja je znova več nakupov, predvsem večjih rabljenih stanovanj, ki so jim najbolj

padle cene. "Edino manjša stanovanja ne gredo v promet, saj so enostavno predraga. Dvosobno stanovanje v Kranju dobimo za skoraj 85 tisoč evrov, enosobno pa ponujajo prodajalci za 75 tisoč evrov. Razlike skoraj ni, zato tudi nakupov manjših skoraj ni," pojasnjuje Tanja Cvetan in opozarja tudi na razliko v oglaševalni in tržni ceni - razkorak je lahko zelo velik. "Novih padcev cen ne pričakujemo, seveda pa je vse odvisno od prve cene prodajalca. Pri nas padce računamo od tržnih cen in ne oglaševalnih," pojasnjuje Kern Egartova in poda primer: če v Kranju nekdo prodaja stanovanje za 110 tisoč evrov in ga čez dva meseca zaradi nezanimanja spusti na 100 tisoč, na koncu pa prodaja za 92 tisoč evrov, ne pomeni, da je cena

padla za 15 odstotkov, ampak bi moral prodajalec že na začetku postaviti ceno 95 tisoč evrov.

"Na podlagi primerjave povprečnih četrletnih cen ocenjujemo, da so cene rabljenih stanovanj v Sloveniji v prvem polletju padle za sedem odstotkov. Po podatkih Statističnega urada RS, ki izračunava indekse cen novozgrajenih stanovanj na podlagi anketnih podatkov večjih investitorjev, so cene novih stanovanj v istem obdobju padle za okoli 13 odstotkov. Cene rabljenih stanovanj so padle že četrto, cene novozgrajenih pa tretje četrletje zapored. Cene novih stanovanj so se torej v povprečju začele zniževati kasneje kot rabljenih, so pa letos padale precej hitreje," pojasnjuje v Geodetski upravi.

"Pregleda nad slovenskim nepremičninskim trgom nimam, zato je možno, da so cene novogradenj v Ljubljani zaradi velike ponudbe in visokih cen padle tudi za več kot 20 odstotkov, na Gorenjskem pa za desetino cene," pojasnjuje Andreja Kern Egart. Veliko je odvisno od investitorja in njegove zmožnosti odplačevanja kreditov ter tudi kupcev, ki so v preteklosti kupovali vse za vsako ceno. "Tudi hiše so v zadnjem letu in pol padle zgolj za deset odstotkov, saj s cenami po 200 do 250 tisoč evrov za enodružinsko hišo hitro privabimo kupce iz Ljubljane, kjer celo manjša nova stanovanja ponujajo za višjo ceno," pravi Egartova.

"Cene novogradenj ne komentiram, saj jih ne prodajamo, drži pa, da so cene starejših nepremičnin v času krize padle za petino, enako tudi cene hiš," pa meni Cvetanova. K članku smo v tabeli izluščili nekaj cen, ki jih je v poročilu zapisala Geodetska uprava in se nanašajo na Gorenjsko. Tanja Cvetan pravi, da gre pri cenah rabljenih stanovanj v Kranju za povprečje, ki ga višajo sicer skromne prodaje manjših stanovanj (brez upoštevanja garsonjer je cena rabljenih večjih stanovanj na kvadratni meter po njenem mnenju okoli 1.500 evrov). podobno je z zazidljivimi zemljišči, ki so v Kranju in Škofji Loki od 120 do 160 evrov, komunalno opremljena pa okoli 200 evrov na kvadratni meter, cena 105 evrov na kvadratni meter pa je povprečje celotne Gorenjske. *Boštjan Bogataj*

Povprečna cena nepremičnin v prvem polletju

območje	nepremičnina	cena (evri)
Kranj	rabljenostanovanje	1.710 na kvadratni meter
Gorenjska	družinske hiše	220.000
Gorenjska	zazidljivo zemljišče	105 na kvadratni meter
Gorenjska	kmetijsko zemljišče	4,10
Gorenjska	gozdno zemljišče	0,40 na kvadratni meter

Vir: Polletno poročilo o slovenskem nepremičninskem trgu za leto 2009, Geodetska uprava Republike Slovenije, september 2009

JUR-TAN, nepremičnine, d. o. o.,
P.E. Cankarjeva ulica 03, Kranj
tel.: 04/236-92-14 , fax: 04/236-92-15
e-pošta: info@jur-tan.si, www.jur-tan.si

ŠKOFJA LOKA-GORAJTE ZA KAMNITNIKOM, v zelenem okolju prodamo zemljišča, ki bodo komunalno urejene (voda, električna, telekomunikacija, kanalizacijsko-biološka čistilna naprava), velikosti od 400 m² do 482 m², prevzem po dogovoru. **CENA: 187,00 EUR/m².**

ŠKOFJA LOKA - PEVNO, sredi gozdne oaze pa vseeno blizu srednjeveškega mesta Škofja Loka, prodamo tri novozgrajene (l. 2008) samostojne hiše v 3. podaljšani gradbeni fazi, z vsemi priključki in urejeno okolico, bivalnih površin neto: 256,21 m², bruto 285,80 m², podkletene v celoti + P + M, okolica utrjena in pripravljena za končne ureditve, vsi priključki, okna PVC, terasa.

Objekti stojijo na zemljiščih s površino 474,11 m², 480,52 m² do 649,23 m². **CENA na enoto: 250.000 EUR.**

CERKLJE NA GORENJSKEM - ZALOG, na lepi in mirni lokaciji ob zelenem pasu prodamo nadstandardno novozgrajenega (l. 2009) dvojčka, izdelanega na ključ. Enoto obsegata bivalno pritličje z veliko teraso + mansarda, površina 150,36 m² + 351 m² zemljišča. Pripravljene inštalacije za video nadzor z alarmom in klimo, okna PVC, CK-olje, biološka čistilna naprava, strešna kritina Bramac, fasada z 12 cm izolacijo, vsi priključki, balkon, z. k. urejeno in brez bremen. Prevzem možen takoj. **CENA: 225.000 EUR.**

Na robu naselja HOTEMAŽE, v neposredni bližini travnikov ter reke Kokre, v sončnem in zelenem okolju, prodamo novozgrajenega trojčka z pričetkom gradnje l. 2008. Enote so podkletene, bivalno pritličje + mansarda, neto površine 225 m², balkon + terasa, enote imajo pripadajoče zemljišče od 262 m² do 377 m². Enote so zgrajene do 3. gr. faze (voda, električna, tel. - na objektu), strešna kritina Bramac. **CENA: od 140.000 EUR naprej.**

PREDDVOR- CENTER, 33 m², 1-sobno, adaptirano l. 2008, P/2 nad., prodamo komplet obnovljeno in delno opremljeno enosobno stanovanje, nova streha in fasada z izolacijo, okna pvc, ogrevanje električno, tel.+ internet, prevzem možen po dogovoru. **Cena: 68.000,00 EUR.**

KRANJ - PLANINA I, dobro vzdrževano trisobno stanovanje, 71,65 m², adaptirano l. 2001, 3./4 nad., obnovljena kopalnica, opremljena kuhinja, balkon, vsi priključki, t2, z.k. urejeno, vseljivo po dogovoru. **Cena: 110.000,00 EUR.**

KRANJ - PLANINA II ali III, **nujno vzamemo v prodajo tri- ali štirisobno stanovanje za nam že znanega kupca.**

Na različnih lokacijah nujno kupimo oz. vzamemo v prodajo več različnih nepremičnin za nam že znane kupce.

Več ponudbe si oglejte na www.jur-tan.si

V posredovanje vzamemo več različnih nepremičnin za nam že znane kupce!

Prodamo ali oddamo z možnostjo kasnejšega odkupa

BORŠTNIKOV VOGAL: VEČSTANOVANJSKI OBJEKT S SODOBNO KULTURO BIVANJA

Sedem stanovanjskih enot v centru Cerkelj na Gorenjskem:

- V ceno stanovanja je vključen tudi osnovni paket notranje opreme: kuhinja Salvarani, jedilna miza in stoli Presotto, svetilo nad jedilno mizo de Majo, Esedra ali Linea Light ter garderobna omara Presotto
- Poleg nakupa je možen tudi najem stanovanja s kasnejšim odkupom, pri čemer se najemnina všteje v kupnino
- V kleti objekta je garažni prostor za vse stanovalce
- Ugodna kreditna ponudba za financiranje nakupa stanovanja

LARA DOŠEN, TRŽENJE NEPREMIČNINSKIH PROJEKTOV / T: 01/513-56-73 / M: 031/668 562 /
E: lara@petstar.si

MELITA FAKIN PARISH, VODJA PROJEKTA / T: 01/513 5663 / M: 051/671 762 /
E: melitafp@petstar.si

Cesta na Laze 12 / 1000 Ljubljana / www.petstar.si

Varna naložba - lastno stanovanje PRODAMO ali ODDAMO

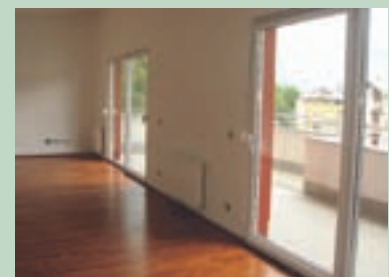
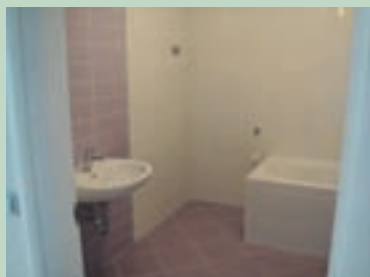
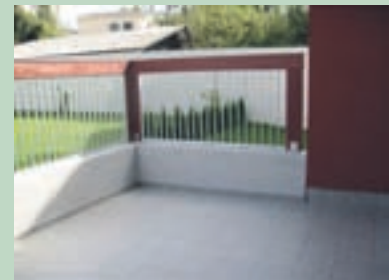
Nadstandardna nova stanovanja, edinstvena lokacija, zasebnost, mir, zelenje, bližina centra in lastna parkirna mesta

TINKARA, večstanovanjski objekt z lastno garažno hišo, ZLATO POLJE V KRANJU

- Enosobno, VP, 41,96 m², 94.293,75 EUR (P-S5), najem 400 EUR /mes
- Garsonjera z atrijem, 59,30 m², 112.682,50 EUR (P-S2), najem 450 EUR/mes
- Garsonjera, 50,25 m², 105.162,59 EUR (N1-S3), najem 400 EUR/mes
- Garsonjera, 48,00 m², 99.933,75 EUR (N3-S2)
- Mansarda s terasama, 227,73 m², 374.400,00 EUR (M-S1), najem 1.200 EUR/mes

Vse cene
so z DDV in
ne vključujejo
parkirnega
mesta.

Informacije: 031/394 254, Aleksandra Jerkič, e-pošta: alex.jerkic@siol.net

Kako pravilno shranjujemo zdravila?

Kako pravilno uničujemo zdravila?

Nadja Debeljak, mag. farm.

Zdravilo je pripravljeno in namenjeno za zdravljenje ali preprečevanje bolezni pri ljudeh ali živalih. Za zagotavljanje in ohranjanje učinkovitosti, varnosti in kakovosti je potrebno tudi pravilno shranjevanje zdravil v domačem okolju in strokovno uničevanje zdravil.

Zdravilo vedno shranjujemo v originalni ovojni, skupaj s priloženim navodilom. Če moramo zdravilo iz kakršnega koli razloga preložiti drugam (npr. v dozirne posodice za starejše), embalažo z navodilom vedno shranimo, da ne bi prišlo do kakšne pomote.

Na vsakem zdravilu je opozorilo, da ga moramo shranjevati nedosegljivo otrokom in pa podatek pod kakšnimi pogoji ga je treba hraniti. Lekarniški farmacevti ob izdaji opozorimo na način shranjevanja zdravila le, če je potrebno zdravilo shranjevati pod posebnimi pogoji, na primer na hladnem mestu. Sicer pa običajno na to ne opozarjamo. Zato je najbolje, da v primeru dvoma, v lekarni povprašate, kje in kako shranjevati določeno zdravilo. Nepravilno shranjeno zdravilo je lahko manj učinkovito, neučinkovito ali celo škodljivo za zdravje!

Večino zdravil shranjujemo pri **temperaturi** do 25 stopinj Celzija, to je pri sobni temperaturi. Kopalnica in kuhinja sta zaradi vlage v ozračju (kuhanje, sopara) in dodatnih virov toplote manj primerna prostora za shranjevanje. Zdravil tudi ne shranjujemo izpostavljenih neposredni sončni svetlobi. Najbolje je, da so na temnem in suhem mestu.

Določena zdravila imajo označen poseben režim shranjevanja. Pri shranjevanju teh moramo biti še posebej pozorni. Tako zdravila, ki jih shranjujemo pri nižjih temperaturah - običajno od 5 do 15 stopinj Celzija, hranimo na ustreznem mestu v hladilniku. V zamrzovalniku zdravil ne smemo shranjevati, saj lahko ob zelo nizkih temperaturah začnejo njihove aktivne učinkovine hitro razpadati in postanejo neučinkovita, ali celo škodljiva, lahko pa začne razpadati zdravilo kot sistem (npr. izstopanje vodne faze iz emulzije). Ta zdravila moramo tudi iz lekarne čim hitreje odnesti domov v hladilnik. Za vsa zdravila pa velja, da jih ne puščamo v osebem vozilu! Poleti lahko temperatura v vozilu zelo naraste, pozimi pa lahko pade pod ničlo. Vse to lahko neugodno vpliva na kakovost in varnost zdravila.

Zelo pomembno je, da **vedno poskrbimo, da zdravila niso na dosegu otrok**. Na ta način lahko preprečimo nenadzorovano zaužitje zdravila, ki pri otrocih niso redkost.

Zdravila, ki jih uporabljajo le določeni družinski člani in so jim bila predpisana na recept (pogosto za zdravljenje kroničnih bolezni), shranjujemo ločeno od tistih, ki spadajo v priročno domačo lekarno in so namenjena zdravljenju blažjih zdravstvenih težav (npr. zdravila proti bolečinam, zvišani telesni temperaturi, proti kašlju, za izkašljevanje, vitaminsko-mineralni pripravki ...).

Če zdravila shranjujemo pravilno, jih lahko hranimo do predpisanega roka uporabnosti, sicer pa lahko izgubijo svojo uporabnost že prej.

Rok uporabnosti je naveden na vsakem zdravilu, tako na stični ovojni ni kot na zunanji ovojni. Običajno je podan kot mesec in leto, do katerega je zdravilo uporabno. Npr. rok uporabnosti: 032010 ali 0310 pomeni, da je zdravilo uporabno do konca marca 2010. To pomeni, da po navedenem roku proizvajalec tudi za nenačeto in pravilno shranjeno zdravilo ne zagotavlja, da je varno, učinkovito in kakovostno, zato moramo z njegovo uporabo prenehati.

Nekatera najboljčutiljivejša zdravila (kapljice za oko, nekatera nosna pršila, mazila za oko ali nos ...) imajo že v priloženih navodilih opozorilo, koliko časa po prvem odprtju so uporabna. Ta rok je krajši od navedenega na samem zdravilu in je lahko le nekaj dni po odprtju. Na to vas bomo lekarniški farmacevti vedno opozorili tudi v lekarni.

Z rednim pregledovanjem zaloge zdravil v domači lekarni, boste preverili ne le, ali je zdravilom potekel rok uporabnosti, temveč tudi

morebitne znake kvarjenja zdravila. Taka zdravila se namreč ne smejo več uporabljati, saj so lahko zdravju škodljiva.

Znaki kvarjenja zdravila se lahko pokažejo kot:

- Tablete se drobijo, razpokajo, spremenijo barvo ali površinski videz.

- Kapsule razpokajo, se zmečkajo ali zlepijo.

- Tekočine se zgostijo, spremenijo barvo, okus in vonj.

- Tube popokajo, puščajo, vsebina se strdi.

- Mazila in kreme so spremenjenega vonja ali videza, strjena vsebina, ločitev oljne in vodne faze.

Zdravila, ki spremenijo prvotni videz ali jim poteče rok uporabnosti, so neuporabna. Neuporabna in neoprabljena zdravila sodijo med posebne oziroma nevarne odpadke in jih je potrebno odstraniti po predpisanem postopku za njihovo zbiranje in strokovno uničenje. Ne odvržemo jih med gospodinjne odpadke, temveč jih odnesemo v za to namenjene zbiralnike. Na ta način skrbimo za okolje ter za varnost in zdravje ljudi.

Spet načrtujemo začetek zbiranja odpadnih zdravil v lekarnah. O tem vas bomo pravočasno obvestili. Do takrat imate možnost, da vaša neuporabna zdravila prepustite izvajalcu javne službe v zbirnih centrih ali premičnih zbiralnicah oziroma zbiralcu odpadnih zdravil ob kampanjah. Informacije o zbirnih mestih nevarnih odpadkov lahko najdete tudi v naših lekarnah ali na naslovu www.gorenjske-lekarne.si.

Nadja Debeljak, mag. farm.

Nepravilno hranjena zdravila so lahko vir zastrupitev, zlasti pri otrocih

Ob uporabi zdravil je naloga odraslih, da hranite zdravila zunaj dosega otrokovih rok in oči! Najbolj primerne so omare ali predali, ki jih lahko zaklenemo. Otroci, še posebej mlajši od štirih let, lahko dosežejo stvari na mizi, brskajo po torbicah in predalnikih, kjer pogosto hranimo zdravila. Zaradi radovednosti in procesa odkrivanja sveta otroci radi dajo v usta tudi neznane stvari. Zdravila so najpogostejši vzrok vseh namernih in nenamernih zastrupitev pri otrocih. Za Slovenijo je ugotovljeno, da je približno 50 odstotkov zastrupitev pri predšolskih otrocih povzročeno ravno z zdravili, ta zdravila pa najpogosteje vsebujejo acetilsalicilno kislino, paracetamol ali vitamine. Na zastrupitev z zdravili pomislimo, kadar se pri sicer zdravem otroku nenadoma pojavijo znamenja, kot so motnje zavesti, krči, slabost, bruhanje, neredno utripanje srca ... Vedeti moramo, da so vsa nenamerno zaužita zdravila lahko zelo nevarna za otroka, še posebej tista z vplivi na osrednji živčni sistem, na srčno mišico, zdravila za zdravljenje sladkorne bolezni, hormonska zdravila ...

Poleg ukrepa varnega shranjevanja zdravil so nekatera zdravila že napolnjena v tako imenovane vsebnike z za otroke varno zaporko. Gre za ovojnino, ki temelji na posebnem načinu odpiranja, po navadi dvofaznem, ki otrokom predstavlja težavo pri odpiranju. Za tovrstno odpiranje je potrebna določena stopnja moči oziroma spretnosti. Zelo pomembno pa je tudi, da otrokom ustrezno predstavite zdravila. Otroku nikdar ne prikrievajte, kaj mu dajete, in se ne pretvarjajte, da so tablete bonboni, tekoča zdravila pa navadne tekočine. Otroci zaradi videza in okusa zdravila lahko zamenjajo zdravilo s sladkarijami in jih zato še hitreje tudi nenamerno zaužijejo. **mag. Nina Pisk, mag. farm.**

• Lekarniške enote: Bled Zlatorog, Bohinjska Bistrica, Cerklje, Gorenja vas, Jesenice, Kranj, Kranjska Gora, Kropa, Lesce, Planina, Planina II, Podlubnik, Preddvor, Primskovo, Radovljica, Stražišče, Šenčur, Škofja Loka, Trzin, Železniki, Žiri, Žirovnica
• Farmakoinformativna služba • Galenski laboratorij • Kontrolno analizni laboratorij

MUZEJI V BOHINJU

Ogledate si lahko vse tri!

Če si boste dan rezervirali za obisk muzejev, se vam spleta obiskati Bohinj.

Muzej Tomaža Godca

Planšarski muzej

Oplenova hiša

V Bohinjski Bistrici si boste lahko ogledali zanimiv muzej, ki je urejen v rojstni hiši bohinjskega športnika in revolucionarja Tomaža Godca. Na ogled je usnjarska delavnica njihove družine s prikazom postopka strojenja kože, kot so ga poznali v prvi polovici

20. stoletja. Oplenova hiša pod Studorom je muzej bivalne kulture iz začetka 20. stoletja. Celotna hiša je opremljena z avtentično opremo zadnjih lastnikov z lepo ohranjeno črno kuhinjo. Jeseni v tem muzeju priredijo majenje turšce oziroma ličkanje ko-

ruze, pred novim letom pa otepanje. Planšarski muzej v Stari Fužini je muzej sirarstva in planšarstva. Urejen je v nekdanji vaški sirarni z originalno sirarsko opremo. Še več informacij o muzejih lahko dobite na www.gorenjski.muzej.si.

Iva Dolenc
Marmelade, želeji in sadje v alkoholu

Več kot 80 slastnih receptov, ki so sestavljeni tako razumljivo, da se kuhanja marmelade lahko lotijo tudi manj veščke roke. Za sadje v alkoholu pa ne rabimo posebnih napotkov, kako ga porabiti, mar ne?

104 strani, trda vezava, 22 x 22 cm
Redna cena: 16 EUR. Cena za naročnike: **13 EUR.**
Ceni knjige prištetemo še poštnino.

Naročila sprejemamo na: 04/201 42 41, narocnine@g-glas.si
ali na Gorenjskem glasu, Bleiweisova 4, Kranj, vsak dan v času uradnih ur.

Gorenjski Glas

MARKO VRHUNEC

JOSIP BROZ TITO

OSEBNOST - STVARITVE - TITOIZEM

Če želite vedeti več o Titu skozi oči njegovega najožjega sodelavca - šefa kabineta Marka Vrhunca, o Titovem značaju, načinu dela, družini in izvedeti podrobnosti o njegovi najbolj poznani ženi Jovanki, je to prava knjiga za vas.

NOVA KNJIGA NA 191 STRANEH JE ZA NAROČNIKE GORENJSKEGA GLASA NA VOLJO PO CENI **18 EUR.**

Naročila sprejemamo na 04/201 42 41, ali na okencu Gorenjskega glasa, na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju, v času uradnih ur.

Gorenjski Glas

Umetnost, joga, Indija

Irma Kopač iz Žirovskega Vrha je umetnica. Je ilustratorka, slikarka, izdeluje vitraže. V svoje življenje je sprejela jogo, ki ji je odprla drugačen pogled na svet. Pred kratkim se je polna vtisov vrnila iz Indije. Takole pravi: 'Prijeten je občutek, da daš od sebe nekaj, kar drugega navduši!'

Kaj vam pomeni umetnost?

"Umetnost je bila zame že od nekdaj nekaj veličastnega, lepega, česar sem se na neki način vedno želela dotakniti. Najraje rišem, slikam, to je nekaj, kjer se mi ustavi čas. Z veseljem ilustriram otroške slikanice, živahne, pa vendar nežne, igrive. Tudi izdelava vitraža, barvnega okna je poseben izziv. Poudarek je na osnutku, ki ga narišem sama, tako da je izdelek v celoti unikat. Izdelava vitraža pa je že bolj obrtniško delo, zato vedno dodam kakšno

malenkost, detajl, da ima izdelek dodatno vrednost in prepoznavni znak avtorja. Prav vse stvari, ki se jih lotim, so narejene z ljubeznijo."

Pred kratkim ste se vrnili iz Indije. Kaj vas je tam najbolj pritegnilo?

"V Indiji so me najbolj pritegnile ženske v svojih oblačilih, močnih, pisanih barv. Bile so tako žensstvene, elegantne, delovale so povsem predane svoji družini, tradiciji, kulturi. Videla sem, kako so ponosno z vzravnano držo na glavi nosile polno posodo vode. Otroci,

živahni v skromnih oblačilih, vendar prijazni, odprti, z nasmehom na obrazu. Vsaka družina je imela vsaj kozo, tako da jim mleka ni manjkalo. Na splošno je utrip Indije zelo živahen. Avtomobili švigajo po cestah. V vaseh se že opazi prisotnost civilizacije, več je smeti, vrečk.

Tja sem šla z željo, da doživim utrip pokrajine, v kateri so živeli in delovali modreci. Potovanje je name naredilo močan vtis. Tako skromni ljudje, pa kljub temu nasmejani obrazi? Predani so svoji kulturi in tradiciji. Popolnoma drug svet. In resnično se zamisliš, ko imaš za umivanje na razpolago liter vode! Onesnaženje, ki ga prinese civilizacija. Spoznala sem, kako velikega pomena je pitna voda, čista narava, čist zrak ..."

Ukvarjate se tudi z joga. Kaj vam pomeni?

"Z joga sem pridobila nova spoznanja, drugačne poglede na svet, prehrano, odnose. Omogoča mi, da lažje premagujem ovire, probleme, ki se pojavijo v vsakdanjem življenju. Razgibam si telo, ohranjam telesno kondicijo, sem zdrava in se na splošno dobro počutim."

Kakšno je vaše sporočilo?

"Želim, da bi med ljudmi vladala strpnost, harmonija, ljubezen in mir. Bogastvo ni v materialnem smislu, ampak to, kar nosimo v sebi. Sreča je, da lahko damo ljubezen od sebe in jo tudi znamo sprejeti. Imejmo posluš za sočloveka, živali in dober odnos do narave. Ampak vse to ni samoumevno, za vsako stvar se je treba potruditi. In, kot je rekel Gandhi: Bodi sprememba, ki jo želiš videti."

Petra Logar, foto: Polona Mlakar Baldasin

Irma Kopač

Lepot domačih krajev ne opazimo več

Ob vse večji ponudbi bolj ali manj oddaljenih turističnih krajev, vsemogočnih avtomobilih in vse hitrejših avtocestah se zdi, da družinski izleti postajajo le vse daljši premiki od doma do kraja oddiha.

Pri tem niti ne opazimo, da naše potovalne navade negativno vplivajo na okolje; zaradi izpustov toplogrednih plinov, hrupa ter porabe dragocenega prostora za nove in nove prometnice. Lepote in male skrivnosti domačih krajev komajda še opazimo.

Trbojsko jezero, podeželska pokrajina med Šenčurjem in Škofjo Loko, Kropa, zeleni bregovi Save, Duplje z Udin borštom ..., to je le nekaj zanimivih točk osrednje Gorenjske, ki vsak zase morda niso dovolj velik razlog družinskega izleta. Če jih obiščemo v povezanem krogu in pri tem zamenjamo kar pet okolju prijaznih oblik prometa, se izlet spremeni v zanimivo celodnevno pustolovščino za vso družino. Z nekaj iznajdljivosti in veliko dobre volje je zanimiv, poceni in okolju prijazen družinski izlet le streljaj od doma družina Strajnar spoznavala v akciji "Trajnostni družinski izlet po Gorenjski".

Od naselja Planina v Kranju smo v mrzlem jutru vrteli kolesa nekaj kilometrov daleč do Trbojskega jezera, mimo prijetnih vasic Breg, Jama do ribiške brunarice Praše. Meglice so se dvigale, ko smo kolo zamenjali za lesene čolne in se čez jezero popeljali do sosednjih Trboj in strmih konglomeratnih sten soteske Zarica. Ob vrnitvi na trdna tla nas je pričakal ornitolog DOPPS-a Tone Trebar, ki nas je ob Evropskem dnevu opazovanja ptic seznanil s skoraj 140 vrstami ptic, ki obiskujejo to jezero. Tudi nas so to jutro pozdravile sinica, galebi in snežno beli labodi.

Sledila je izredno prijetna kolesarska vožnja čez Sorško polje, mimo njiv, zaplat, gozdov in posameznih hiš vasi

Meja. Iz Škofje Loke smo Podnartu odpravili s potniškim vlakom na liniji Ljubljana-Jesenice. Z natovarjanjem petih koles smo tako zmedli sprevodnika, da nas je prijazno prepričeval, da smo že v Podnartu.

V Podnartu nas je pričakala tamkajšnja znamenitost - poskočna starodobna hrošča Jožeta Felicijana. Z njima smo se odpeljali do Kroke, kjer smo med obiskom "viganjcev" in Kovaškega muzeja spoznali njeno slavno tradicijo žebjarstva in umetnega kovaštva. S pomočjo fotografij, orodja in maket so nam predstavili življenje in delo kroparskih kovačev, ki so stoletja s kar 94 vrstami žebeljev trgovali po vsej Evropi.

Ob vrnitvi v Podnart smo se z gospodom Felicijanom zapletli v pogovor o zgodovini starodobnikov Volkswagen. Nato smo pošteno pognali kolesa, da smo skozi gozdove in rečne oključke pri sotočju Tržiške Bistrice in Save prispeli do idilične vasiце Podbrezje. Mimo širnih nasadov sadnih dreves,

pod Taborsko cerkvijo ter čez Tržiško Bistrico nas je podeželska pot pripeljala do Dupelj in Udin boršta. Še hiter skok do Vogvarjeve hiše, tega pomnika življenja Gorenjcev v 18. stoletju in dneva je bilo že skoraj konec. Ko se je čez zeleno kopo Udin boršta spuščalo sonce smo kot zadnje, že peto prometno sredstvo, uporabili avtobus na progi Tržič-Kranj. Od postaje v Kranju pa spet s kolesom do Planine in krog s približno 50 kilometri je bil sklenjen. Z izjemo kratke vožnje Podnart-Kropa smo namesto toplogrednega CO₂ in dušika izpustili le nekaj znoj in sopihanja, pri tem pa za malo denarja doživeli veliko.

Ta akcija je druga od treh aktivnosti, ki jo Center za trajnostni razvoj podeželja izvaja v okviru projekta "Od papirja trajnostnih politik do košarice trajnostne družine" in je financirana s strani Urada RS za komuniciranje in Ministrstva za okolje in prostor.

Uroš Brankovič

Grob, zasajen z zimzelenimi rastlinami

Urejanje grobov

V zadnjem času se tudi trendi ureditve grobov spreminjajo. Nasaditev skušamo uskladiti z velikostjo groba, s spomenikom ter ureditvijo celotnega pokopališča. Grob uredimo tako, da bo lep ob vsakem letnem času. Pri urejanju groba moramo paziti na tla in klimo. Slabo zemljo lahko izboljšamo z dodatkom kakovostnega substrata, na ta substrat pa potem še potresemo črnico za grobove, ki daje bolj urejen videz groba. Vlaga in osončenost sta odvisna od tega, kam je grob obrnjen. Če je grob obrnjen na jug, je manj težav, če pa je obrnjen na sever, so tla spomladi dolgo časa vlažna in zamrznjena. Zasadimo dovolj zgodaj jeseni, da se rastline dobro ukoreninijo in bolje prestanejo zimo.

Grob naj predstavlja umirjenost in spokojnost, zato zasadimo rastline, ki to predstavljajo - rastline umirjenih, nežnih barv. Jeseni enoletnice zamenjamo z mačehami, spominčicami ali marjeticami. Vse bolj moderne so trajne zasaditve z nizkimi cvetočimi ali ne cvetočimi trajnicami, reso, skrečniki, bršljanom, pušpanom, panešpljico, plazečim brinom ali katerim od nižjih iglavcev. Izbiramo počasi rastoče rastline. Rastlin ni potrebno menjavati dvakrat na leto. Potrebujemo le redno oskrbo in rez. Zelo primerna počasi rastoča rastlina je hebe, ki ga najdemo v različnih barvah in velikostih listov. Tudi čebulnice so lahko del zasaditev grobov. Zacvetijo šele spomladi, vendar cvetijo postopoma ena za drugo tako, da je grob dolgo časa v cvetju. Uporabimo nizke narcise, tulipane, hijacinte ali žafrane.

Grob okrasimo tudi s svežim ali suhim nagrobnim aranžmajem, nizko mnogocvetno lončno krizantemo ali pa z lončnim nasadom na mraz odpornih rastlin.

Nataša Šink, uni. dipl. inž. agr.
BC Naklo

Radič postaja vse bolj priljubljena vrtnina

V zadnjem času se je pridelovanje radiča razširilo po celotni Sloveniji. Sprva so radič v največji meri pridelovali na Goriškem, od koder še danes prihaja izvrstno seme omenjene solatnice. Poznamo več vrst radiča: solatnik, glavni radič, radič za siljenje, številni pa sem prištevajo tudi njegovega sorodnika, cikorijo.

Radič sejemo od februarja do septembra, odvisno od namena pridelave ter vrste in sorte. Izjema je radič za siljenje, ki ga sejemo maja in junija. Temperatura za kalitev naj ne bo nižja od 2 stopinj Celzija.

Ni zahtevna vrtnina, vendar moramo za velik in kakovosten pridelek poskrbeti za ustrezne pridelovalne razmere. Najprimernejša temperatura za vzgojo radiča je od 16 do 23 stopinj Celzija, nočna temperatura naj ne bo nižja od 9 stopinj Celzija. Uspeva na globokih, lažjih tleh, pri radiču za siljenje so tla lahko srednje težka, ki jih predhodno gnojimo s fosforjevimi in kalijevimi gnojili, z dušikom dognojujemo med rastjo. Med vegetacijsko dobo moramo paziti na ustrezno oskrbo vrtnine, pozorni moramo biti na pojav bolezni, predvsem pepelaste plesni in rje ter nožnih bolezni koreninskega vratu, zatirati moramo tudi uši in talne škodljivce.

Radič pospravljamo v času tehnološke zrelosti, tako radič solatnik režemo na štiri-najst dni, glavni radič v času primerno razvitih glav, v jesenskem času pa je aktualen postopek siljenja radiča.

Radič za siljenje jeseni izkopljemo, po nekaj dneh liste porežemo 2 cm nad koreninskim vratom ter 15 centimetrov dolge in 4 cen-

Pridelovanje glavnatega radiča

Sorti za siljenje 'Rosso Precoce di Treviso' in 'Rosso Tardivo di Treviso'

timetre debele, nepoškodovane korene vložimo navpično v substrat. Najprimernejša razdalja med koreni je 6 centimetrov. Silimo lahko v hladni gredi, loncih ali kar doma v temni kleti.

Na prostem lahko radič, povezan v šope, vložimo tudi v zemljo ter ga pokrijemo s folijo ali z drugimi naravnimi zastirkami. Pazimo, da so koreni zavarovani pred prenizkimi temperaturami.

Radič sprva silimo na nižji temperaturi, lahko začnemo pri temperaturi 9 stopinj Celzija, ki jo postopno povečujemo za približno dve stopinji. Višja ko je temperatura, hitreje bomo pobirali pridelek.

Najbolj primerne sorte radiča za siljenje so: 'Verona', 'Castel Franco', 'Goriški', 'Treviški' in 'Witloof'.

Z rednim uživanjem radiča v jesensko-zimskem času bomo poskrbeli za oskrbo telesa z vitaminom C, karotenom, provitaminom A, nekaterimi minerali - fosforjem, železom, kalijem, kalcijem, zelo pomembni pa so intibini, ki so v belih listnih pecljih in dajejo radiču svojevrsten grenak okus.

Nataša Kristanc, univ. dipl. inž. agr.
BC Naklo

Siljen radič

Kaparji ali ščitaste uši

Če na lončnici opazimo drobne kapice, listi in listni peclji pa so lepljivi, potem je rastlino najverjetneje obiskal kapar.

Kaparji (*Coccoidea*) ali ščitaste uši so skupina žuželk, ki imajo nepopolno preobrazbo in povzročajo škodo na številnih kulturnih rastlinah, predvsem na sadnem drevju, okrasnih lesnatih rastlinah, vinski trti in številnih okrasnih rastlinah. Sesajo rastlinske sokuve in izločajo medeno roso, ki privablja zlasti mravlje in omogoča naselitev neparazitnih gliv sajavosti na listih napadenih rastlin.

Samice kaparjev ležejo jajčeca (oplojena ali neoplojena), nekatere vrste kaparjev tudi ličinke. Iz jajčeca se razvijejo ličinke (nimfe), ki so brez kril in se začnejo prehranjevati z rastlinskimi sokovi. Ličinke samic že po prvi levitvi ostanejo brez nog in so preostanek življenja negibljive, izgubijo tudi oči in tipalice. Njihovo telo je pokrito s posebnim ščitkom ali kapico. Ličinke in samci so vse življenje gibljivi, samci imajo krila, drugi par kril je podoben utripačem dvokrilec. Po zadnji levitvi, ko se iz ličink razvijejo samci, se leti ne prehranjujejo več. Za kaparje je torej značilen spolni dimorfizem, kar pomeni, da

se samec in samica po zunanji zgradbi pomembno ločita med seboj.

V Sloveniji je okoli dvajset vrst kaparjev, posebno veliko škodo je naredil ameriški kapar (*Quadraspidiotus perniciosus*), ki so ga po prvi svetovni vojni zanesli v Evropo in tudi k nam in je evropskemu sadjarstvu naredil ogromno škodo. Kot gospodarsko pomembni škodljivci se pri nas pojavljajo še rdeči hrušev kapar (*Diaspis leperii*), vejčasti kapar (*Lepidosaphes ulmi*), češpljev kapar (*Eulecanium corni*) in v toplejših predelih Slovenije še murvov kapar (*Aulacaspis pentagona*).

Za zatiranje uporabljamo insekticide, od katerih pa številni uničujejo le gibljive stadije, tako da jih moramo uporabiti večkrat. Za zatiranje ameriškega kaparja in drugih vrst kaparjev lahko uporabite Ogriol, to je sredstvo na osnovi olja navadne ogrščice ali npr. žveplenoapneno brozgo, ki vsebuje kalcijev polisulfid ali pa izberete kako drugo fitofarmacevtsko sredstvo s seznama registriranih fitofarmacevtskih sredstev. Ameriškega kaparja zatirajo tudi biološko z zajedalsko osico (*Prospatella perniciosi*).

Marija Urankar, univ. dipl. inž. agr.
BC Naklo

Češpljev kapar, pogost gost brajd ob hišah

Poškodbe na jabolku, ki jih je povzročil ameriški kapar.

DELOVNI ČAS TRGOVINE:

ponedeljek: zaprto; torek: 13.00 - 18.00; sreda, četrtek, petek: 9.00 - 13.00;

Teden pred prvim novembrom: tor.: 13.00 - 18.00, sre.: 9.00 - 13.00, čet.: 9.00 - 18.00 (29. 10. 2009), pet.: 9.00 - 18.00 (30. 10. 2009)

DAN POKLICEV - 10. NOVEMBER 2009 - VABLJENI

Telefon: 04/277 21 26, 041/499 935.

Več informacij najdete na naši spletni strani: www.bc-naklo.si

Nagrobni aranžmaji

Ob izbiri nagrobnih aranžmajev, ki bodo krasili grobove ob dnevu spomina na mrtev, pomislimo, kakšne so vremenske razmere. V času hladnih noči in jutranje slane rezano cvetje hitro premine in porjavi. Zato se vse več ljudi odloča za suho svežo kombinacijo aranžmajev. V takih primerih je zelena osnova narejena iz svežega zelenja, največkrat iz zimzelenih rastlin, dodano pa je suho eksotično cvetje in plodovi.

Dekorativni suh material je na razpolago v različnih barvnih odtenkih. Pri izbiri barv upoštevajmo, da so barve bolj harmonične in se izogibajmo kontrastov.

Oblike aranžmajev so lahko bolj klasične, kamor spadajo enostranski pokončni aranžmaji, lahko pa so položne. Zelo lepo pride do izraza vegetativni stil, pri čemer se zelenje uporabi tako, kot bi poskušali oblikovati majhen košček narave. Oblikujemo manjše skupine iz enakih materialov, tako različne strukture zelenja še bolj izstopajo. Ob dodatku skrivenčene veje ali korenine postane aranžma še bolj umetniški.

V primeru, da želimo aranžma s svežim cvetjem, lahko izberemo kombinacijo različnih materialov. Aranžma je v osnovi lahko narejen iz svežega zelenja s suhimi cvetovi in plodovi, med katere še dodamo sveže cvetje. Bolj trpežni so nageljni in krizanteme, ki so zastopani v različnih barvah in oblikah. Ko sveži cvetovi potemnejo, jih enostavno odstranimo, ostane pa nam aranžma, ki ga lahko z adventnimi dodatki spremenimo v božični aranžma.

Mag. Sabina Šegula, BC Naklo

Zadnja je sivka

”Jejte samo tiste gobe, ki jih zagotovo poznate, svetuje dolgoletni gobar Avgust Plemenitaš. Ne pogrevajte gob naslednji dan in ne jejte jih zvečer, ker ni dobro za želodec.

Kranjčan Avgust Plemenitaš gobari, odkar pomni, aktivno pa je član Gobarskega društva Kranj zadnjih deset let. Ve se, da gobarji svojega terena ne razkrivajo drugim in tudi sogovornik je povedal le to, da je njegov teren besniška dolina in da je skrajna ura, ko se odpravi gobarit, sedma ura zjutraj. Gobe pripravljamo na veliko načinov, pomembno je, da jih ne jemo zvečer, ker so težko prebavljive, še posebej v kombinaciji z maščobo. Nekateri v makarone ali špagete dajejo črno trobento, to je lijakasta goba, ki jo posušimo in zmeljemo. ”Ko jo vkuhamo, dobi izrazit vonj in okus in je zato priporočamo samo čajno žličko na kuho,” svetuje sogovornik in nadaljuje: ”Še mlade in zdrave gobe največ vlagam, druge pa zrežem in dam v zamrzovalnik. Jurčke tudi posušim, take pa uporabljam za gobovo juho. Za juho najprej na maščobi prepražim čebulo, dodam gobe (tudi zmrznjene dam direktno v posodo), sol, poper, ve-

Avgust Plemenitaš ima v roki poletnega gobana, ki tehta osemsto gramov (poletni goban je svetlejšje barve od jesenskega gobana in raste ob bukovini, jesenski pa ob smrekovini). V košarici so še jesenski goban, turk, žametni goban (obvezno ga je treba termično obdelati in vodo odiliti), kostanjevka, jurček borovnik, golobica (od smrtno strupene zelene mušnice se še najbolj loči po lomljivosti: golobice se lomijo, mušnice so pa prožne).

Recept za gobovo pašteto

Sestavine: 1 kg mešanih gob, 1 čebula, 4 stroki česna, 1 kavna žlička soli, mleti poper, 1 pekoči feferon, majaron, šetraj, bazilika, 1 velika žlica vegete, malo olja, 8 do 10 dag kurjih jeter.

Priprava: Na olju prepražimo čebulo in česen, dodamo gobe in druge sestavine. Zatem vse skupaj ohladimo. Skuhamo kurja jetra in jih ohladimo. Ohlajeno vse skupaj zmiksamo. Pašteto uživamo svežo in je primerna za priložnosti, ko na obisk povabimo več ljudi.

Dober tek!

Vir: Avgust Plemenitaš

geto, šetraj, majaron in česen (česna ne dam veliko, zato da ne prevlada njegov okus). Gobe pražim toliko časa, da spustijo vodo, zatem jih zalijem z vodo. Posebej skuham korenje in krompir (narezano na koščke) in oboje dodam gobovi juhi.” Poleg juhe rad skuha še rižoto, gobe pripravi tudi z makaroni ali v omaki k zrezkom. ”Več vrst gob je v hrani, boljši okus ima jed. Pripravljene jedi z gobami ne pogrevajte več drug dan, ker lahko dobite prebavne motnje. Jejte samo tiste gobe, ki jih zagotovo poznate,” svetuje Plemenitaš.

Gobarsko društvo Kranj je imelo v preteklih tednih štiri gobarske razstave v Kranju, Šenčurju in Domžalah. ”Članstvo je koristno, dobivamo se vsak ponedeljek nekje od marca, ko se začne gobarska sezona, pa vse do konca sezone. Na sestanke prinesemo gobe in vedno kaj novega izvemo ali pa kakšno snov utrdimo. Za novince pa velja, da če si na leto zapomnijo tri vrste gob, da je to že v redu.” Zadnja goba ob koncu gobarske sezone je sivka, ki raste v mešanih gozdovih. Ko pritisne mraz, je gobarske sezone konec.

Suzana P. Kovačič, foto: Tina Dokl

DRAGOCEN SPOMIN, ODLIČNO DARILO

Konec oktobra bo izšla knjiga POZDRAV Z VRHOV, Slovensko planinstvo na starih razglednicah. Trdo vezana knjiga je polna očarljivih podob, prelepih spominov in planinskih vtisov iz preteklih časov.

Knjiga POZDRAV Z VRHOV je odlično darilo, dragocen spomin in vir neskončnega navdiha za vse generacije.

Z nakupom knjige podarite 4,00 € za gradnjo Slovenskega planinskega muzeja v Mojstrani.

* 222 razglednic iz obdobja 1893 - 1948 * 168 strani * trda vezana * format 23x30 cm

POSEBNE UGODNOSTI DO 31. OKTOBRA 2009

25% NIŽJA CENA

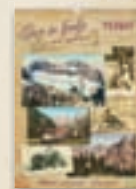
Redna cena je 39,00 €, v prednaročilu samo **29,00 €**.

BREZPLAČNI IZVODI

Vsak 100. naročnik dobi knjigo brezplačno.

PRAKTIČNO DARILO

Vsak 10. naročnik dobi ob knjigi še koledar.

medium

Brezplačna št. **080 29 74**
Informacije 04/580 50 20

www.pozdravzvrhov.si

Medium d.o.o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

V oktobru smo vam v Slogi pripravili pestro paleto izdelkov za ureditev grobov in okolice:

- pesek in zemlja za grobove • mačehe in krizanteme
- sveče • nagrobni aranžmaji • ikebane,...

Ne spreglejte aktualne jesenske ponudbe:

- vrtno orodje • naravna sredstva za varstvo rastlin
- naravna bioaktivna gnojila • velika izbira čebulnic
- sadike sadnega drevja, trajnic, grmovnic,...

V SLOGI JE MOČ!

SLOGA

Kmetijsko gozdarska zadruga, z.o.o.

Kmetijsko vrtnarski center KRANJ

Šuceva 27, 4000 Kranj, tel.: 04 20 14 960

Kmetijsko vrtnarski center NAKLO

Cesta na Okroglo 1a, Naklo, tel.: 04 59 51 943

Od ponedeljka do petka od 8. do 19. ure.

V soboto od 8. do 13. ure.

www.sloga.si, info@sloga.si

ODPRTO TUDI V SOBOTO, 31. 10. 2009, DO 13. URE

Nohti so ogledalo zdravja

”Urejeni nohti in lepo negovane roke so odraz zdravega načina življenja, urejenosti človeka in notranje pomirjenosti. Za zdrave nohte svetujem nekajdnevno kuro desetminutnih kopeli prstov v mlačnem olivnem olju, ki mu lahko dodamo nekaj kapljic limone,” pravi dermatologinja z jeseniške bolnišnice Tamara Heraković, dr. med.

[Za nohte pravijo, da so dober pokazatelj našega zdravja. Zakaj?](#)

”Noht je specializiran roženi odrastek, sicer mrtvo tkivo, ki je zgrajeno iz beljakovine keratin (tako kot lasje). Kakovost in obliko nohtov podedujemo. Čvrsti keratin in kalcij dajeta nohtu trdnost. Nohti imajo tudi funkcionalno vlogo, saj ponujajo podporo prstom. V desetih dneh noht zraste za približno milimeter, so pa razlike v hitrosti rasti individualne in so odvisne od starosti, letnega časa, celo od tega, na katerem prstu raste noht, saj na primer nohti na palcih rastejo počasneje kot na drugih prstih ... Nohti na nogah rastejo trikrat počasneje kot na rokah. Na nohtih nastanejo bolezenske spremembe zaradi različnih vzrokov, na primer uživanja zdravil, pomanjkanja vitaminov, internističnih bolezni, kožnih bolezni. Po poškodbah obnohtne kožice lahko nastanejo bakterijske, virusne ali glivične okužbe nohtov. Do poškodb pride tudi po dolgotrajnem mehničnem delu in po izpostavljanju rok kemičnim snovem, kot so detergenti, čistila, razredčila.”

[Lahko bolj podrobno razložite bolezenske težave?](#)

”Nohtna obolenja predstavljajo približno desetino problematike, ki jo obravnavamo dermatologi. Večina poškodb se pozdravi spontano, resnejše spremembe pa zahtevajo zdravljenje, včasih tudi kirurški poseg. Kakršnako-li sprememba oblike, barve nohtov (črne ali bele lise, črte), zaroženitve, odstopanje nohtov od nohtne posteljice, otekanje kože okoli nohtov ali boleči-

ne, zahtevajo zdravniški pregled. V otroštvu so obolenja redka, z leti pa se večja dovzetnost za glivične okužbe, pojavljajo se motnje prekrvitve, nohti se debelijo, kar vpliva med drugim tudi na funkcionalnost (otežena hoja). Zaradi počasne rasti nohtov zdravljenje traja dolgo. Zelo pogosta nevšečnost je vraščanje nohtov, zlasti palcev na nogah. Vzroki so nepravilno striženje, pretesna obutev, redkokdaj nekatera zdravila (retinoidi).

Najpogostejše okužbe nohtov so glivične in so vzrok polovice obiskov pri dermatologih zaradi težav z nohti. Ker imamo noge ponavadi na toplem in vlažnem, pogosteje dobimo okužbo nohtov prav na nogah. Na stranskem delu prostega roba nohta se pojavi rumenkasto bela obarvanost, noht se dvigne iz nohtne posteljice, počasi se spremembe širijo navzdol proti baznemu delu nohta. Ščasoma se nohtna plošča zadebeli, postane rjavkasto črna ali zelenkasta in krhka. Okužba lahko zajame še druge nohte.

Če je okužba bakterijska, se kaže rdečina, otekanje in bolečina kože okoli nohtov, ob pritisku priteče nekaj gnojnega izcedka. Okužba je večinoma posledica poškodbe nohta ali obnohtne kožice. Zelo pogoste so tudi virusne okužbe nohtov in kože okoli nohtov, ki se kažejo v obliki bradavic. Lahko so zelo boleče in omejujejo gibanje prstov. Odstranjevanje je težavno (zamrzovanje s tekočim dušikom, mazila s salicilno kislino, včasih je potreben celo kirurški poseg).

Izrabljene, svetleče se nohte vidimo pri zelo srbečih dermatozah (atopijski dermatitis, kronično srbenje, limfom, garjel). Kar pogosti so pri starejših ose-

Tamara Heraković, dr. med.

bah. Nohti se spremenijo tudi pri dermatozah, kot je denimo luskavica. Pojavijo se vdolbinice, nohti so zaradi tega videti kot naprstniki, so krhki, zelo pogosto dvignjeni od nohtne posteljice ...”

[Kako si pomagamo, če imamo krhke nohte?](#)

”Krhki nohti so opozorilo, da ima naše telo premalo določenih mineralov in vitaminov, da gre za kakšno bolenzen ali okužbo nohta. K temu lahko prispevajo še hladno vreme, stres ter padec imunskega sistema. Trde in krhke nohte povzročajo premalo vlage. Običajno jih vidimo pri starejših ljudeh. Nohti so dokaj suhi, kakšna plast na površini je zlomljena ali je že odpadla. Zdravimo jih z vlaženjem nohtov. Pogost pojav, zlasti pri ženskah pa so mehki krhki nohti, ki se pojavljajo za-

radi prevelike količine vlage. Približno dvajset odstotkov žensk ima take težave. Vzrokov za to je več, bodisi šibko zdravje in nepravilna prehrana bodisi izsušenost kot posledica nepravilne nege. Do izsušenosti pogosto pride tudi zaradi pogostega namakanja v topli vodi, ki vsebuje čistilna in alkoholna mila. Nohti pijejo vodo in nabreknejo, ko pa se voda posuši, se spet skrčijo. Posledice takšnega ravnanja se kažejo v stalni krhkosti, lomljivosti in cepljenju oziroma plastenju nohtov. Pri gospodinjskih opravilih svetujem, da si pod gumijaste zaščitne rokavice nadenete še tenke bombažne rokavice. Na ta način boste preprečili, da bi vlaga prišla v stik z nohti. Nohte imejte na kratko prstrižene. Nikar ne uporabljajte nohtov namesto orodja! Po namakanju rok v vodi in pred spanjem jih namažite s hranilno negovalno kremo, če so bolj suhe, lahko po mazanju nataknete bombažne rokavice in pustite učinkovati čez noč. Krhki nohti so lahko tudi posledica pomanjkanja biotina, vitamina skupine B. V neki raziskavi je bilo dokazano, da je 80 odstotkov ljudi, ki se je odločilo za dodaten vnos biotina, izredno izboljšalo stanje nohtov v samo nekaj mesecih. Naslednji možen vzrok je pomanjkanje železa oziroma slabokrvnost (anemia). Obvezno pojdite k zdravniku in ugotovite, ali vam primanjkuje železa. K svoji prehrani dodajte živila, ki so bogat vir tega minerala: tofu, leča in zrnje, bučna semena, govedina, zelenolistna zelenjava, jajca ... Če so nohti krhki, je treba vključiti v prehrano tudi živila, ki so bogata s kalcijem (mlečni izdelki z nizkim odstotkom maščob, stročnice, brokoli, blitva, orehi, izdelki iz soje)."

"Onihofagija ali grizenje nohtov je slaba navada, ki največkrat nastopi v otroštvu. Hitro se pridobi in se jo je zelo težko znebiti. Grizenje prizadene videz nohta in povečuje možnost okužbe nohta. Običajno z leti izzveni, približno petnajst odstotkov odraslih pa jih še vedno grize. Pri otrocih je lahko v ospredju negotovost vase, različne težave v šoli ali s prijatelji, lahko je tudi dolgočasje. Pri odraslih grizenje nohtov povezujemo z napetostjo, stresom, tremo, a je lahko v ozadju kakšna večja težava, celo travma."

Kakšna je pravilna nega nohtov?

"Nohte redno oblikujemo in krajšamo ter negujemo področje okoli njih. Laka za nohte (če ga uporabljate) ni priporočljivo odstranjevati več kot dvakrat na teden, ker se nohti lahko preveč izsušijo. Za odstranjevanje so najboljša sredstva z acetati in ne acetoni, ki nohte lahko preveč izsušijo in dražijo. Obnohtne kožice ne smemo odstranjevati s škarjicami, ker se na ta način poveča možnost okužbe. Pred lakiranjem svetujemo, naj noht omehčamo z oljem (olivno, mandljevo) in nato rahlo potisne do robov. Lahko naredimo enako po kopeli in prhi, nikoli pa na suhih nohtih! Rokam bolj ustreza hladna kot vroča voda, torej si roke umivajmo z blagim tekočim milom in mlačno vodo, na koncu si jih splaknemo s hladno, nato jih rahlo namažemo z malo vlažilne kreme. Zelo koristne so kreme s pet- ali desetodstotno ureo, ki kožo dodatno vlaži, mehča in neguje. Nohte režemo s škarjicami ali ščipalko in sicer naravnost, lok ob straneh samo blago ukrivite.

Pravilna prehrana, polna vitaminov in mineralnih snovi, zelo pomembno vpliva na kakovost in zdravje nohtov. Za zdrave nohte lahko poskrbite z zadovoljivo količino pitne vode, vitamini A, C, B12 ter kalcijem, folno kislino, proteini in cinkom. Za zdrave nohte svetujem nekajdnevno kuro desetminutnih kopeli prstov v mlačnem olivnem olju, ki mu lahko dodamo nekaj kapljic limone."

tradicionalno
**Martinovanje s
PODOKNIČARJEM
in Radiem Kranj**

**v petek, 6. novembra ob 20h,
v Biotehniškem centru v Strahinju 99
pri Naklem**

ans.ZARJA
ans.GOLTE
ans.BITENC
STANE VIDMAR
JOŽICA KALIŠNIK
VESELI GORENJC
SLOVENSKI MUZIKANTJE
ans.VIHARNIK ans.ROKA ŽLINDRE
VESELI SVATJE KORADO IN BRENDI

RADIO KRANJ
KUMBA
KREATIVNI REKLAMER

predaja vstopak na Radio Kranj

AKCIJA! V mesecu oktobru vam ob paketu hujšanja podarimo še teden dni GRATIS!

NOVA - MASAŽA CELEGA TELESA 50 MIN - 19,99 EUR

BODY WRAPPING - hujšanje:
posamezni obisk 50 EUR, v paketu samo 24 EUR

- ODVEČNIH KILOGRAMOV
- SE BOSTE REŠILI HITRO IN BREZ NAPORA!!!
- s konfekcijske številke 46 na številko 40 samo v 3 tednih

Pomladimo se v Kozmetičnem studiju
Hrast Ksenija s.p., Ul. Rudolfa Papeža 5, Kranj,
tel.: 04/23 52 570

SUPER UGODNO!! • BODY WRAPPING 24 EUR • SOLARIJ do 20 min. 6 EUR • POMLAJEVALNA NEGA OBRAZA 35 EUR
• NEGA MLADE KOŽE 19,90 EUR

Kaj je najpogostejši vzrok za grizenje nohtov in kako to težavo odpraviti?

"Onihofagija ali grizenje nohtov je slaba navada, ki največkrat nastopi v otroštvu, podobno kot sesanje prstov, brskanje po nosu, vrtenje las. Hitro jo pridobimo in se je zelo težko znebimo. Grizenje prizadene videz nohta in povečuje možnost okužbe nohta. Običajno z leti izzveni, približno petnajst odstotkov odraslih pa jih še vedno grize. Pri otrocih je lahko v ospredju negotovost vase, različne težave v šoli ali s prijatelji, lahko je tudi dolgočasje. Pri odraslih grizenje nohtov povezujemo z napetostjo, stresom, tremo, a je lahko v ozadju kakšna večja težava, celo travma. Grizenje nohtov psihološko pomirja, je samotolažilno vedenje, podobno kot kajenje ali prenašanje. Pogosto ga vidimo pri nekdanjih kadilcih ter v povezavi s kakšno drugo dejavnostjo (telefoniranje, gledanje televizije ...).

Zelo pomembno je opazovati svoje početje in si prizadevati, da bi ga kontrolirali. Lahko si pomagamo z laki neprijetnega vonja in okusa, ki nas odvrnejo ali opozorijo na grizenje. Lak je treba redno mazati, da okus ostane močan. Ženske naj si redno mažejo nohte s svetlim lakom, saj naj bi skrb za lepo urejene nohte zmanjšala potrebo po grizenju. Roke naj bodo "zaposlene", tako na primer poleg telefona postavite blok in pisalo in med telefoniranjem krcajete ali pa stiskajte mehko, gumijasto žogico. Čim več žvečite žvečilne gumije, gumijaste ali mentolove bonbončke, saj je ob tem manjša verjetnost, da boste grizli še nohte. Izvajajte

Zdravi in urejeni nohti / Foto: Gorazd Kavčič

vaje dihanja in različne tehnike sproščanja, meditacijske vaje, telovadite, privoščite si več spanja," svetuje dermatologinja, ki v najtežjih primerih svetuje pomoč strokovnjaka, saj je grizenje nohtov lahko pokazatelj obsesivno-kompulzivne nevrotične motnje."

Suzana P. Kovačič

Tajska in kitajska masaža

Akcijska ponudba: - 10 % (23. oktobra - 30. novembra)

- Tradicionalna tajska masaža celega telesa	(50 min)	32 EUR => 29 EUR
- Tradicionalna tajska masaža s toplimi zelišči	(50 min)	38 EUR => 34 EUR
- Tajska masaža z izbranimi eteričnimi olji	(50 min)	40 EUR => 36 EUR
- Tajska masaža stopal	(50 min)	32 EUR => 28 EUR
- Tajska masaža za ženske po porodu	(50 min)	32 EUR => 28 EUR
- Tajska masaža z olji in s toplimi zelišči za razstrupljanje telesa	(50 min)	45 EUR => 40 EUR
- Tajska masaža z olji in s toplimi zelišči za razstrupljanje telesa	(80 min)	60 EUR => 53 EUR

LITERALNE D.R.O. MEDICINSKA ŠOLA KRAMJAN

Hotel Krim, Bled

Tel: 04/579 75 11

Gsm: 031/229 041

Pon.-sob. 9-12 in 14.30-20, nedelja zaprto

Prenočišče Dežman,

Kokrica pri Kranju

Tel.: 04/204 51 31, 04/204 51 42

Gsm: 040/352 388

Pon.-sob. 10-12 in 14.30-21, nedelja zaprto

www.wu-masaza.com

Privoščite si sprostitev in podarite zdravje svojim najbližjim!

Telo kot ogledalo celostnega (ne)ravnovesja

Telo je ogledalo naše duše in res bi bilo škoda, da bi nekaj odvečnih kilogramov ali centimetrov na napačnih mestih grenilo vaše življenje ali slabilo vaše zdravje.

Z željo po odpravi odvečnih kilogramov je k nam prišla tudi **ga. Helena Slemc**. Skupaj z njeno močno voljo, energijo in delom nam je uspelo doseči zastavljeni cilj. Vabimo vas, da si preberete, kako je spremenila življenjski slog in uresničila svojo željo.

Ga. Helena, kakšen je bil vaš življenjski slog, preden ste se vpisali v program Linea Snella?

"Moj način življenja je bil slab. Preden sem se vpisala v program Linea Snella, sem živela brez športa in se nezdravo prehranjevala."

Kaj vas je prepričalo, da ste začeli hujšati v centru Linea Šenčur pri Kranju?

"K obisku centra Linea Snella me je prepričal predvsem vaš oglas v reviji Lepa in zdrava."

Kakšni so bili vaši cilji, ko ste se vpisali v program?

"Moji glavni cilji so bili shujšati, oblikovati telo in spremeniti način prehranjevanja."

Katere navade ste morali spremeniti v času izvajanja programa in ali je mogoče živeti tako naprej?

"Spremeniti sem morala način prehranjevanja, poleg tega pa sem se začela ukvarjati s športom. Na vprašanje, ali je mogoče živeti tako naprej, lahko odgovorim le, da takšen način življenja človeku enostavno pride v kri."

V kolikem času ste opazili prve rezultate? Koliko vam je uspelo shujšati?

"Rezultati so bili opazni že takoj, v prvem tednu. Do danes mi je uspelo izgubiti 15 kilogramov."

Katere terapije so vam predpisali v času hujšanja?

"V času hujšanja sem v največji meri izvajala vaje za porabo kalorij, vaje s poudarkom na trebušnem delu v Thermoslimu in terapije na Thermobiku."

Kakšna je skrivnost vašega uspeha?

"To je pa skrivnost."

Kaj vam je bilo najbolj všeč v Linea Snelli?

"Pravzaprav vse. Predvsem moram še enkrat pohvaliti čudovite punce v centru Linea Snella v Šenčurju."

Ali se je spremenilo vaše življenje tudi kako drugače razen v konfekcijskih številkah?

"Absolutno! Zdaj sem polna energije, kar je zame izjemno pomembno."

Katere obdobje je bilo najtežje za vas?

"Mislim, da kakšne posebne krize med hujšanjem sploh nisem imela."

Kako rezultate vzdržujete in ali vam pri tem pomaga Linea Snella?

"Rezultate vzdržujem tako, da redno telovadim, se zdravo prehranjujem in vsak mesec obiskujem center Linea Snella."

Kako vas je sprejemala okolica prej in kako sedaj?

"Zdaj me vsi občudujejo."

Kako se sedaj prehranjujete in kolikokrat na teden se gibljete?

"Prehranjujem se normalno, hrana je bolj ali manj ista, gibljam pa se skoraj vsak dan."

Ga. Helena Slemc je uresničila sanje v centru Linea Snella Šenčur ter v svoje življenje vnesla popolnoma svežo energijo in zagon. Uresničite tudi vi svoje!

Prvi in ključni korak do skladne postave in dobrega počutja je brezplačen pregled, ki je popolnoma neobvezujoč, zaradi visoke učinkovitosti programov pa dajemo tudi pisno jamstvo za uspeh. Zgovoren je tudi podatek, da je v letu 2008 ob zaključenem programu kar 98,9 odstotka vseh rednih obiskovalk ne samo doseglo, temveč tudi preseglo zastavljene cilje!

Za naročilo na brezplačen, neobvezujoč posvet pokličite na 04/27 919 67 ali izpolnite spletni obrazec na <http://www.lineasnella.si/>.

Linea Snella,
Andreja Širca Čampa s. p.
Poslovna cona A/18
4208 Šenčur
Tel.: 04/27 919 67
Fax: 04/27 919 66
E-pošta: sencur@lineasnella.si

Spalatum

HIŠA LEPOTE IN SPROSTITVE

Spalatum, Slovenska cesta 31 b, Cerklje na Gorenjskem

Ker se želimo vsaki stranki posebej posvetiti, je obisk možen le po predhodnem dogovoru na telefonski številki

051 62 50 30.

Na vse storitve vam do konca leta 2009 nudimo **15 % promocijski popust.**

Če se odločite za paket treh neg obraza, vam do konca leta 2009 obračunamo še dodatnih **15 % popusta.**

Vaš čas je dragocen.
Vzemite si ga nekaj zase in si podarite:

- nego obraza **MATIS®**
- nego telesa **MATIS®**
- manikuro
- pedikuro
- klasično depilacijo
- sladkorno depilacijo **EpilaDerm®**
- podaljševanje in geliranje nohtov
- ličenje

Podaljševanje trepalnic z vrhunskim postopkom **XTREME LASHES®**
(www.xtremelashes.com.)

Presenetite svoje drage z nakupom darilnega bona Spalatum, s katerim lahko podarite katerokoli storitev iz naše ponudbe.

Ni statusa? Ni panike! NE POZABITE NA ZDRAVSTVENO VARNOST!

Matjaž Fajfar
direktor PE Kranj

Zdravstvena zavarovalnica Vzajemna želi obvestiti vse tiste, ki bodo izgubili **status študenta ali dijaka**, se prijavili na zavodu za zaposlovanje, **dopolnili 26 let** ali se prvič zaposlili, da bodo tako postali zavezanec za plačevanje doplačil k zdravstvenim storitvam. Obvezno zdravstveno zavarovanje jim namreč po izteku statusa stroškov zdravstvenih storitev ne bo več krilo v celoti, zato jim priporočamo, da si uredijo **dopolnilno zdravstveno zavarovanje**.

Mladim, ki jim poteče status študenta, svetujemo **pravočasno sklenitev** dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Če zavarovanja ne skle-

nejo v enem mesecu od vključitve v sistem obveznega zdravstvenega zavarovanja, bo, skladno z zakonom, zanje veljala trimesečna **čakalna doba**. To pomeni, da bo zavarovavec tri mesece od sklenitve dopolnilnega zavarovanja ob obisku zdravnika še vedno sam kril delež stroškov zdravstvenih storitev, ki bi sicer bili pokriti z dopolnilnim zdravstvenim zavarovanjem. Čakalne dobe ni, če oseba sklene zavarovanje v roku enega meseca od dne, ko postane zavezanec za plačevanje doplačil k zdravstvenim storitvam, običajno je to po prekinjenem ali zaključenem šolanju oziroma s pričetkom redne zaposlitve. Zakon predvideva tudi **poviševanje premije** za tri odstotke za vsako nezavarovano leto. V Vzajemni zato še toliko bolj priporočamo pravočasno sklenitev dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

» Zdravje je neprecenljiva vrednota nas vseh, zato ga varujmo in skrbimo zanj. «

V Vzajemni smo za mlade pripravili poseben paket Vzajemna Mladi.

Paket Vzajemna Mladi lahko sklenete do 31. 12. 2009 v vseh naših **poslovalnicah**, preko klicnega centra na brezplačni telefonski številki **080 20 60**, poiščite obrazce na info točkah Vzajemne in jih pošljite **po pošti**, pri sklenitvi zavarovanja preko **www.vzajemna-mladi.si** pa nudiemo najvišji zakonsko dovoljeni 3-odstotni popust.

Kako do zavarovanja?

— za več informacij se oglasite na:

PE KRANJ, Koroška cesta 1,
tel.: 041 201 03 00

• Kranj, Zlato polje 2,
tel.: 041 201 03 01

• Jesenice, C. Cirila Tavčarja 3/b,
tel.: 041 583 38 30

• Radovljica, Kranjska c. 2,
tel.: 041 533 76 90

• Škofja Loka, Kapucinski trg 8,
tel.: 041 511 25 20

— na **www.vzajemna-mladi.si**

— na brezplačni telefonski številki **080 20 60**.

vmladi(-)
dopolnilno zdravstveno zavarovanje

A si zavarovana?

A si ti?

NI STATUSA? NI PANIKE!

Zdravja ne prepustite nikoli – sklenite paket Vzajemna Mladi. **Se spleta!**

Če sklenete paket Vzajemna Mladi, prejmete:

- dopolnilno zdravstveno zavarovanje Vzajemna Zdravje,
- darilni bon v vrednosti 20 EUR,
- majico Vzajemne in
- ugodnosti za zavarovanje Vzajemne.

najnižja premija

Paket Vzajemna Mladi lahko sklenete do 31. 12. 2009. Več o darilih in zavarovanju v vseh poslovalnicah Vzajemne, na www.vzajemna-mladi.si ali na brezplačni telefonski številki **080 20 60**.

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

Vzajemna, d.o.o., Vrbjškova 2, Ljubljana. Via zavarovanje se sklepajo po veljavnih pogojih Vzajemne, d.o.o.

Pravil za cene ni več

Krizni časi so posrkali tudi precejšnje zasluzke pri prodaji rabljenih avtomobilov.

Prodajna kriza na avtomobilskem trgu ni usodna samo za nove štirikolesnike, ampak je povzročila tudi sesutje sicer že prej precej ohlapnih tržnih zakonitosti pri rabljenih avtomobilih. Ob dobri petini nižji prodaji novih se je za rabljene avtomobile v zadnjem letu odločila skoraj tretjina manj kupcev. Logična posledica je seveda znižanje cen, ki pri najbolj priljubljenih manjših in cenejših avtomobilih niti ni bilo tako občutno, medtem ko predvsem prestižni avtomobili trgovcem ostajajo na dvoriščih. Prodajalci rabljenih avtomobilov si z dobro razdelanim Eurotaxovim sistemom, ki je bil nekakšna biblija za določanje cen, ne morejo več pomagati, zato tistemu, ki se odloči, da bo svoj rabljeni avtomobil dal v odkup ali kupil novega po sistemu staro za novo, ponudijo ceno, ki je odvisna predvsem od tržne zanimivosti modela oziroma možnosti za sorazmerno hitro prodajo. Rabljeni avtomobili, ki na dvoriščih prodajalcev stojijo več mesecev ali celo več kot eno leto, namreč predstavljajo mrtvi kapital in imajo tudi sicer slab psihološki učinek

na kupce avtomobilov. Nizka tržna vrednost ponujenega rabljenega avtomobila je seveda predvsem šok za tistega, ki ga želi prodati in pridobiti solidno finančno osnovo za nakup novega, zato se seveda marsikdo odloči, da bo počakal na boljše čase, drugi pa pogoltnejo slino in se sprijaznijo z usodo.

Zmedo na trgih in padanje cen rabljenih avtomobilov povzročajo tudi avtomobili, ki po končanem operativnem ali finančnem najemu znova pristanejo na dvoriščih hiš, ki se ukvarjajo s financiranjem. Veliko avtomobilov se tja vrača iz tako imenovanih flotnih nakupov izposojevalnic avtomobilov ali podjetij z obsežnejšimi voznimi parki. Dodaten priliv dražjih avtomobilov so povzročile odločitve o krčenju voznih parkov in zamenjavi večjih avtomobilov za manjše, z nižjimi stroški uporabe in vzdrževanja. Čeprav v nekaterih lizing hišah pravijo, da je vračilo avtomobilov zaradi nezmožnosti plačevanja obrokov le nekaj odstotkov večje kot v lanskem letu, je dejstvo, da so dvorišča prodajalcev novejših malo rabljenih avtomobilov

Prodajalci se v teh časih le težko znebijo dražjih rabljenih avtomobilov.

bilov ta čas preplavljena s štirikolesno pločevino, za katero je vse težje najti kupce. Za pooblaščenec uvoznike novih avtomobilov pa je še večja težava uvoz iz drugih držav Evropske unije, saj so taki avtomobili načelno še vedno nekoliko cenejši od njihove ponudbe. Poleg tega uvozniki opozarjajo, da država še zdaleč ni naredila vsega, da bi pri uvozu rabljenih avtomobilov zajezila vse davčne zatajitve, pri čemer poudarja, da to še dodatno ruši cenovna razmerja na trgu rabljenih in novih avtomobilov.

Matjaž Gregorič

Vozite dlje, bolje ... bolj strastno.

OMV Carrera

Več kot gibanje.

OMV

Malčka bo poganjala elektrika

Sredi novembra bo koncern Daimler začel s poskusno proizvodnjo Smarta Fortwo z električnim pogonom.

Pri koncernu Daimler so se odločili, da bo malček Smart Fortwo dobil tudi električni pogon. Za začetek ga bo preizkušalo nekaj najemnikov v Berlinu in drugih nemških mestih in celo ameriških mestih, čez manj kot tri leta bo postal vsakomur dostopen serijski avtomobil. Preizkusom so namenili že sto primerkov prejšnje generacije poltretji meter dolgega dvosedežnika, medtem ko bo nova generacija tehnično bistveno bolj izpopolnjena. V zadku bo vgrajen 30-kilovatni magnetno električni motor s takoj razpoložljivimi 120 Nm navora. Z njim se bo malček z mesta do hitrosti 60 kilometrov na uro lahko pognal v 6,5 sekunde, medtem ko bo najvišja hitrost omejena na 100 kilometrov na uro, kar popolnoma zadostuje za mestne vožnje, ki jim je namenjen. Motorne zmogljivosti bodo zagotavljale dovolj dinamično vožnjo brez prestavnega razmerja. Električno bo zagotavljala litij-ionska baterija z zmogljivostjo 14 kilovatnih ur, razvili so jo pri podjetju

Tesla Motor. Napolniti jo bo mogoče iz običajnega 220-voltnega električnega omrežja. Z eno polnitvijo bo avtomobil lahko prevozil do 135 kilometrov poti, kar je, kot so pokazale študije, povsem dovolj, saj povprečni uporabniki dnevno po mestu prevozijo od 30 do 40 ki-

lometrov. Baterija bo za vožnjo pripravljena že po treh urah polnjenja, s polnjenjem preko noči pa bo dosegla polno zmogljivost. Ob zdajšnjih cenah električne energije v Nemčiji bi bili stroški za 100 prevoženih kilometrov približno dva evra.

Matjaž Gregorič

⊖ poraba ⊕ prihranek

Pandaplus 1.2 8v City Brez pologa!

že za 102 EUR na mesec z bogato opremo
poraba goriva: 5,6 l/100 km
emisije CO₂: 133 g/km
Cena: od 8.190 EUR

Grande Puntoplus 1.2 8v Active Brez pologa!

že za 108 eur na mesec z bogato opremo
poraba goriva: 5,9 l/100 km
emisije CO₂: 139 g/km
Cena: od 8.730 EUR

Bravoplus 1.4 Starjet 16v Dynamic Brez pologa!

že za 148 eur na mesec z bogato opremo
poraba goriva: 6,7 l/100 km
emisije CO₂: 156 g/km
Cena: od 11.990 EUR

MANJ JE GENIALNO

AVTO MOČNIK
Jezerska cesta 135, 4000 Kranj
telefon: (04) 281 77 20

MANJ JE VEČ. MANJ JE BOLJE. MANJ JE GENIALNO.
prodajalci.fiat.si

Ponudba velja do preklica.

www.citroen.si

Oktober pri Citroënu...

-15%

- platišča iz lahke litine in pokrovi koles
- metlice brisalcev
- zavorni diski, zavorne ploščice in zavorni bobni
- alternatorji in zaganjači ter platišča iz pločevine
- tekočine za pranje stekel
- hladilne tekočine
- strešne prečke in nosilci za kolesa
- filtri zraka
- tepihi in korita za prtljajnik

Popusti različnih promocijskih akcij se ne seštevajo. Za dodatne informacije se posvetujte z našim servisierjem.

KUPON

S tem kuponom boste v avto Citroënovih servisih dobili 15% popusta na različnih promocijskih akcijah.

-15%

15% popusta prejmete na različne akcije: zamenjava olja, zamenjava plinov, zamenjava koles, zamenjava brisalcev, zamenjava zaganjača, zamenjava alternatorja, zamenjava zavornih bobnov, zamenjava zavornih ploščic, zamenjava zavornih diskov, zamenjava strešnih prečk, zamenjava nosilcev za kolesa, zamenjava tepihov, zamenjava korit za prtljajnik. Popusti različnih promocijskih akcij se ne seštevajo.

Ob nakupu 4 zimskih pnevmatik Michelin za osebna motorna vozila, vozila 4 x 4 oziroma mala tovorna vozila v salonih, ki so pooblaščenici za prodajo avtomobilskih pnevmatik proizvajalca Michelin (blagovnih znamk Michelin, BFGoodrich in Kleber), boste prejeli nagradni kupon - popust v vrednosti 15 € za servisne storitve.

Vabimo vas, da nas obiščete! Slike so simbolične.

CREATIVE TECHNOLOGIE

AVTOHIŠA KRANJ D.O.O., LJUBLJANSKA C. 22, 4000 KRANJ, 04 201 59 52

Obeležitev častitljivega jubileja

V Parizu razstava in častna povorka ob 90-letnici francoskega Citroëna

Francoski Citroën je v sodelovanju z različnimi klubi ljubiteljev Citroënovih vozil iz vse Evrope, v počastitev 90-letnice avtomobilske znamke, v Parizu organiziral razstavo devetdesetih legendarnih avtomobilov, ki so in ki še bodo v prihodnje zaznamovali Citroën. Častni gost tega spektakla je bil vsekakor zadnji konceptni avtomobil Revolte, ki ga je Citroën predstavil na nedavno končanem avtomobilskem salonu v Frankfurtu. Vsi avtomobili so bili razstavljeni na Trgu Trocadero, nato so se vsi skupaj podali na potovanje skozi čas po ulicah Pariza. V povorki so sodelovali prav vsi prisotni in sicer od modela Citroën Type A, do novega C3, od DS-a iz leta

1955 do najnovejšega DS3, od revolucionarnega Traction Avant do še vedno popularnega 2CV Spačka. Na čelu omenjene povorke pa je seveda kraljeval GT by Citroën, eden od simbolov Citroënovega slogana Creative Tehnologije.

V počastitev častitljivega jubileja pri Citroënu pa so si omislili še en poseben dogodek. Častitljivih 120 let namreč letos praznuje tudi pariški Eifflov stolp. Zato so ob tej priložnosti pripravili edinstven spektakel, z neposrednim prenosom prek interneta. Od 22. oktobra namreč pariška železna znamenitost v trimesečnem obdobju ponuja svetlobni spektakel, ki traja 12 minut. Znamka Citroën se kot zgodovinski partner pridružuje temu veličastnemu dogodku. Skoraj deset let, od leta 1925 do 1934, se je namreč Citroënovo ime svetilo z Eifflovega stolpa. In "svetlobna" zveza se nadaljuje v letu 2009.

vinski partner pridružuje temu veličastnemu dogodku. Skoraj deset let, od leta 1925 do 1934, se je namreč Citroënovo ime svetilo z Eifflovega stolpa. In "svetlobna" zveza se nadaljuje v letu 2009.

Matjaž Gregorič

ADIJO SKRBI, DO POMLADI PLAČIL NI!
OB NAKUPU MAZDE NA LIZING POLOGA NI, OBRROKE DO POMLADI PA KRJEMO MI.

PE AVTO MOČNIK
Jezerska c. 135, KRANJ
04 281 77 17
www.avtomocnik.si

UGODNA PONUDBA NISSAN!

Micra
že od 107 EUR
na mesec!
Brez pologa!

Note
že od 141 EUR
na mesec!
Brez pologa!

Qashqai
že od 222 EUR
na mesec!
Brez pologa!

NISSAN

Vabljeni v naš avtosalon Nissan.

5 LET GARANCIJE

AVTO MOČNIK d.o.o., Britof 162, KRANJ
04 281 77 11
www.avtomocnik.si

Oven 21. marca - 21. aprila

Ljubezen: Zaradi nepremišljenih besed in nagle jeze vam lahko pride do razdora prijateljstva, kar vam sploh ne bo vseeno.

Finance: Tokrat bo pri raznih odločitvah sreča na vaši strani in v vsakem primeru se za vas izide po najboljših možnostih.

Nasvet: Nikakor ne smete dovoliti, da bi vam kdo z negativnimi besedami uničil sanje.

Lev 23. julija - 23. avgusta

Ljubezen: Na ljubezenskem področju bo prišlo do manjših nesoglasij, ki se bodo kmalu rešile.

Finance: Pretirano delo in to, da hočete vedno vsem ustreči, vam bo sprožilo upad energije, zato boste morali storiti nekaj za sebe in kmalu se boste počutili bolje.

Nasvet: Staro upanje, ki ste ga že zavrgli, pride spet na plan. Potrudite se in dajte vse od sebe, da vam sreča ne uide.

Strelec 23. nov. - 21. dec.

Ljubezen: Določenim zadevam, ki se vam obetajo v tem mesecu, se ne boste mogli izogniti, a kljub stresom vam bo na koncu uspelo.

Finance: Razne naložbe, ki jih imate v mislih, se vam bodo obrestovale, pozorni pa bodite na tekmece, ki komaj čakajo, da vam spodleti.

Nasvet: Prisiljeni boste, da se umirite in več časa posvetite sebi, kot na primer sprehod v naravi, pa čeprav v slabem vremenu.

Bik 22. aprila - 20. maja

Ljubezen: Trenutna situacija je čisto v redu, a vi boste hrepeneli še po več. Nestrpno boste iskali odgovore, ki vam jih nihče ne more dati.

Finance: Zaupali boste sami v sebe, zato ne boste pripravljene sprejeti nobenih nasvetov, pa naj bi bili še tako dobronamerni.

Nasvet: Prišli boste na razpotje. Katerokoli pot si izberete, bo prava. Poslušajte tihi šepet srca in vse bo v redu.

Devica 24. avg. - 23. sept.

Ljubezen: Malo preveč se boste igrali s čustvi in se tako nevede zapletli, da kar nekaj časa ne boste našli izhoda.

Finance: Z denarjem še nekaj časa ne boste ravnali po svojih zmožnostih in še kar naprej boste prelagali svoje obveznosti.

Nasvet: S tem, ko boste občutili posledice svojih dejanj, pridete do življenjskih spoznanj, ki jih zelo potrebujete. Sreča je na vaši strani.

Kozorog 22. dec. - 20. janu.

Ljubezen: Če si boste še naprej zatiskali oči pred resnico, se bodo težave le stopnjevale, ne bodo pa izginile, kot včasih pričakujete in ste potem jezni na ves svet.

Finance: Razmišljali boste o večji investiciji, a sedaj ni pravi čas za to. Posvetite se uradnim zadevam, ki jih že predolgo prelagate.

Nasvet: Ne glejte vse iz temne strani, saj vedno posije sonce. Če ne danes, pa jutri.

Dvojčka 21. maja - 21. junija

Ljubezen: Vse spremembe, ki se vam obetajo, boste znali obrniti sebi v prid, in odločitve, čeprav bodo težke, boste znali sprejeti.

Finance: Izkoristili boste čisto vse dane možnosti in upravičeno čakali najbolj pozitivne rezultate vašega truda.

Nasvet: Bali se boste tveganja. A močna volja zaupanja, tako do sebe kot do drugih, bo spet zmaga kot vedno.

Tehtnica 24. sept. - 23. okt.

Ljubezen: Počutili se boste prazni in iskali boste tista zadovoljstva, ki vas lahko notranje zapolnijo in sprožijo občutek miru, varnosti in sreče.

Finance: Začeli boste uresničevati finančne načrte in prvi rezultati se bodo hitro pokazali. Okolica vas bo podprla, kar vas preseneti.

Nasvet: Čustvene težave boste uspešno rešili šele takrat, ko boste pripravljene prevzeti del krivde nase.

Vodnar 21. jan. - 19. feb.

Ljubezen: Nekdo se bo spomnil na vas z lepim darilom, ne da bi pričakoval karkoli v zameno. Obeta se vam kar nekaj lepih trenutkov v ljubezni.

Finance: Na delovnem področju boste v tem mesecu na preizkušnji. Imeli boste možnost spoznati, kdo govori resnico in kdo laže.

Nasvet: Občutek negotovosti ne bo dolgo trajal, saj ko se boste enkrat zavedali, za kaj gre, se ne bo težko odločiti.

Rak 22. junija - 22. julija

Ljubezen: Sporočilo, ki ga že dlje časa pričakujete, bo končno prispelo. Potrebno bo hitro odreagirati, da se vašega molka ne bo napačno razumelo.

Finance: Finančno se boste počutili brezskrbno, zato se boste odločili za razne nakupe. Ker si znate postaviti meje, je strah odveč.

Nasvet: Slej ali prej je vsaka dobra stvar poplačana. Zato se nikar ne ukvarjajte z mislimi, zakaj le ste spet bili naivni.

Škorpion 24. okt. - 22. nov.

Ljubezen: Zaprli se boste v svoj svet in hoteli čisto na samem razmisliti o nekaterih težavah, oziroma vprašanjih, ki vas mučijo. Zelo boste presenečeni.

Finance: Na delovnem mestu se vam obetajo spremembe in končno se odpira možnost za napredovanje. Glede denarja bodite pazljivi.

Nasvet: Z določenimi osebami se morate pogovoriti, da ne bodo posledice še slabše.

Ribi 20. februarja - 20. marca

Ljubezen: Tisti ljudje, od katerih to najmanj pričakujete, vas bodo najbolj presenetili. Veliko časa boste preživeli v dobri in zabavni družbi.

Finance: Končno boste le prejeli novice, ki jo že tako dolgo časa pričakujete. Kljub dobrim smernicam bo odločitev težka in nikar je ne prepuščajte drugim.

Nasvet: Včasih nam življenje namerano kakšno zagode, da na silo pridemo do določenih spoznanj.

ŽAKELJ

pohištvo za vaš dom

Jesenska presenečenja.....pričakujemo vas

alples
pohištvena znamka

Postelja EL-90/200
Nočna omarica ENP
Dvodelna garderoba EG 231
Pisalna miza EPM

Otroška soba EXPRES!

Redna cena **416,28€**

298,89€

Prihranite **117,39€**

Montaža v tej akcijski ponudbi ni vključena v ceno. Akcija velja od 3. do 30.11.2009

Pohištvo Žakelj d.o.o. Goropeke 1, 4226 Žiri

 ŽAKELJ®

Sedežna garnitura VENEZIA!

10% popust

pri nakupu sedežne garniture VENEZIA v izbranih barvah materiala LINO.

Velja od 3. do 20.11.2009

Opremljate stanovanje?

Ideje in nasveti pri opremljanju stanovanja na spletni strani: www.zakelj.si/ideje.html

Obiščite nas na Ljubljanskem pohištvenem sejmu med 3. in 8. 11. 2009 v DVORANI A2 in izkoristite bogate ugodnosti.

alples
pohištvena znamka

SALON GOROPEKE, Goropeke 1
4226 Žiri | t: 04/517 05 50

SALON ŽIRI, Loška c. 1
4226 Žiri | t: 04/517 05 55

SALON LESCE, Alpska c. 62
4248 Lesce | t: 04/535 35 48

www.pohistvo-zakelj.si

SALON LJUBLJANA BTC (hala 10)
1000 Ljubljana | t: 01/547 75 20

ŽAKELJ

RAZNOVRSTNOST DOŽIVETIJ

*Prijateljemo z naravo v svežini alpskega sveta in spokojnosti panonskih ravnin.
Z dobrinami okolja in vrhunsko turistično ponudbo vam omogočamo raznovrstnost doživetij.*

Naša srčnost, ustrežljivost in prijaznost so vir vašega dobrega počutja.

V Sava Hotels & Resorts bo vsak vaš dan zgodba zase.

SAVA
HOTELS & RESORTS

SAVA HOTELI BLED • TERME 3000 • ZDRAVILIŠČE RADENCI
TERME BANOVCİ • TERME PTUJ • TERME LENDA VA

www.hotelibled.com • www.panonske-terme.si